

ບາງບົດຮຽນຕົວຈິງຂອງການພັດທະນາ ການປະມົງໃນອ່າງເກັບນໍ້າ (CBF) ຢູ່ເຂດອາຊີ

Australian Government
Australian Centre for
International Agricultural Research

ບາງບົດຮຽນຕົວຈິງຂອງການພັດທະນາ ການປະມົງ CBF ໃນອາງເກັບນ້ຳ ຢູ່ເຂດອາຊີ

ຮຽບຮຽງໂດຍ: Sena S. De Silva, Upali S. Amarasinghe and Thuy T. T. Nguyen

ຜູ້ຂຽນ:

Sena S De Silva

School of Ecology & Environment, Deakin University, Warrnambool, Victoria,
Australia 3280

Upali S. Amarasinghe, Asanka Jayasinghe, Kelum Wijeyanayake

Department of Zoology, Kelaniya University, Kelaniya, Sri Lanka

Thuy T. T. Nguyen, Sih Yang Sim

Network of Aquaculture Centres in Asia–Pacific, Kasetsart University Post Office,
PO Box 1019, Bangkok 10903, Thailand,

Son Hai Nguyen

Research Institute for Aquaculture No 1, DinhBang, TuSon, BacNinh, Vietnam

Francis Murray

Institute of Aquaculture, University of Stirling, Stirling FK94LA, UK

ແປ ແລະ ຮຽບຮຽງພາສາລາວໂດຍ: ສົມມະໂນ ພູນສະຫວັດ, ກາວິພອນ ພຸດທະວົງສ໌, ສົມບູນ
ແລະ ຄຳຕັນ ວັດທະນະທຳ

ກວດແກ້ພາສາລາວໂດຍ: ລຸ່ງ ຄຳສີວິໄລ, ບຸນທອງ ຊາພັກດີ ແລະ ກາວິພອນ ພຸດທະວົງສ໌

ສະບັບພາສາລາວ ພິມທິນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, ຈັດພິມໂດຍ: ຄະນະກຳມະທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ (MRC)

Australian Government
**Australian Centre for
International Agricultural Research**

ສູນຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກຳແຫ່ງປະເທດອົດສະຕາລີ (ACIAR) ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໃນເດືອນ ມິຖຸນາ 1982 ໂດຍຜ່ານຂໍ້ຕົກລົງຂອງລັດຖະສະພາແຫ່ງປະເທດອົດສະຕາລີ. ພາລະບົດບາດຕົ້ນຕໍຂອງສູນ ແມ່ນເພື່ອຊ່ວຍໃນການກຳນົດບັນຫາທາງດ້ານກະສິກຳ ຢູ່ໃນບັນດາປະເທດກຳລັງພັດທະນາ ແລະ ເພື່ອດຳເນີນການຄົ້ນຄວ້າແບບຮ່ວມມືລະຫວ່າງນັກຄົ້ນຄວ້າຈາກປະເທດ ອົດສະຕາລີ ແລະ ບັນດາປະເທດ ທີ່ກຳລັງພັດທະນາໃນຂະແໜງວິຊາທີ່ອົດສະຕາລີ ມີຄວາມສາມາດເປັນພິເສດ.

ຢູ່ບ່ອນໃດທີ່ໄດ້ມີການນຳໃຊ້ຂໍ້ຂອງສິນຄ້າຕ່າງໆ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ໝາຍເຖິງການຮັບຮອງ ຫລື ການວິຈານຕໍ່ກັບຜະລິດຕະພັນໃດໆກໍ່ຕາມ ໂດຍສູນ.

ຊຸດເອກະສານຂອງ ACIAR

ຊຸດເອກະສານດັ່ງກ່າວ ປະກອບມີຜົນໄດ້ຮັບຕ່າງໆຈາກການຄົ້ນຄວ້າຕົ້ນສະບັບທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກ ACIAR, ຫລື ເນື້ອໃນທີ່ຖືວ່າມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ຈຸດປະສົງ ເພື່ອການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ພັດທະນາຂອງ ACIAR. ຊຸດເອກະສານນີ້ຈະຖືກແຈກຢາຍສຳລັບທຸກໆປະເທດໃນທົ່ວໂລກ ໂດຍສະເພາະແມ່ນສຳລັບບັນດາປະເທດທີ່ກຳລັງພັດທະນາ.

© Australian Centre for International Agricultural Research GPO Box 1571, Canberra, Australia 2601, www.aciar.gov.au, email: aciara@aciara.gov.au

ເອກະສານສະບັບນີ້ໃຫ້ອ້າງອີງໃສ່:

De Silva S. S., Amarasinghe U. S., and Nguyen T. T. T. (eds), 2008. ບາງບົດຮຽນຕົວຈິງຂອງການພັດທະນາການປະມົງໃນອ່າງເກັບນ້ຳ (CBF) ຢູ່ເຂດອາຊີ. ACIAR Monograph No. 120a, 106p.

ISBN 978 1 86320 558 0 (ປຶ້ມ)

ISBN 978 1 86320 559 7 (ອອນລາຍ)

ອອກແບບປຶ້ມ: Clarus Design Pty Limited, Canberra

ພິມທີ່ໂຮງພິມສີສະຫວາດ

ຄຳນຳ

ພວກເຮົາມີຄວາມຍິນດີ ທີ່ໄດ້ຈັດພິມປຶ້ມຄູ່ມືບາງບົດ ຮຽນຕົວຈິງ ຂອງການພັດທະນາປະມົງ CBF ໃນ ອາງເກັບນ້ຳ ຢູ່ເຂດອາຊີ (Better-practice approaches for culture-based fisheries development in Asia) ເພື່ອເຜີຍແຜ່ອອກສູ່ທາງ ກວ້າງ. ເພື່ອເປັນການງ່າຍໃນການຂຽນ ພວກເຮົາຈະ ນຳໃຊ້ຄຳສັບ “ການປະມົງ CBF” ແທນຄຳສັບທີ່ ວ່າ “Culture-Based Fisheries” ຢູ່ປຶ້ມຫົວນີ້. ມັນເປັນຄວາມພະຍາຍາມໃນການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ພັດທະນາຮ່ວມກັນຂອງຫລາຍຝ່າຍ ເຊິ່ງລວມມີຊາວ ກະສິກອນ, ຊາວປະມົງ, ຊຸມຊົນຊົນນະບົດຕ່າງໆທີ່ ອາໄສຢູ່ອ້ອມຂ້າງແຫລ່ງນ້ຳຈືດ ເຊັ່ນ: ອາງເກັບນ້ຳ ຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຫນອງທຳມະຊາດ, ນັກພັດ ທະນາ, ນັກວິຊາການ, ແລະ ນັກຄົ້ນຄວ້າຢູ່ຫລາຍໆ ປະເທດເຊິ່ງລວມມີປະເທດ ກຳປູເຈັງ, ອິນໂດເນເຊັງ, ສ.ປ.ປ ລາວ, ສີລັງກາ ແລະ ຫວຽດນາມ. ປຶ້ມຄູ່ມືຫົວນີ້ ບໍ່ແມ່ນຕຳລາບອກສູດ, ມັນເປັນປຶ້ມທີ່ໄດ້ກັ່ນຕອງ ແລະ ສະເໜີບົດຮຽນປະສົບປະການ, ຄວາມຮູ້ພູມ ບັນຍາທ້ອງຖິ່ນ, ຜົນໄດ້ຮັບຈາກການສຶກສາທາງດ້ານ ວິທະຍາສາດ ແລະ ທິດສະດີກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ ເພື່ອ ສ້າງລວມເຂົ້າເປັນປຶ້ມແນະນຳເຫລັ້ມນີ້.

ເປັນຫຍັງພວກເຮົາຈຶ່ງຕ້ອງການປຶ້ມຄູ່ມືດັ່ງກ່າວ? ການປະມົງ CBF ໄດ້ຖືກສາທິດໃຫ້ເປັນວິທີໜຶ່ງ ທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ທາງດ້ານຕົ້ນທຶນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ ເພື່ອເພີ່ມຜົນຜະລິດປາ ຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ. ຊຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນໃນແງ່ຂອງ ການພັດທະນາ ທີ່ຖືວ່າເປັນກິດຈະກຳອັນໜຶ່ງ ຂອງ ຊຸມຊົນ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຳຕ້ອງໄດ້ມີການຊຸກຍູ້ເພື່ອໃຫ້ມີ ການຮ່ວມມື ແລະ ເຮັດໃຫ້ສາມາດບັນລຸໄດ້ຕາມ ຄາດໝາຍທີ່ວາງໄວ້ ແລະ ມີຄວາມຍິນຍົງ. ປຶ້ມຫົວ ນີ້ບໍ່ໄດ້ລວມເອົາກິດຈະກຳທາງດ້ານເຕັກນິກວິຊາ ການທີ່ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ. ຊຸມຊົນຊາວກະສິກອນ

ທີ່ມີບົດຮຽນ ໃນການລ້ຽງປາໜ້ອຍ ກໍ່ສາມາດປະ ກອບສ່ວນເຂົ້າໃນກິດຈະກຳດັ່ງກ່າວໄດ້ ເປັນຢ່າງ ດີ, ສາມາດຄຸ້ມຄອງຜົນປະໂຫຍດຈາກ ການປະ ມົງ CBF. ປຶ້ມຫົວນີ້ ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງຄວາມພະ ຍາຍາມ ເພື່ອຊຸກຍູ້ໃຫ້ລັດຖະບານຂອງ ປະເທດ ຕ່າງໆ ຍອມຮັບເອົາ ແລະ ນຳໄປສົ່ງເສີມ ການປະມົງ CBF ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນດຳເນີນພາກ ປະຕິບັດຕົວຈິງ ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນ. ປຶ້ມຄູ່ມືນີ້ ແນ່ໃສ່ໃຫ້ຄຳແນະນຳ ໃຫ້ແກ່ນັກພັດທະນາ ແລະ ນັກວາງແຜນໂຄງການຕ່າງໆ ເພື່ອນຳເອົາວຽກງານ ການປະມົງຊຸມຊົນ ເຂົ້າໃນແຜນການ ແລະ ໂຄງການ ພັດທະນາຊົນນະບົດຕ່າງໆ ກໍ່ຄືເພື່ອສະໜອງຄຳແນະ ນຳໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນຊາວກະສິກອນ.

ຂໍ້ມູນຕົ້ນຕໍທາງດ້ານເຕັກນິກ ຂອງປຶ້ມຄູ່ມືນີ້ແມ່ນ ໄດ້ອີງໃສ່ສອງໂຄງການ ຊຶ່ງໄດ້ຮັບທຶນຄວ້າຈາກ ACIAR ທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢູ່ປະເທດສີລັງກາ ແລະ ຫວຽດນາມ. ຜົນສຳເລັດຂອງສອງໂຄງການນີ້ ໄດ້ສະແດງອອກຢ່າງຈະແຈ້ງ ເມື່ອລັດຖະບານສີລັງ ກາ ແລະ ຫວຽດນາມໄດ້ຍອມຮັບເອົາບົດຮຽນ ຂອງ ໂຄງການ ເພື່ອນຳເອົາການປະມົງ CBF ໄປສົ່ງເສີມ ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນທົ່ວໄປ. ນອກຈາກນັ້ນ ປະເທດອື່ນໆ ກໍ່ກຳລັງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເຊັ່ນດຽວກັນ.

ເພື່ອເປັນການລິເລີ້ມ ເຜີຍແຜ່ຜົນໄດ້ຮັບເຫຼົ່ານີ້, ລວມທັງ ເພື່ອປັບປຸງປຶ້ມຄູ່ມືດັ່ງກ່າວ, ອົງການ ACIAR ໄດ້ສະເໜີ ໃຫ້ເຄືອຄ່າຍສູນຄົ້ນຄວ້າການລ້ຽງສັດ ນ້ຳໃນເຂດອາຊີ ແລະ ປາຊີຟິກ (NACA) ຮ່ວມກັບ ມະຫາວິທະຍາໄລດິກິນ ເພື່ອຈັດຕັ້ງກອງປະຊຸມ ສຳມະນາຢູ່ປະເທດຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ມີການຄັດເລືອກ ໃນພາກພື້ນອາຊີ ເພື່ອແລກປ່ຽນ ແລະ ສົນທະນາ ກ່ຽວກັບຜົນໄດ້ຮັບຂອງໂຄງການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ດັ່ງກ່າວ. ໄດ້ມີການຮ່າງປຶ້ມຄູ່ມືດັ່ງກ່າວຂຶ້ນ ເພື່ອ ຜ່ານກອງປະຊຸມ ທີ່ໄດ້ຈັດຂຶ້ນຢູ່ ປະເທດກຳປູເຈັງ,

ສປປ ລາວ ແລະ ອິນໂດເນເຊັງ. ປຶ້ມຄູ່ມື ໄດ້ຖືກນຳ
ໄປປັບປຸງດັດແກ້ ຕາມການປະກອບຄຳເຫັນຈາກ
ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມ ໃນແຕ່ລະປະເທດ.

NACA ແລະ ACIAR ຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈ
ຕໍ່ການປະກອບສ່ວນ ຂອງຜູ້ຈັດການແຜນການຄົ້ນ
ຄວ້າ ຂອງ ACIAR ທ່ານ Barney Smith ແລະ
ບັນດາຜູ້ຂຽນ ສຳລັບຄວາມພະຍາຍາມ ໃນການ
ຮ່ວມກັນປະດິດສ້າງ ແລະ ວາງແຜນເພື່ອເຜີຍແຜ່
ຜົນໄດ້ຮັບ ຈາກການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ, ການສ້າງປຶ້ມ
ຄູ່ມືທົ່ວນີ້ ແລະ ການຈັດກອງປະຊຸມ ຢູ່ແຕ່ລະປະ
ເທດ. ພວກເຮົາ ຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈ ຕໍ່ການ
ຊ່ວຍເຫລືອຈາກ ຄະນະກຳມະທິການແມ່ນ້ຳຂອງ
ສາກົນ (MRC) ສຳລັບການຈັດພິມປຶ້ມຄູ່ມືທົ່ວນີ້
ເປັນພາສາລາວ ແລະ ຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈຕໍ່
ກົມລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ ຂອງ ສ.ປ.ປ ລາວ,
ກົມປະມົງ ຂອງປະເທດກຳປູເຈັງ ແລະ ກົມລ້ຽງສັດ
ນ້ຳ ຂອງປະເທດອິນໂດເນເຊັງ ທີ່ໄດ້ໃຫ້ການຮ່ວມ
ມື ໃນການຈັດຕັ້ງກອງປະຊຸມ ຢູ່ແຕ່ລະປະເທດ.

Pedro B. Bueno

ຜູ້ອຳນວຍການໃຫຍ່ຂອງອົງການ NACA

Peter Core

ຜູ້ບໍລິຫານງານສູງສຸດຂອງອົງການ ACIAR

ສາລະບານ

ຄຳນຳ	3
ບົດນຳ	7
ຄຳຂອບໃຈ	9

ພາກທີ 1: ການພັດທະນາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການປະມົງ CBF

ຈຸດປະສົງ ແລະ ກຸ່ມເປົ້າໝາຍຂອງຄູ່ມື	9
ເປັນຫຍັງ, ແມ່ນຫຍັງ ແລະ ຢູ່ໃສ?	12
ເປັນຫຍັງຈຶ່ງເຮັດການປະມົງ CBF?	12
ການປະມົງ CBF ແມ່ນຫຍັງ?	12
ການປະມົງ CBF ເຮັດຢູ່ໃສໄດ້ແດ່?	15
ວິທີປະຕິບັດທີ່ດີກວ່າ ແມ່ນຫຍັງ ແລະ ເປັນຫຍັງມັນຈຶ່ງຈຳເປັນ?	16
ຂັ້ນຕອນສຳຄັນຕ່າງໆທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາ	17
ການປຶກສາຫາລືກັບຊຸມຊົນ	17
ການຄັດເລືອກແຫລ່ງນ້ຳ	21
ການຄັດເລືອກຊະນິດປາ	29
ການກະກຽມກ່ອນການປ່ອຍປາ	32
ຂະໜາດຂອງປາທີ່ຈະປ່ອຍ	40
ອັດຕາການປ່ອຍປາ	41
ອາຫານ ແລະ ການໃຫ້ອາຫານ	41
ວິທີເກັບກູ້ປາ	42
ການຕະຫລາດປາ	45

ຄວາມປອດໄພ	48
ການປ້ອງກັນຈາກເຫດການທີ່ບໍ່ໄດ້ຄາດຄະເນໄວ້ລ່ວງໜ້າ	48
ປ້ອງກັນຈາກການລັກ	49
ປ້ອງກັນຈາກສັດຕູປາ	50
ຄວາມປອດໄພທາງດ້ານການຕະຫລາດ	50
ຂໍ້ຄົງຄ້າງ ແລະ ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ	50
ຄວາມຍືນຍົງ	53

ພາກທີ 2: ກໍລະນີສຶກສາ

ການພັດທະນາ ການປະມົງ CBF ໃນປະເທດສີລັງກາ: ກໍລະນີສຶກສາ	58
ການພັດທະນາ ການປະມົງ CBF ໃນປະເທດຫວຽດນາມ: ກໍລະນີສຶກສາ	81
ການຕະຫລາດ-ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບຄວາມຕ້ອງການປາ	91
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ	104

ບົດນຳ

ປະເທດທີ່ກຳລັງພັດທະນາ ສ່ວນໃຫຍ່ທີ່ຢູ່ໃນ ເຂດອາຊີ, ລວມທັງບາງປະເທດ ທີ່ຢູ່ເຂດທະວີບ ອາເມລິກາໃຕ້ (ປະເທດກູບາ ແລະ ເບລິຊິນ) ໄດ້ຮັບ ຮອງເອົາ ການປະມົງ CBF ເປັນວິທີທີ່ມີປະສິດ ທິຜົນ ໃນການເພີ່ມຜົນຜະລິດປາເພື່ອເປັນອາ ຫານບໍລິໂພກ ຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ ໃນລາຄາທີ່ ຍອມຮັບເອົາໄດ້. ການປະມົງ CBF ຍັງເປັນການ ສ້າງລາຍຮັບເພີ່ມ ໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນໃນເຂດ ຊົນນະບົດ, ຊຶ່ງເປັນການປະກອບສ່ວນ ເຂົ້າໃນການ ລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ. ການປະມົງ CBF, ມີຈຸດ ດີຢູ່ບ່ອນວ່າ ຖ້າສົມທຽບໃສ່ຮູບແບບການລ້ຽງສັດນ້ຳ ແບບດັ້ງເດີມ ແມ່ນຕ້ອງການນ້ຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ ໜ້ອຍກວ່າ ແລະ ຕ້ອງການຄວາມສາມາດທາງ ເຕັກນິກທີ່ໜ້ອຍກວ່າ ຢູ່ໃນລະດັບຊາວກະສິກອນ ສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໄດ້. ດັ່ງນັ້ນ, ການປະມົງ CBF ຈຶ່ງເປັນຍຸດທະສາດທີ່ໜ້າສົນໃຈ ສຳລັບການ ລົງທຶນ ແລະ ການພັດທະນາສຳລັບລັດຖະບານ ຫລາຍປະເທດ. ການປະມົງດັ່ງ ກ່າວຍັງເປັນຮູບ ແບບການນຳໃຊ້ ຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳສຳຮອງ ທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ໃນແຫລ່ງນ້ຳ ຂະໜາດນ້ອຍຢູ່ໃນ ເຂດຊົນນະບົດ.

ໂດຍເຫັນໄດ້ຄວາມສຳຄັນ ຂອງການປະມົງ CBF, ອົງການ ACIAR ຈຶ່ງໄດ້ໃຫ້ທຶນຊ່ວຍເຫລືອ ໂຄງການຢູ່ປະເທດສິລັງກາ (FIS/2001/30) ແລະ ປະເທດ ຫວຽດນາມ (FIS/2001/013). ໂຄງການ ດັ່ງກ່າວແມ່ນໃກ້ຈະສຳເລັດແລ້ວ. ທັງສອງໂຄງການ ແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດ ໃນການນຳເອົາການປ່ຽນ ແປງ ທາງດ້ານກົດໝາຍຢູ່ໃນແຕ່ລະປະເທດກ່ຽວ ຂ້ອງຊຶ່ງເປັນການຊຸກຍູ້ ໃຫ້ກົດຈະກຳດັ່ງກ່າວມີການ ຂະຫຍາຍຕົວໃນຕໍ່ໜ້າ. ໂຄງການດັ່ງກ່າວຍັງໄດ້ມີ ສ່ວນຮັບຜິດຊອບ ໂດຍກົງ ແລະ ທາງອ້ອມສຳລັບ ການຍອມຮັບ ແລະ ລວມເອົາການປະມົງ CBF

ເຂົ້າໃນແຜນພັດທະນາ ການປະມົງຂອງບາງປະ ເທດ. ຜົນໄດ້ຮັບຂອງສອງໂຄງການນີ້ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ ສາມາດພັດທະນາ ວິທີປະຕິບັດທີ່ກ່າວມາ ສຳລັບ ການປະມົງ CBF.

ມາຮອດປະຈຸບັນນີ້ ມັນເປັນໂອກາດອັນດີທີ່ຈະ ໄດ້ເຜີຍແຜ່ບາງຜົນໄດ້ຮັບເຫລົ່ານີ້ ໃນຮູບແບບຂອງ ປຶ້ມຄູ່ມື ໃຫ້ແກ່ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ຂັ້ນຮາກຖານຢູ່ໃນ ບັນດາປະເທດອື່ນໆ ໃນເຂດອາຊີ, ຊຶ່ງສ່ວນຫລາຍ ແມ່ນໄດ້ຮັບຮອງເອົາ ການປະມົງ CBF ເພື່ອມາຟຸ້ນ ໃຊ້ເປັນຍຸດທະສາດໃນການພັດທະນາ.

ເພື່ອໃຫ້ສາມາດບັນລຸ ຈຸດປະສົງດັ່ງກ່າວ, ອົງ ການ ACIAR ໄດ້ສະໜອງ ທຶນເພື່ອຈັດກອງປະຊຸມ ຢູ່ປະເທດກຳປູເຈັ້ງ, ອິນໂດເນເຊັ້ງ ແລະ ສປປ ລາວ ຊຶ່ງປະເທດເຫລົ່ານີ້ ແມ່ນໄດ້ຮັບຮູ້ວ່າວຽກງານການ ປະມົງ CBF ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ. ໂດຍແລກປ່ຽນ ບົດຮຽນ ແລະ ປະສົບປະການຈາກໂຄງການທີ່ໄດ້ ຮັບຜົນສຳເລັດ ຢູ່ປະເທດສິລັງກາ ແລະ ຫວຽດນາມ, ມັນເປັນທີ່ຄາດຫວັງວ່າ ປະເທດເຫລົ່ານີ້ ຈະສາມາດ ພັດທະນາຮູບແບບການປະມົງ CBF ຂອງຕົນເອງ ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນສູງກວ່າເກົ່າ, ຊຶ່ງຈະເປັນການຄຳ ປະກັນຄວາມຍືນຍົງໃນຕໍ່ໜ້າ.

ປຶ້ມຄູ່ມືນີ້ ແມ່ນເປັນການສັງລວມເອົາບັນດາ ບົດຮຽນ ແລະ ປະສົບປະການ ຢູ່ປະເທດສິລັງກາ ແລະ ຫວຽດນາມ ເຂົ້າເປັນສະບັບສົມບູນ, ລວມທັງ ການສົນທະນາຕ່າງໆ ຈາກກອງປະຊຸມທັງສາມຄັ້ງ ທີ່ໄດ້ຈັດ ຂຶ້ນຢູ່ໃນແຕ່ລະປະເທດ ໃນເຂດອາຊີໃນ ເດືອນ ຕຸລາ 2005. ປຶ້ມຄູ່ມືນີ້ ໄດ້ແບ່ງອອກເປັນ ສອງພາກໃຫຍ່ຄື:

ພາກທີ1: ສະໜອງຂໍ້ມູນທົ່ວໄປ ກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ ເອີ້ນວ່າ “ວິທີປະຕິບັດທີ່ ດີກວ່າ” ສຳລັບການປະມົງ CBF; ແລະ

ພາກທີ 2: ສະໜອງບົດຮຽນປະສົບປະການຈາກ
ປະເທດສິລັງກາ ແລະ ຫວຽດນາມ ແລະ ລວມທັງ
ການສຶກສາທາງດ້ານການຕະຫລາດ.

ປັ້ມຄູ່ມືນີ້ ແມ່ນແນໃສ່ກຸ່ມເປົ້າໝາຍຜູ້ອ່ານ ຫລາຍ
ປະເພດ, ຊຶ່ງລວມມີ ຊາວກະສິກອນ, ພະນັກງານ
ສົ່ງເສີມ ແລະ ຜູ້ສ້າງນະໂຍບາຍ.

ປັ້ມຄູ່ມືນີ້, ຊຶ່ງມີຫົວຂໍ້ວ່າ ບາງບົດຮຽນຕົວຈິງຂອງ ການ
ພັດທະນາການປະມົງ CBF ໃນອ່າງເກັບນ້ຳຢູ່ໃນ
ເຂດອາຊີ, ຕົ້ນຕໍແລ້ວແມ່ນເລັ່ງໃສ່ ທຸກປະເທດທີ່ເປັນ
ສະມາຊິກ ຂອງອົງການ NACA ໂດຍທ່ານ ສາມາດ
ຫາໄດ້ ໃນຮູບແບບຂອງສິ່ງພິມ ແລະ ໂດຍຜ່ານເວັບໄຊ
ຂອງ NACA, ຊຶ່ງເປັນການປະກອບສ່ວນໃນການເຜີຍ
ແຜ່ ແລະ ພັດທະນາຮູບແບບການຜະລິດປາ ທີ່ສຳຄັນ
ໃນເຂດຊຸມນະບົດ ຂອງທະວີບອາຊີ.

Thuy T. T. Nguyen
ຫົວໜ້າໂຄງການ

ຄຳຂອບໃຈ

ເຄືອຂ່າຍສູນລ້ຽງສັດນ້ຳໃນເຂດອາຊີປາຊີຟິກ (NACA) ຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈ ຕໍ່ອົງການ ACIAR ທີ່ໄດ້ໃຫ້ທຶນ ສຳຫລັບໂຄງການນີ້, ແລະ ຂອບໃຈເປັນພິເສດຕໍ່ ທ່ານ Barney Smith ຜູ້ຈັດການແຜນງານ ການປະມົງ ທີ່ໃຫ້ການຮ່ວມມື ໃນໄລຍະເວລາ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການດັ່ງກ່າວ.

ຂໍຂອບໃຈຕໍ່ການປະກອບສ່ວນຂອງປະເທດ ກຳປູເຈັງ, ອິນໂດເນເຊັງ ແລະ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ຊ່ວຍ ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ເພື່ອດຳເນີນກອງປະຊຸມ ຕ່າງໆໄດ້ ຮັບຜົນສຳເລັດເປັນຢ່າງດີ ແລະ ພວກເຮົາ ຂໍສະແດງ ຄວາມຂອບໃຈຢ່າງສູງ ຕໍ່ຜູ້ຊ່ວຍຈັດຕັ້ງ ກອງປະຊຸມ ໃນແຕ່ລະປະເທດດັ່ງນີ້:

ສປປ ລາວ:

ທ່ານ ບຸນທອງ ຊາພັກດີ, ທ່ານ ສິມພັນ ຈັນເພັງໄຊ, ທ່ານ ບຸນມາ ຫລວງອາມາດ, ກົມລ້ຽງສັດ ແລະ ການ ປະມົງ ສປປ ລາວ.

ກຳປູເຈັງ:

ທ່ານ Mr. Chin Da, Ha Visseth ພະແນກລ້ຽງສັດນ້ຳ, ກົມປະມົງ, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປະມົງ, ກຳປູເຈັງ.

ອິນໂດເນເຊັງ:

Dr. Fatchuri Sukadi, Mr. Agus Buddhiman, Ms. Ismayanthi, Ms. Diana Rahkmawati

ກົມລ້ຽງສັດນ້ຳ, ກະຊວງການທະເລ ແລະ ປະມົງ, ອິນໂດເນເຊັງ.

ຈຸດປະສົງ ແລະ ກຸ່ມເປົ້າໝາຍ ຂອງປຶ້ມຄູ່ມື

ຈຸດປະສົງຕົ້ນຕໍ ຂອງປຶ້ມຄູ່ມືນີ້ແມ່ນເພື່ອສະໜອງຄຳ ແນະນຳ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ສາມາດດຳເນີນວິທີການປະ ຕິບັດທີ່ດີກວ່າ ໃນການເຮັດການປະມົງ CBF ທີ່ເປັນຮູບແບບອັນນຶ່ງ ທີ່ກຳລັງຂະຫຍາຍຕົວ ຢູ່ໃນຊຸມນະບົດ ໃນເຂດອາຊີ. ປຶ້ມຄູ່ມືນີ້ໄດ້ອະທິ ບາຍບັນດາ ຫລັກການຕ່າງໆຂອງວິທີການເຮັດ ການປະມົງ CBF ໂດຍອີງໃສ່ບົດຮຽນ ແລະ ປະ ສົບປະການ ໄລຍະຍາວ ຂອງປະເທດ ສິລັງກາ ແລະ ຫວຽດນາມ ເປັນຕົ້ນຕໍ, ຊຶ່ງບໍ່ໄດ້ເນັ້ນໃສ່ແຕ່ ກຸ່ມເປົ້າໝາຍ ນັກຄົ້ນຄວ້າໂດຍກົງ, ແຕ່ຍັງແນໃສ່ ຜູ້ທີ່ມີ ສ່ວນຮ່ວມໃນລະດັບບ້ານ, ລວມທັງນັກວາງ ແຜນ ແລະ ຜູ້ວາງນະໂຍບາຍ ໂດຍສະເພາະໃນບັນ ດາປະເທດໃນອາຊີ ທີ່ກຳລັງເລີ່ມນຳໃຊ້ ການປະ

ມົງ CBF ເພື່ອເປັນຍຸດທະສາດ ໃນການເພີ່ມຜົນຜະ ລິດປາ ໃນເຂດຊຸມນະບົດ. ດັ່ງນັ້ນ, ປຶ້ມຄູ່ມືນີ້ຈະບໍ່ ໄດ້ເວົ້າເຖິງ ການປ່ຽນແປງ ແລະ ປະຕິກິລິຍາ ຂອງ ປະຊາກອນປາຕ່າງໆ ທີ່ປ່ອຍລົງໃນແຫລ່ງນ້ຳແຕ່ ຈະເວົ້າເຖິງ ບັນດາປັດໄຈທັງໝົດ ທີ່ສາມາດນຳ ໃຊ້ ເພື່ອປັບປຸງຜົນຜະລິດສະເລ່ຍຂອງປາ ແລະ ການສ້າງລາຍຮັບ; ການຮັກສາການປະມົງ CBF ໃຫ້ ກາຍເປັນກິດຈະກຳພັດທະນາທີ່ຍືນຍົງໃນໄລ ຍະຍາວ. ປຶ້ມຄູ່ມືນີ້ຍັງກ່າວເຖິງ ບັນດາຂໍ້ຄົງຄ້າງ ຕ່າງໆ ທີ່ມີຕໍ່ການປະມົງ CBF ຢູ່ຂົງເຂດ ແລະ ໃຫ້ ຄຳແນະນຳກ່ຽວກັບວິທີ ແລະ ເຄື່ອງມືໃນການແກ້ ໄຂບັນດາຂໍ້ຄົງຄ້າງຕ່າງໆ.

ພາກທີ 1

ການພັດທະນາ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ

ການປະມົງ CBF

ເປັນຫຍັງ, ແມ່ນຫຍັງ ແລະ ຢູ່ໃສ?

ເປັນຫຍັງຈຶ່ງເຮັດການປະມົງ CBF?

ປາແມ່ນມີປະໂຫຍດຕໍ່ຮ່າງກາຍ ແລະ ສ່ວນຫລາຍແລ້ວ ແມ່ນເປັນແຫລ່ງອາຫານພື້ນບ້ານ ຂອງເຂດຊົນນະບົດໃນອາຊີ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມການຕອບສະໜອງປາ ເພື່ອບໍລິໂພກ ຂອງຈຳນວນພົນລະເມືອງທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ໄດ້ກາຍເປັນສິ່ງທ້າທາຍສຳລັບປະເທດທີ່ກຳລັງພັດທະນາ ເປັນສ່ວນໃຫຍ່. ສະນັ້ນ, ຍຸດທະສາດທີ່ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນໜ້ອຍ, ງ່າຍຕໍ່ການຖ່າຍທອດ ແລະ ດັດແປງທາງດ້ານເຕັກນິກຈຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ພັດທະນາ ສຳລັບປະຊາຊົນເຂດຊົນນະບົດ. ຍຸດທະສາດທີ່ສຳຄັນອັນນຶ່ງ ຄືດັ່ງໄດ້ກ່າວມາແມ່ນຈະຕ້ອງໄດ້ພັດທະນາ ການປະມົງ CBF ຊຶ່ງມີຈຸດທີ່ໄດ້ປຽບຫລາຍຢ່າງ ຖ້າສົມທຽບກັບຮູບແບບການລ້ຽງສັດ ແບບດັ້ງເດີມຄື:

- ບໍ່ໄດ້ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນຫລາຍເກີນໄປ
- ມີການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳ ທີ່ມີຢູ່ ແລ້ວ (ເປັນການນຳໃຊ້ ສຳຮອງ)
- ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທາງດ້ານເຕັກນິກໜ້ອຍກວ່າ ຮູບແບບການລ້ຽງ ແບບດັ້ງເດີມ (ເຊັ່ນ: ລ້ຽງປາໃສ່ໜອງ, ລ້ຽງປາໃສ່ກະຊັງ ແລະ ອື່ນໆ) ສະນັ້ນຈຶ່ງມີຄວາມງ່າຍຕໍ່ການຖ່າຍທອດ ໃຫ້ແກ່ຊຸມ ຊົນຊາວກະສິກອນຕ່າງໆ.
- ເປັນກິດຈະກຳ ຂອງຊຸມຊົນທີ່ມີທ່າແຮງເພື່ອເສີມສ້າງ ຄວາມສາມັກຄີພາຍໃນ ແລະ ລະຫວ່າງ ຊຸມຊົນ; ແລະ
- ເປັນຍຸດທະສາດ ທີ່ມີຄວາມຍືນຍົງທີ່ສາມາດດຶງດູດ ຄວາມສົນໃຈ ຈາກລັດຖະບານ ແລະ ອົງການພັດທະນາຕ່າງໆ ໃຫ້ມາປະກອບສ່ວນໃນການເພີ່ມການສະໜອງປາ ເພື່ອການບໍລິໂພກ ເປັນອາ

ຫານ ໃນລາຄາທີ່ເປັນທີ່ຍອມຮັບເອົາໄດ້ ສຳລັບຊຸມຊົນເຂດຊົນນະບົດ, ທັງເປັນການສ້າງແຫລ່ງລາຍຮັບເພີ່ມ ແລະ ປະກອບສ່ວນໂດຍລວມຕໍ່ການລູດຜ່ອນ ຄວາມທຸກຍາກໃນເຂດຊົນນະບົດອີກດ້ວຍ.

ການປະມົງ CBF ແມ່ນຫຍັງ?

ໃນຕົວຈິງແລ້ວ ການປະມົງ CBF ແມ່ນເປັນຮູບແບບການລ້ຽງປາທາງກວ້າງອັນໜຶ່ງ ຫລື ເປັນວິທີການລ້ຽງປາ ໃນແຫລ່ງນ້ຳຂະໜາດນ້ອຍ (ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວແມ່ນໜ້ອຍກວ່າ 100 ເຮັກຕາ). ແຫລ່ງນ້ຳດັ່ງກ່າວ ແມ່ນບໍ່ສາມາດຄັ້ງຈຸນ ການປະມົງເພື່ອຢັງຊືບ ເນື່ອງຈາກວ່າບໍ່ມີຊະນິດປາ ທີ່ເໝາະສົມຊຶ່ງສາມາດຂະຫຍາຍພັນໄດ້ເອງຕາມທຳມະຊາດ ຢ່າງພຽງພໍ. ແຫລ່ງນ້ຳທີ່ມະນຸດສ້າງຂຶ້ນ, ຊຶ່ງບໍ່ໄດ້ສ້າງເພື່ອຮັບໃຊ້ການປະມົງໂດຍກົງ ຫລື ການລ້ຽງປາ (ເຊັ່ນ: ໜອງລ້ຽງປາ) ແຕ່ວ່າຖືກສ້າງຂຶ້ນເພື່ອຮັບໃຊ້ຊົນລະປະທານ ທ່ານກໍ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້.

ແຫລ່ງນ້ຳທີ່ມີນ້ຳຕະຫລອດປີ ແລະ ທີ່ມີນ້ຳເປັນບາງລະດູການ ການທີ່ຖືກຄັດເລືອກ ເພື່ອເຮັດການປະມົງໃນແຫລ່ງນ້ຳທີ່ມີການລ້ຽງປາ ຈະມີການປ່ອຍປາຊະນິດເໝາະສົມ ໃນອັດຕາສ່ວນທີ່ໄດ້ຖືກກຳນົດລ່ວງໜ້າ. ປາທີ່ຖືກປ່ອຍ ຈະດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນແຫລ່ງນ້ຳໂດຍການກິນອາຫານ ທີ່ເກີດຂຶ້ນເອງຕາມທຳມະຊາດ ຢູ່ໃນແຫລ່ງນ້ຳດັ່ງກ່າວ. ປາຈະຖືກເກັບກູ້ໃນເວລາທີ່ເໝາະສົມ ຫລືໃນເວລາທີ່ລະດັບນ້ຳຫລຸດລົງ. ກຸ່ມຄົນພາຍໃນຊຸມຊົນ ທີ່ໄດ້ຖືກຄັດເລືອກຊຶ່ງເປັນຜູ້ທີ່ຖືກຳມະສິດຂອງປາທີ່ປ່ອຍ, ຈະຕ້ອງໄດ້ກະກຽມແຫລ່ງນ້ຳ ສຳຫລັບການປ່ອຍປາ, ຈັດຫາແນວພັນທີ່ຈະປ່ອຍ ແລະ ຕ້ອງ ໄດ້ດູແລຮັກສາປາທີ່ຖືກປ່ອຍ ໂດຍການເຜົາລະວັງ ຫລື ເວນຍາມເພື່ອຮັກສາປາທີ່ປ່ອຍລົງແຫລ່ງນ້ຳ.

ການປະມົງ CBF ແມ່ນມີຄວາມແຕກຕ່າງຈາກວິທີການແບບເກົ່າ ທີ່ມີ ການປ່ອຍປາເພື່ອລ້ຽງໃສ່ແຫລ່ງນ້ຳຈິດ ຂະໜາດໃຫຍ່ ຢູ່ບ່ອນວ່າກຸ່ມຄົນທີ່

ຄຸ້ມຄອງແຫລ່ງນ້ຳຂະໜາດນ້ອຍ ຈະມີກຳມະສິດ ຕໍ່ປາທີ່ປ່ອຍ. ໃນແຫລ່ງນ້ຳຂະໜາດໃຫຍ່ການປະມົງ ແມ່ນເປັນແບບເປີດກວ້າງ ຫລືຂອງລວມໝູ່. ສະນັ້ນ, ການປະມົງ CBF ຈຶ່ງເປັນຮູບແບບນຶ່ງ ຂອງການປ່ອຍ ປາເພື່ອລ້ຽງໃສ່ແຫລ່ງນ້ຳ ຄ້າຍຄືກັບການລ້ຽງປາ.

ກຳມະສິດຕໍ່ຜູງປາ ທີ່ຖືກປ່ອຍໃນການເຮັດການ ປະມົງ CBF ແລະ ຄວາມຕ້ອງການໃນລະດັບໃດ ນຶ່ງ ສຳລັບການດູແລຮັກສາປາດັ່ງກ່າວ, ເຮັດໃຫ້ມັນ ກາຍເປັນຮູບແບບການລ້ຽງສັດນ້ຳ ໂດຍອີງຕາມນິ ຍາມຂອງການລ້ຽງສັດນ້ຳຂອງອົງການ FAO.

ບໍ່ຄວນເຂົ້າໃຈຜິດວ່າ ລະຫວ່າງການປະມົງໃນ ແຫລ່ງນ້ຳທີ່ມີການລ້ຽງປາ ກັບການລ້ຽງປາທີ່ຈັບ ຈາກແຫລ່ງນ້ຳທຳມະຊາດ, ຊຶ່ງເປັນວິທີການນຳ ເອົາ ແນວພັນປານ້ອຍຈາກທຳມະຊາດ ເພື່ອນຳ ໄປລ້ຽງໃຫ້ໃຫຍ່ ຕາມຂະໜາດທີ່ຕະຫລາດຕ້ອງ ການ, ໂດຍການນຳໃຊ້ເຕັກນິກຕາມຫລັກການທົ່ວ ໄປຂອງການລ້ຽງປາ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວຊະນິດປາ ທີ່ນຳໃຊ້ ສຳລັບການລ້ຽງປາ ທີ່ຈັບຈາກແຫລ່ງນ້ຳ ທຳມະຊາດ ແມ່ນເປັນຊະນິດປາ ທີ່ກິນຊີ້ນ ແລະ ມີລາຄາຂ້ອນຂ້າງສູງ ເຊັ່ນ: ອ່ຽນ, ປາທູນາ ແລະ ປາຊິບລານ. ຊະນິດປາເຫຼົ່ານີ້ສາມາດນຳໄປລ້ຽງ ໃສ່ກະຊັງ, ລ້ຽງໃສ່ຄອກ ແລະ ໃນໜອງ, ແລະ ຈະ ຕ້ອງໄດ້ໃຫ້ອາຫານເປັນປະຈຳ.

ການປະມົງ CBF ແມ່ນຖືກພັດທະນາຢູ່ໃນຊັບ ພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳ ທີ່ເປັນຊັບສິນສ່ວນລວມແຕ່ ວ່າມີການຖືຄອງກຳມະສິດຕໍ່ປາ ທີ່ຢູ່ໃນແຫລ່ງນ້ຳ ດັ່ງກ່າວ ໃນເກືອບໝົດທຸກກຳລະນີ, ຊັບພະຍາກອນ ທຳມະຊາດໃດນຶ່ງ ສາມາດນຳໃຊ້ສຳລັບການຜະ ລິດປາ ເພື່ອເປັນອາຫານ ດ້ວຍການນຳໃຊ້ວິທີການ ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງຊຸມຊົນເທົ່ານັ້ນ. ຮູບແບບຂອງ ວິທີການດັ່ງກ່າວ ຍັງຊ່ວຍໃນການແກ້ໄຂບັນຫາ

ຮູບທີ່ 1: ອ່າງເກັບນ້ຳທີ່ມີນ້ຳເປັນບາງລະດູການ ໃນເວລາທີ່ມີລະດັບນ້ຳສູງ. ຈະສັງເກດເຫັນວ່າບໍ່ມີ ພືດນ້ຳ ຢູ່ໃນອ່າງເກັບນ້ຳ ແລະ ນ້ຳແມ່ນມີສີຂຽວ (ຮູບຖ່າຍໂດຍ: Asanka Jayasinghe)

ຮູບທີ່ 2: ອ່າງເກັບນ້ຳທີ່ມີນ້ຳບາງລະດູການ ຢູ່ປະ ເທດສີລັງກາ ຫລັງຈາກຝົນມໍລະສຸມ. ສັງເກດ ເຫັນວ່າ ມີພືດນ້ຳຕ່າງໆ, ນ້ຳຂ້ອນຂ້າງໄສ ຖ້າທຽບ ໃສ່ຮູບທີ່ 1 (ຮູບຖ່າຍໂດຍ: Asanka Jayasinghe)

ຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບການກຳນົດ ກຳມະສິດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກັບຂະໜາດຂອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ດັ່ງທີ່ໄດ້ສະແດງຢູ່ຕາຕະລາງທີ່ 1.

ຕາຕະລາງ 1: ລັກສະນະຂອງການເຂົ້າເຖິງການປະມົງໃນອ່າງເກັບນ້ຳ ທີ່ມີນ້ຳຕະຫລອດປີ ແລະ ການປະມົງຢູ່ອ່າງເກັບນ້ຳ ຂອງບ້ານຕ່າງໆ ທີ່ມີການລ້ຽງປາ ບ່ອນທີ່ມີການກຳນົດກຳມະສິດຂອງກຸ່ມຜູ້ນຳໃຊ້. ຕົວຢ່າງຈາກປະເທດສິລັງກາ (Murray 2004).

ລັກສະນະຂອງຊັບພະຍາກອນ	ການປະມົງໃນອ່າງເກັບນ້ຳທີ່ມີນ້ຳຕະຫລອດປີ	ການປະມົງ CBF ຂອງບ້ານທີ່ມີ ອ່າງເກັບນ້ຳ
ສິດໃນການນຳໃຊ້	ແບບເປີດກ້ວາງ	ຊັບພະຍາກອນທີ່ເປັນຊັບສິນຂອງລວມໝູ່. ສ່ວນຫລາຍ ແມ່ນສິດໃນການຊົມໃຊ້, ບໍ່ສາມາດມອບໂອນໄດ້.
ຂະໜາດ	ໃຫຍ່	ນ້ອຍ
ອຳນາດໃນການຄຸ້ມຄອງ	ບໍ່ມີ ຫລື ຖືກຍົກເລີກ	ມີທົ່ວໜ່ວຍ ດ້ານສັງຄົມ ທີ່ກຳນົດການເປັນສະມາຊິກ ແລະ ບາງຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນ.
ລະບົບການຄຸ້ມຄອງ	ການຖືຄອງຊັບພະຍາກອນ ແບບເສລີ, ໂດຍການຫາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຕາມໃຈ.	ມີບັນທັດຖານຮ່ວມກັນ ແລະ ລະບຽບການປັບໄໝ ທີ່ເປັນທຳນຽມ
ມີສິ່ງກະຕຸກຂຸກຢູ່ເພື່ອໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນ	ຕ່ຳ	ມີເສດຖະກິດ ແລະ ມີຄວາມສຳພັນ
ການມີສ່ວນຮ່ວມ	ມີກຸ່ມຄົນ ຫລື ບຸກຄົນທີ່ແຕກຕ່າງກັນ	ກຸ່ມຄົນ ທີ່ຂ້ອນຂ້າງຄ້າຍຄືກັນ ຊຶ່ງມີຄົນສ່ວນຫລາຍ ແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກລະບຽບການຕ່າງໆ (ຈາກນີ້ຈຶ່ງປະຕິບັດຕາມ)
ການຈຳກັດສິດໃນການ ນຳໃຊ້	ຕ່ຳ	ກຳນົດໂດຍການເປັນສະມາຊິກຂອງຊຸມຊົນ ແລະ ລັກສະນະຂອງການນຳໃຊ້ທີ່ມີຫລາຍຮູບແບບ.
ການສັງເກດ	ຕ່ຳ	ສູງ
ການຊົມໃຊ້	ບໍ່ໄດ້ເສຍຄ່າ	ໂດຍສະມາຊິກຂອງຊຸມຊົນ ຫລື ກຸ່ມເປັນຕົ້ນຕໍ
ການແກ້ໄຂຂັ້ນຂັດແຍ່ງ	ມີການປະເຊີນໜ້າພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງພາຍນອກທີ່ບໍ່ໜ້າເຊື່ອຖື.	ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕ່ຳ, ໃນເວທີທ້ອງຖິ່ນ
ການນຳໃຊ້ຫລາຍຮູບແບບ	ບໍ່ມີການປະສານງານ	ມີຫລາຍປະເພດຂອງກິດຈະກຳ ແລະ ກິດລະບຽບ
ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເພື່ອປະສານງານ	ອັດຕາສ່ວນຂອງຜູ້ນຳໃຊ້ສູງມີທ່າອ່ຽງທີ່ເຮັດໃຫ້ຕົ້ນທຶນທາງດ້ານຊັບສິນໜ້ອຍລົງ	ມີປະສິດທິພາບ/ມີຄວາມຍືນຍົງ

ຮູບທີ່ 3: ອ່າງເກັບນ້ຳ ທີ່ມີນ້ຳບາງລະດູການ ຢູ່ປະເທດສິລັງກາ (ອ່າງເກັບນ້ຳອັນດຽວກັນ ທີ່ສະແດງຢູ່ໃນຮູບ 1) ໃນລະດູແລ້ງ (ຮູບຖ່າຍໂດຍ: Asanka Jayasinghe)

ການປະມົງ CBF ເຮັດຢູ່ໃສໄດ້ແດ່?

ຕາມທຳມະດາ ແລະ ດີທີ່ສຸດແລ້ວການປະມົງ CBF ແມ່ນໄດ້ຖືກພັດທະນາ ຢູ່ແຫ່ງນ້ຳຂະໜາດນ້ອຍທີ່ມີນ້ຳຕະຫລອດປີ ແລະ ມີນ້ຳບາງລະດູການ, ດັ່ງທີ່ໄດ້ສະແດງຢູ່ຮູບ 1-4. ຍົກຕົວຢ່າງ, ຢູ່ປະເທດບັງກະລາເດສ, ການປະມົງ CBF ໄດ້ຖືກພັດທະນາຢູ່ໃນໜອງທຳມະຊາດ.

ຢູ່ໃນອາຊີ, ໄດ້ຖືກປະເມີນວ່າມີແຫ່ງນ້ຳຂະໜາດນ້ອຍ ທີ່ຖືກສ້າງຂຶ້ນເພື່ອຮັບໃຊ້ຊົນລະປະທານເປັນຕົ້ນຕໍປະມານ 66,710,052 ເຮັກຕາ (FAO 1999). ຄອງນ້ຳທຳມະຊາດ ຂະໜາດນ້ອຍ ຈະຖືກຕັ້ງ ຫລືຈັດວາງເພື່ອເກັບນ້ຳໃນຊ່ວງລະດູ

ຮູບທີ່ 4: ໜອງທຳມະຊາດຢູ່ປະເທດບັງກະລາເດສ. ສັງເກດເຫັນວ່າ ໜອງທຳມະຊາດ ແມ່ນຈະບໍ່ບົກແຫ້ງ ຈັກເທື່ອ.

ຝົນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນໄລຍະຊ່ວງລະດູຝົນມໍລະສຸມຄືດັ່ງຢູ່ປະເທດສິລັງກາ. ຫລັງຈາກແຫລ່ງນ້ຳຂະໜາດນ້ອຍນີ້ມີນ້ຳເຕັມແລ້ວ, ຝົນທີ່ຕົກຕາມ

ລະດູການຈະສືບຕໍ່ໜອງນ້ຳ ສຳລັບກິດຈະກຳຟາມຕ່າງໆ, ອ່າງເກັບນ້ຳຂະໜາດນ້ອຍແມ່ນມີທ່າອ່ຽງຈະບົກແຫ້ງຕາມລຳດັບ.

ຊຸມຊົນຊາວກະສິກອນ ຜູ້ທີ່ມີບົດຮຽນໜ້ອຍກ່ຽວກັບ ວຽກງານການປະມົງ ຫລືການລ້ຽງສັດນໍ້າ ກໍສາມາດ ພັດທະນາການປະມົງ CBF ໄດ້. ດັ່ງນັ້ນ, ມັນຈຶ່ງມີ ຄວາມຈໍາເປັນ ຈະຕ້ອງໄດ້ຊຸກຍູ້ຊຸມຊົນເຫລົ່ານີ້ ແລະ ເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າເຫັນໄດ້ຜົນປະໂຫຍດຂອງ ວິທີການ ດັ່ງກ່າວ. ມັນມີຄວາມສໍາຄັນພິເສດທີ່ຈະ ຕ້ອງໄດ້ອະທິບາຍ ກ່ຽວກັບຄວາມສໍາຄັນ ຂອງວຽກ ງານການປະມົງ CBF ຊຶ່ງເປັນອາຊີບເສີມຕໍ່ການ ເຮັດວຽກງານກະສິກໍາທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ແລະ ຄວາມຈິງທີ່ ວ່າ ວິທີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕ່າງໆ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ຖືກກໍາ ນົດໃຫ້ຮ່ວມກັນແບບຕາຍຕົວ. ສະນັ້ນ, ມັນຈຶ່ງມີ ຄວາມສໍາຄັນ ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ ຫມິດທຸກແຮງງານ ທີ່ມີຢູ່ໃນພາກປະຕິບັດຕົວຈິງ ເພື່ອຫລີກເວັ້ນ ຜົນກະ ທົບຕໍ່ກິດຈະກໍາປະຈໍາວັນຕ່າງໆ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວຊຶ່ງຈະສືບ ຕໍ່ກາຍເປັນວິທີໃນການ ທໍາມາຫາກິນສໍາລັບຊຸມຊົນ.

ວິທີປະຕິບັດທີ່ດີກວ່າແມ່ນຫຍັງ ແລະ ເປັນຫຍັງມັນຈຶ່ງຈໍາເປັນ?

ຢ່າງໜ້ອຍ ການປະມົງ CBF ບໍ່ໄດ້ເປັນກິດຈະກໍາ ອັນໃຫມ່ຫມິດ ສໍາລັບບາງປະເທດ. ຜ່ານມາຄວາມ ພະຍາຍາມ ໃນການພັດທະນາ ການປະມົງ CBF ແມ່ນບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນສໍາເລັດ ຍ້ອນຫລາຍສາຍເຫດຊຶ່ງ ຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ຮຽນຮູ້ ຫລາຍບົດຮຽນ ຈາກຄວາມ ຜິດພາດດັ່ງກ່າວ. ບົດຮຽນເຫຼົ່ານີ້ ລວມທັງການສຶກ ສາທີ່ຜ່ານມາ ສາມາດສະໜອງ ຊຸດຂໍ້ມູນທີ່ດີ ແລະ ເໝາະສົມ ຊຶ່ງລວມທັງ “ວິທີການປະຕິບັດ ທີ່ດີກວ່າ” ທີ່ຈະຊ່ວຍເພີ່ມ ການຍອມຮັບ ແລະ ການພັດທະນາ ວິທີດັ່ງກ່າວ ເພື່ອໃຫ້ກາຍເປັນຮູບແບບວິທີການຜະ ລິດປາ ທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ໃນບັນດາຊຸມຊົນຢູ່ເຂດ ຊົນນະບົດຂອງອາຊີ.

ມັນມີຄວາມຈໍາເປັນທີ່ຈະໄດ້ສັ່ງລວມເອົາ ປັດໃຈ ຕົ້ນຕໍຕ່າງໆ ທີ່ເຮັດໃຫ້ບາງປະເທດບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນສໍາ ເລັດ ໃນການພະຍາຍາມ ສົ່ງເສີມວຽກງານການ ປະມົງ CBF ໃນໄລຍະຜ່ານມາ. ປັດໃຈຕ່າງໆເຫຼົ່ານີ້ ອາດຈະຄ້າຍຄືກັນ ສໍາລັບບັນດາປະເທດ ທີ່ກໍາລັງວາງ ແຜນທີ່ຈະພັດທະນາການປະມົງ CBF ເພື່ອໃຫ້ກາຍ ເປັນຍຸດທະສາດ ໃນການເພີ່ມຜົນຜະລິດປາໃນຊົນ ນະບົດ. ບັນດາປັດໃຈທີ່ເຮັດໃຫ້ບໍ່ປະສິດຜົນສໍາເລັດ ຜ່ານມາມີຄື:

- ຂາດການປຶກສາຫາລື ຢ່າງລະອຽດກັບຊຸມຊົນ;
- ຂາດການຮ່ວມມື ຫລື ການປຶກສາຫາລືລະຫວ່າງ ກຸ່ມຜູ້ນໍາໃຊ້ນໍ້າ ຊຶ່ງສ່ວນຫລາຍແມ່ນເຮັດໃຫ້ເກີດມີ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ລະຫວ່າງຜູ້ນໍາໃຊ້ນໍ້າ ແລະ ໜ່ວຍງານ ຕ່າງໆຂອງລັດ;
- ຂາດແຫລ່ງສະໜອງແນວພັນປາທີ່ເໝາະສົມ ຊຶ່ງ ສ່ວນຫລາຍແມ່ນ ບັນຫາຂອງເວລາທີ່ບໍ່ກົງກັບໄລ ຍະຂອງລະດັບນໍ້າໃນແຫລ່ງນໍ້າ;
- ຂາດການກະກຽມແຫລ່ງນໍ້າ ທີ່ເໝາະສົມກ່ອນ ການປ່ອຍປາ, ຕົວຢ່າງ ການນໍາເອົາຊະນິດປາທີ່ບໍ່ ຕ້ອງການອອກຈາກແຫລ່ງນໍ້າ, ຊຶ່ງລວມທັງປາຊະ ນິດກິນຊີ້ນ (ເບິ່ງກໍລະນີສຶກສາ ຂອງປະເທດ ຫວຽດ ນາມ, ຫົວຂໍ້ 2.2 ສໍາລັບລາຍລະອຽດ.)
- ການຝຶກອົບຮົມທີ່ບໍ່ມີປະສິດທິຜົນ ສໍາລັບຊາວ ກະສິກອນ ທີ່ມີທ່າແຮງໃນການລ້ຽງປາ.
- ມີນະໂຍບາຍອຸດໜູນ ເກື້ອກຸນຫລາຍ.
- ຂາດກິດໝາຍ ທີ່ເໝາະສົມເພື່ອຮອງຮັບ, ຕົວຢ່າງ ຢູ່ປະເທດສີລັງກາ ແຫລ່ງນໍ້າຂະໜາດນ້ອຍທີ່ມີນໍ້າ ບາງລະດູການ, ຊຶ່ງເອີ້ນກັນວ່າ “ອ່າງຂັງນໍ້າ ຕາມ ລະດູການ” ແມ່ນຂຶ້ນກັບກົມທີ່ດິນ, ແຕ່ຂໍ້ກໍານົດວ່າ ດ້ວຍກິດໝາຍທີ່ດິນ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ລວມເອົາກິດຈະກໍາ ດ້ານການປະມົງ ເຂົ້າໃນແຫລ່ງນໍ້າດັ່ງກ່າວ.
- ຂາດຍຸດທະສາດດ້ານການຕະຫລາດ.

ວິທີທີ່ດີກວ່າໃນການເຮັດການປະມົງ CBF ແມ່ນ ໄດ້ຍົກເອົາບັນຫາດັ່ງກ່າວ ມາສຶກສາຢ່າງລະອຽດເພື່ອ ໃຫ້ເຂົ້າກັບສະພາບເງື່ອນໄຂ ເສດຖະກິດສັງຄົມຂອງ ຊຸມຊົນ ກ່ຽວກັບການລ້ຽງປາຢູ່ໃນແຫລ່ງນ້ຳ. ວິທີດັ່ງ ກ່າວນີ້ແມ່ນຍັງສະໜອງຍຸດທະສາດ ອັນລະອຽດໃນ ພາກປະຕິບັດຕົວຈິງ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດພັດທະນາການ ປະມົງ CBF ໃນຊົນນະບົດຢູ່ເຂດອາຊີໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນ ສຳເລັດ ແລະ ໃຫ້ກາຍເປັນຍຸດທະສາດ ໃນການເພີ່ມ ຜົນຜະລິດປາ ໃຫ້ມີຄວາມໝາຍ ແລະ ຄວາມສຳຄັນ.

ຂັ້ນຕອນສຳຄັນຕ່າງໆ ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາ

ການປຶກສາຫາລື ກັບຊຸມຊົນ.

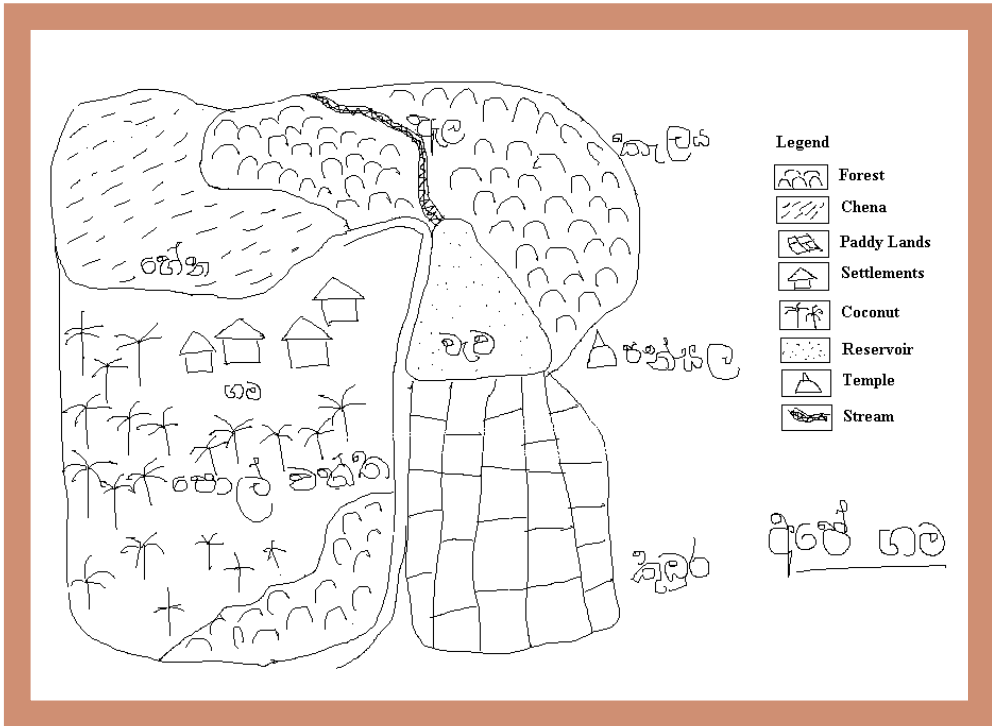
ໃນແງ່ມູມດ້ານເສດຖະກິດສັງຄົມ, ລັກສະນະອັນສະ ເພາະໃນການພັດທະນາການປະມົງ CBF ແມ່ນວ່າ ຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວ ໄດ້ນຳເອົາຊຸມຊົນເຂດຊົນນະ ບົດເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມ, ຊຶ່ງໃນບາງຄັ້ງ ເຂົາອາດຈະ ບໍ່ມີຄວາມລື່ງເຄີຍກັບວຽກງານການປະມົງ ແລະ ການ ລ້ຽງສັດນ້ຳ.

ການຊຸກຍູ້ຊຸມຊົນເຂດຊົນນະບົດ ທີ່ບໍ່ມີຄວາມຊື່ນ ເຄີຍກັບວຽກງານການປະມົງ CBF (ຕົວຢ່າງ ຊຸມ ຊົນທີ່ໄດ້ປະກອບສ່ວນ ໃນຮອບການລ້ຽງປາໃນໄລ ຍະຜ່ານມາ) ເພື່ອໃຫ້ມາມີສ່ວນຮ່ວມອີກຄັ້ງນຶ່ງ ໃນການເຮັດການປະມົງ CBF ແມ່ນມີຄວາມຫຍຸ້ງ ຍາກ. ໃນບາງກໍລະນີ, ເຮົາສາມາດຄາດຫວັງວ່າ ຊຸມຊົນດັ່ງກ່າວ ຈະສາມາດຕັດສິນໃຈດ້ວຍຕົນ ເອງ (ໝາຍວ່າ ບໍ່ມີການແຊກແຊງ ຈາກພະນັກ ງານສົ່ງເສີມ).

ສຳລັບຊຸມຊົນທີ່ບໍ່ມີຄວາມສິ້ນເຄີຍ ກັບວຽກງານການ ປະມົງ CBF ໄດ້ມີການນຳເອົາກົນໄກ ທີ່ມີປະສິດຕິ ຜົນ ເພື່ອຊຸກຍູ້ໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ປະກອບສ່ວນ ຫລື ມີ ສ່ວນຮ່ວມນຳ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ມັນມີຄວາມຫຍຸ້ງ ຖ້າຫາກວ່າເປັນໄປບໍ່ໄດ້ ທີ່ຈະຊຸກຍູ້ໃຫ້ຊຸມຊົນຊົນນະ ບົດ ຍອມຮັບເອົາການຕັດສິນ ຈາກຂັ້ນເທິງ, ເນື່ອງ ຈາກວ່າ ໜ່ວຍງານຄຸ້ມຄອງຂັ້ນສູນກາງ ສ່ວນຫລາຍ ແລ້ວແມ່ນມີຄວາມຮູ້ໜ້ອຍ ກ່ຽວກັບຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ປາດຖະໜາຂອງຊຸມຊົນເຂດຊົນນະບົດ.

ໃນເວລາທີ່ໜ່ວຍງານຄຸ້ມຄອງ ຂັ້ນສູນກາງ (ຕົວ ຢ່າງກົມປະມົງ ຫລື ກົມອື່ນໆ), ນັກຄົ້ນຄວ້າ ຫລື ກຸ່ມ ອື່ນໆ ຍາກພັດທະນາການປະມົງ CBF ໃນແຫລ່ງ ນ້ຳ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ບ້ານໃດນຶ່ງ ໂດຍຜ່ານການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງຊຸມຊົນ, ມັນມີຄວາມຈຳເປັນ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮຽນ ຮູ້ສະພາບຂອງທ້ອງຖິ່ນ ກ່ອນຈະມີການວາງແຜນ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳດັ່ງກ່າວ. ພວກເຮົາ ສາມາດດຳເນີນການສຳຫລວດ ປະເມີນຜົນແບບ ເລັ່ງດ່ວນ (Exploratory Rapid Appraisal (ERA)) ເພື່ອຮັບໃຊ້ຈຸດປະສົງດັ່ງກ່າວ. ການສຳຫລວດ ERA ແມ່ນເປັນວິທີການອັນນຶ່ງ ທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ສຳລັບພະນັກງານສົ່ງເສີມ ດ້ານການລ້ຽງສັດນ້ຳ ທີ່ມີເວລາຈຳກັດ ເພື່ອຊອກຮູ້ບັນຫາບົ່ມຊ້ອນ ທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງກັບກິດຈະກຳທີ່ໄດ້ຖືກສະເໜີ ແລະ ສາ ມາດຕັດສິນ ກ່ຽວກັບການຈັດວາງບຸລິມະສິດ ແລະ ຊ່ວຍຍົກບັນຫາ ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ແກ້ໄຂ ໂດຍຜ່ານ ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າໃນຕໍ່ໜ້າ.

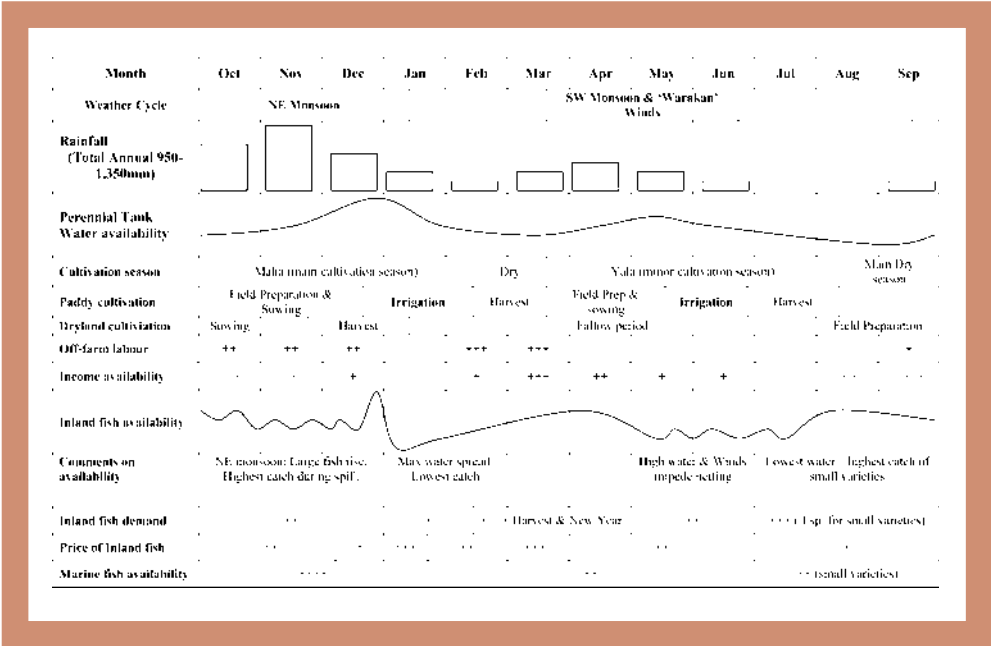
ຕົວຢ່າງ ແບບສອບຖາມ ທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ເຂົ້າ ໃນການສຳຫລວດ ERA ໄດ້ສະເໜີຢູ່ໃນເອກະ ສານຊ້ອນທ້າຍທີ 1. ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການດັດແປງ ແລະ ປັບປຸງແບບສອບຖາມດັ່ງກ່າວ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ ແທດເໝາະກັບຄວາມຕ້ອງການ ຫລື ສະພາບ ຂອງແຕ່ລະປະເທດ/ຂົງເຂດ/ຊຸມຊົນ.

ຮູບທີ່ 5: ແຜນວາດຂອງບ້ານຊົນນະບົດ ທີ່ແຕ້ມໂດຍຊາວບ້ານ ຂອງບ້ານໜຶ່ງ ຢູ່ປະເທດສິລັງກາ.

ວິທີການສຳຫລວດ ERA ແມ່ນເປັນຊຸດເຄື່ອງມືທີ່ມີຄຸນນະພາບ ທີ່ຖືກອອກແບບໃຫ້ຊຸມຊົນສາມາດກຳນົດບັນຫາຕ່າງໆ ທີ່ສຳຄັນກ່ຽວຂ້ອງ ກັບສະພາບແວດລ້ອມທ້ອງຖິ່ນຂອງເຂົາເຈົ້າ. ນຶ່ງໃນບັນດາເຕັກນິກຕ່າງໆ ທີ່ມີປະສິດທິພາບທີ່ສຸດແມ່ນການສ້າງ ແຜນທີ່ຫລື ແຜນວາດ ຕ່າງໆ ໂດຍປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ (ຮູບທີ່ 5). ການສຳຫລວດ ERA ແມ່ນເປັນວິທີ ທີ່ມີປະໂຫຍດ ໃນການຊອກຮູ້ວ່າ ແມ່ນຫຍັງທີ່ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ເຫັນວ່າມີຄວາມສຳຄັນ ໃນສະພາບແວດລ້ອມຂອງເຂົາເຈົ້າ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນການສະໜອງບໍລິການທີ່ຈຳເປັນ ເພື່ອແກ້ໄຂຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງເຂົາເຈົ້າ.

ຄ້າຍຄືກັນນັ້ນ, ເຮົາຍັງສາມາດບອກໃຫ້ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແຕ້ມປະຕິທິນລະດູການ ເພື່ອໃຊ້ໃຫ້ເຫັນຮູບແບບຂອງພູມອາກາດ, ລະດູກະສິກຳ, ໄລຍະກະກຽມດິນປູກຝັງ, ການນຳໃຊ້ແຮງງານ ຕາມລະດູການ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການໃນການ ບໍລິໂພກປາຊຶ່ງເປັນຜົນມາຈາກການນຳໃຊ້ແຮງງານເຊັ່ນ: ເພື່ອກະກຽມເຮັດນາ. ການນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານດັ່ງກ່າວ ເປັນຕົ້ນແມ່ນປະຕິທິນທຳມາຫາກິນຕາມລະດູການ, ຊຶ່ງລວມເອົາກິດຈະກຳການເຮັດກະສິກຳຕ່າງໆ ແລະ ທ່າອ່ຽງຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກັບການບໍລິໂພກປາຊຶ່ງ ສ່ວນຫລາຍສາມາດເຮັດໃຫ້ເຮົາຄາດຄະເນຄວາມຕ້ອງການໄດ້ (ຮູບທີ່ 6). ນອກນີ້ ປະຕິທິນດັ່ງກ່າວ ຍັງເຮັດໃຫ້ເຮົາສາມາດວາງແຜນສຳລັບວຽກ

ຮູບທີ່ 6: ປະຕິທິນ ລະດູການຜະລິດ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການປ່າ ຢູ່ ແຂວງ Galgmuwa ແລະ Anamadua ປະເທດສິລັງກາ, 1998-99 (ແຫລ່ງຂໍ້ມູນ: ຈາກການສຳພາດຊາວກະສິກອນ, ຜູ້ຜະລິດ ແລະ ຜູ້ຂາຍປ່າ) ຫມາຍເຫດ: +++ ຈຳນວນຫລາຍ, --- ຈຳນວນໜ້ອຍ (ແຫລ່ງຂໍ້ມູນ: Murray et al. 2001)

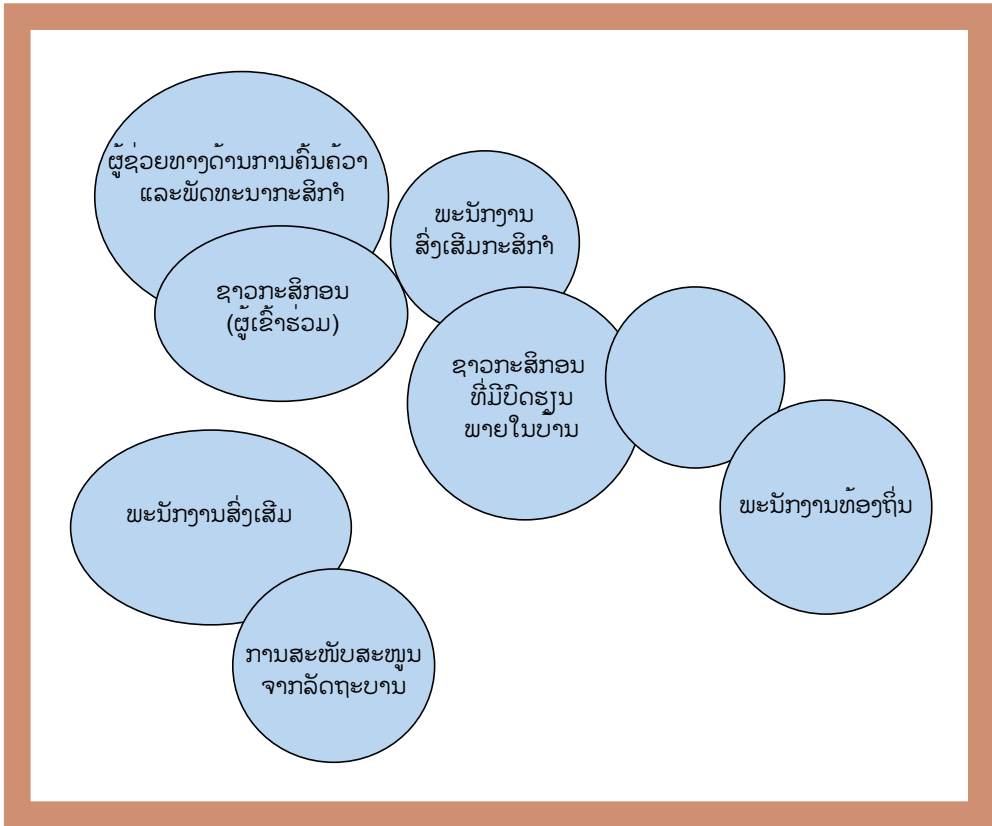
ງານການປະມົງ CBF ທີ່ປະ ສົມປະສານກັບການ ເຂົ້າກັບກິດຈະກຳເຮັດຟາມອື່ນໆ ໃນເຂດໃດນຶ່ງຢ່າງມີ ປະສິດທິພາບກວ່າເກົ່າ.

ປະຕິທິນລະດູການ ທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງແມ່ນໄດ້ ອີງໃສ່ສະເພາະແຕ່ກິດຈະກຳຕ່າງໆທາງດ້ານພູມ ອາກາດ ແລະ ເສດຖະກິດສັງຄົມຢູ່ໃນປະເທດສິລັງ ກາ. ສະນັ້ນ, ມັນອາດຈະບໍ່ສາມາດເອົາໄປນຳໃຊ້ ໂດຍກົງກັບປະເທດ ໃນຂົງເຂດອື່ນໄດ້. ຕົວຢ່າງ ຢູ່ ສປປ ລາວ ລະດູຝົນແມ່ນເລີ້ມແຕ່ເດືອນ ພຶດ ສະພາ ຫາ ຕຸລາ, ສະນັ້ນ, ເວລາເພາະສົມສຳລັບ ການປ່ອຍປ່າ ແມ່ນໃນລະຫວ່າງເດືອນ ມິຖຸນາ ຫາ ກໍລະກົດ ແລະ ເກັບກູ້ ລະຫວ່າງເດືອນກຸມພາຫາ ມິນາ. ເພາະສະນັ້ນ, ຕາມຫລັກການແລ້ວ ເຮົາຕ້ອງ ໄດ້ສ້າງ ປະຕິທິນດັ່ງກ່າວ ສຳລັບແຕ່ ລະປະເທດ

ທີ່ໄດ້ສະເໜີ ທີ່ຈະພັດທະນາການປະ ມົງ CBF ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ ການສົ່ງເສີມ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານ ດັ່ງກ່າວ.

ຮູບສະແດງອື່ນໆ ທີ່ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ໂດຍຊຸມຊົນທ້ອງ ຖິ່ນ (ຮູບທີ່ 7) ສາມາດນຳໃຊ້ເພື່ອກຳນົດບັນຫາ ດ້ານການຈັດຕັ້ງ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ແລະ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ ແກ້ໄຂ ກ່ອນທີ່ຈະເລີ່ມຍຸດທະສາດການ ພັດທະ ນາໃດໜຶ່ງ.

ກົດໄກອີກອັນໜຶ່ງ ທີ່ມີປະສິທິຜົນເພື່ອຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບ ບູລິມະສິດ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການຂອງຊຸມຊົນເຂດ ຊົນນະບົດແມ່ນ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮຽກຮ້ອງ ໃຫ້ຊຸມຊົນເຮັດ ແບບຝຶກຫັດທີ່ງ່າຍດາຍ. ສຳລັບຈຸດປະສົງດັ່ງກ່າວ, ຈະຕ້ອງໄດ້ຄັດເລືອກເອົາ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມຮູ້ພື້ນຖານ ກ່ຽວກັບກິດຈະກຳພັດທະນາ ທີ່ໄດ້ຖືກສະເໜີ ແລະ

ຮູບທີ່ 7: ຕົວຢ່າງ ຮູບສະແດງທີ່ເຮັດຂຶ້ນໂດຍຊຸມຊົນໃດໜຶ່ງ ເພື່ອຊີ້ໃຫ້ເຫັນ ຕ່ອງໂສ້ການປະສານ ລະຫວ່າງ ສະຖາບັນ ແລະ ບຸກຄົນທີ່ເຂັ້ມແຂງ (ວົງມົນຊ້ອນກັນ) ແລະ ສາຍສຳພັນທີ່ອ່ອນແອ (ວົງມົນ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຊ້ອນກັນ)

ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ ຈັດລຽງບຸລິມະສິດ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ເພື່ອພັດທະນາການປະມົງ CBF ໃນເຂດດັ່ງກ່າວ.

ວິທີການສຳຫລວດປະເມີນຜົນ ແບບເລັ່ງດ່ວນ ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ (Participatory Rapid Appraisal (PRA)) ແມ່ນເປັນເຄື່ອງມືອັນນຶ່ງ ເພື່ອຊຸກຍູ້ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ໃຫ້ສາມາດວິເຄາະສະພາບເງື່ອນໄຂ ຕ່າງໆ ຂອງເຂົາເຈົ້າເອງເພື່ອສະເໜີວິທີການແກ້ໄຂ ແລະ ເຕົ້າໂຮມກັນ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຂໍສະເໜີ ດັ່ງກ່າວ. ໃນນີ້ຕ້ອງໄດ້ຈັດແບ່ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເປັນ ກຸ່ມ ຂະໜາດນ້ອຍ ເພື່ອໃຫ້ງ່າຍຕໍ່ການຄຸ້ມຄອງ.

ສະມາຊິກຂອງກຸ່ມເຫຼົ່ານີ້ ບໍ່ຈຳເປັນຈະຕ້ອງຄ້າຍ ຄືກັນທາງດ້ານອາຍຸ, ເພດ ແລະ ອາຊີບໃນການ ທຳມາຫາກິນ, ແຕ່ວ່າຕ້ອງມີບາງຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມ ກັນ (ຕົວຢ່າງ ດຳລົງ ຊີວິດຢູ່ໃນຊຸມຊົນດຽວກັນ; ເຮັດວຽກປະເພດຄ້າຍຄືກັນ, ຫລື ຂຶ້ນກັບກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ຫລື ຊັ້ນຄົນທາງດ້ານສັງຄົມອັນດຽວກັນ). ນະທີ່ນີ້, ຜູ້ຊ່ວຍອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃນການສຳຫລວດ ຈະຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ເວລາໃນໄລຍະໜຶ່ງເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມ ສົ່ງເຄີຍກັບຊຸມຊົນ.

ຈະຕ້ອງໄດ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ຊຸມຊົນມາເຕົ້າໂຮມກັນ ຢູ່ສະຖານທີ່ໃດນຶ່ງ ຕາມເວລາ ທີ່ສະດວກ (ຕົວຢ່າງ ຢູ່ຫ້ອງປະຊຸມຂອງ ອົງການຈັດຕັ້ງ ຂອງຊາວກະສິກອນ). ຜູ້ຊ່ວຍດຳເນີນການສຳຫລວດຈະຕ້ອງ ໄດ້ອະທິບາຍວ່າ ເປັນຫຍັງຈຶ່ງມານີ້ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ ເນັ້ນວ່າ ຈຸດປະສົງຂອງ ກອງປະຊຸມບໍ່ແມ່ນການສະ ໜອງສິນເຊື່ອ ຫລື ການອຸດໜູນຕ່າງໆ.

ຈະຕ້ອງໄດ້ນຳໃຊ້ຫລາຍວິທີການ ເພື່ອສ້າງບັນຍາກາດ ທີ່ເປັນກັນເອງ (ຕົວຢ່າງ ໂດຍຜ່ານການຈັດເກມຫລິ້ນ ຕ່າງໆ ທີ່ງ່າຍດາຍ, ຫລື ເລົ່າເລືອງນິທານ ແລະ ເລື່ອງ ຕະຫລົກ, ຊຶ່ງອາດກ່ຽວຂ້ອງ ກັບຫົວຂໍ້ທີ່ຈະໄດ້ສົນທະ ນາຕໍ່ໄປ). ຈະຕ້ອງໄດ້ນຳໃຊ້ບາດກ້າວຕ່າງໆ ໃນວິທີ ການສຳຫລວດປະເມີນຜົນ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມດັ່ງ ຕໍ່ໄປນີ້:

1. ຈະຕ້ອງໄດ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມສະ ເໜີບັນຫາຕົ້ນຕໍຈຳນວນໜຶ່ງ (ຢ່າງໜ້ອຍ 5 ບັນຫາ ຖືວ່າເປັນຈຳນວນທີ່ເໝາະສົມ) ແລະ ຈັດລຽງບັນຫາ ເຫຼົ່ານັ້ນຕາມລຳດັບບູລິມະສິດ. ຖ້າຫາກວ່າຜູ້ເຂົ້າ ຮ່ວມກອງປະຊຸມ ບໍ່ຮູ້ທັງສີ ຈະຕ້ອງໄດ້ໃຫ້ຜູ້ໃດຜູ້ ໜຶ່ງຈາກທີມງານສຳຫລວດ ເປັນຜູ້ບັນທຶກຄຳເຫັນ ຕ່າງໆ ຢູ່ໃນກຸ່ມດັ່ງກ່າວ.
2. ບັນຫາຕ່າງໆ ທີ່ຖືກກຳນົດໃນແຕ່ລະກຸ່ມຈະຕ້ອງ ໄດ້ສະເໜີຕໍ່ກຸ່ມອື່ນໆ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ສັງລວມບັນຫາ ຕ່າງໆເຫຼົ່ານີ້ ເຂົ້າເປັນກຸ່ມບັນຫາປະເພດຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ວິທີດັ່ງກ່າວ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ເຮົາສາມາດ ກຳນົດ ບັນຫາຕົ້ນຕໍຕ່າງໆໄດ້.
3. ຈະຕ້ອງໄດ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ສະມາຊິກຂອງກຸ່ມຕ່າງໆ ແຕ່ລະຄົນເພື່ອ ໃຫ້ເຮັດລາຍລະອຽດຂອງຊັບພະ ຍາກອນຕ່າງໆ ທີ່ມີຢູ່ (ຊັບພະຍາກອນທີ່ ເປັນວັດ ຖຸເຊັ່ນ: ດິນ, ນ້ຳ, ປາ, ກຳລັງຄົນ, ທຶນ ແລະອື່ນໆ; ແລະ ຊັບພະຍາກອນທີ່ບໍ່ເປັນວັດຖຸເຊັ່ນ: ການສຶກສາ, ຄວາມສາມາດ, ປະສົບປະການ, ຄວາມຕ້ອງການ

ສຳລັບການປ່ຽນແປງ ແລະ ອື່ນໆ) ຊຶ່ງສາມາດນຳ ໃຊ້ໂດຍກົງ ແລະ ທາງອ້ອມເພື່ອການພັດທະ ນາການປະມົງ CBF.

4. ບັນຫາຕ່າງໆ ທີ່ຖືກກຳນົດ ສາມາດນຳໄປສົມ ທຽບກັບຊັບພະຍາກອນທີ່ມີຢູ່.
5. ຈະຕ້ອງໄດ້ລິເລີ່ມການສົນທະນາ ກ່ຽວກັບວ່າ ເປັນຫຍັງ ຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານີ້ຍັງບໍ່ເຄີຍໄດ້ຖືກນຳ ໃຊ້. ໂດຍອີງໃສ່ສິ່ງດັ່ງກ່າວ, ຈະຕ້ອງໄດ້ກະຕຸກຊຸກ ຍູ່ ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມ ກຳນົດແຜນຈັດຕັ້ງປະ ຕິບັດ.
6. ສຸດທ້າຍ, ຈະຕ້ອງໄດ້ກຽມຮ່າງແຜນຈັດຕັ້ງປະ ຕິບັດ ເພື່ອນຳມາສົນທະນາ ແລະ ປະກອບຄຳເຫັນ ໃຫ້ສາມາດບັນລຸຂໍ້ຕົກລົງ ເປັນເອກະພາບຮ່ວມກັນ.

ການຄັດເລືອກແຫລ່ງນ້ຳ

ການປະມົງ CBF ແມ່ນຮູບແບບນຶ່ງຂອງການ ການລ້ຽງສັດນ້ຳ ທີ່ຢູ່ໃນໄລຍະການພັດທະນາທີ່ ຂ້ອນຂ້າງເລີ້ມຕົ້ນໃໝ່. ຮູບແບບການລ້ຽງສັດນ້ຳນີ້ ຈະຕ້ອງໄດ້ເລ່ງໃສ່ການສ້າງຜົນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ກຳນົດແຜນຍຸດທະສາດ ສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ໄດ້ຫລາຍທີ່ສຸດ, ໄດ້ຮັບຜົນສຳ ເລັດ ແລະ ຍືນຍົງ. ດັ່ງນັ້ນ, ນັກການຄຸ້ມຄອງການ ປະມົງ, ນັກສົ່ງເສີມ ແລະ ຊາວກະສິກອນ ຈະຕ້ອງ ມີຄວາມເຂົ້າໃຈຢ່າງຈະແຈ້ງ ກ່ຽວກັບວິທີການສ້າງ ລາຍຮັບ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດສູງສຸດໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນ ຄືແນວໃດ. ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸຕາມຈຸດປະສົງດັ່ງກ່າວ, ຂັ້ນຕອນທຳອິດແມ່ນຈະຕ້ອງ ໄດ້ຄັດເລືອກແຫລ່ງ ນ້ຳທີ່ເຫັນວ່າເໝາະສົມກວ່າໝູ່.

ການປະມົງ CBF ໄດ້ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢູ່ ແຫລ່ງນ້ຳຂະໜາດນ້ອຍ ທີ່ມີນ້ຳຕະຫລອດປີເຊັ່ນ: ໜອງທຳມະຊາດຢູ່ປະເທດສິລັງກາ ແລະ ອ່າງເກັບ ນ້ຳຂະໜາດນ້ອຍ ທີ່ມີນ້ຳຕາມລະດູການຢູ່ ປະເທດ

ສິລິງກາ ແລະ ຫວຽດນາມ. ຄວາມເໝາະສົມ ຂອງ ແຫລ່ງນ້ຳ ສຳລັບການພັດທະນາການປະມົງ CBF ແມ່ນອີງໃສ່ ສາມປັດໃຈຄື:

- ລັກສະນະທາງດ້ານ ກາຍຍະພາບ ແລະ ຊີວະພາບ ຂອງແຫລ່ງນ້ຳ;
- ເງື່ອນໄຂທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຂອງຊຸມຊົນຕ່າງໆ ທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ບໍລິເວນດັ່ງກ່າວ.
- ເງື່ອນໄຂທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຂອງຜູ້ທີ່ຈະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມຕົ້ນຕໍ ຕ່າງໆ ທີ່ມີທ່າແຮງ ໃນການດຳເນີນກິດຈະກຳທີ່ໄດ້ວາງແຜນໄວ້.

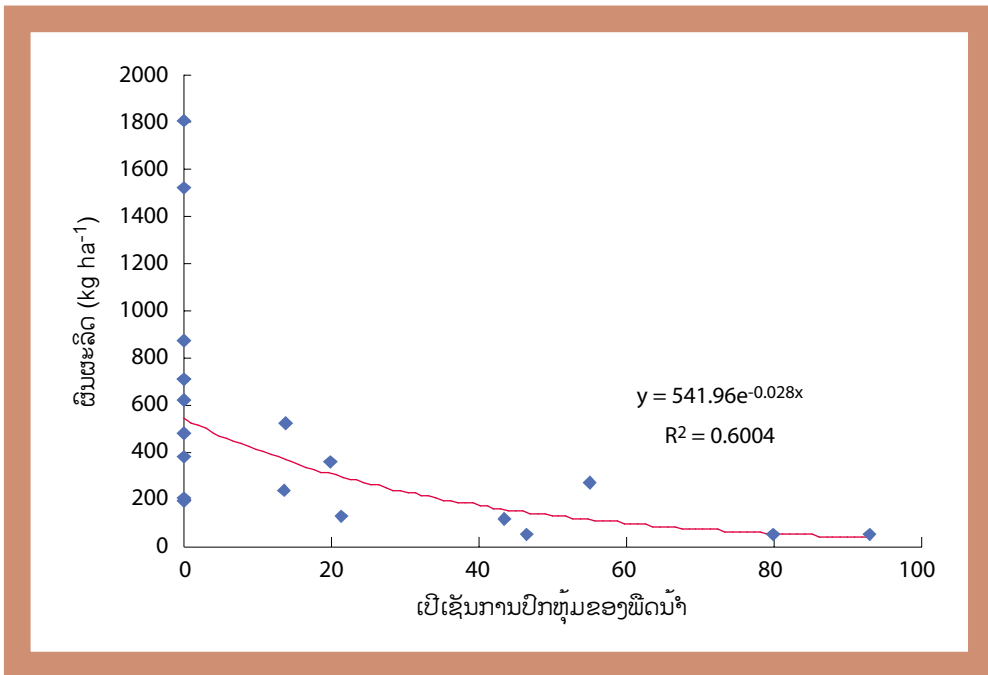
ເນື່ອງຈາກວ່າ ມັນເປັນກິດຈະກຳຂອງຊຸມຊົນ, ປັດໄຈທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຫລາຍສຳລັບການພັດທະນາ ແລະ ຄວາມ

ຍືນຍົງ ຂອງການປະມົງ CBF. ເຖິງແມ່ນວ່າແຫລ່ງນ້ຳໃດໜຶ່ງ ຈະມີຜົນຜະລິດທີ່ສູງ, ແຕ່ວ່າການພັດທະນາການປະມົງໃນແຫລ່ງນ້ຳດັ່ງກ່າວ ອາດຈະບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດຖ້າຫາກວ່າ ຊຸມຊົນບໍ່ໃຫ້ການຮ່ວມມື.

ລັກສະນະທາງດ້ານກາຍະພາບ ແລະ ຊີວະພາບຂອງແຫລ່ງນ້ຳ

ໄລຍະຂອງການເກັບນ້ຳ

ໄລຍະຂອງການເກັບນ້ຳ ແມ່ນເປັນປັດໄຈທີ່ສຳຄັນອັນໜຶ່ງ ສຳລັບແຫລ່ງນ້ຳ ທີ່ມີນ້ຳບາງລະດູການ. ໄລຍະເວລາຂອງການເກັບນ້ຳ ຈະຕ້ອງຫລາຍກວ່າ 6 ເດືອນ ສຳລັບການລ້ຽງປາເກັດຮ່ວມກັນ ແລະ ຮູບແບບຂອງການລ້ຽງປາອື່ນໆ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນຜະລິດສະເລ່ຍທີ່ດີ. ຖ້າຫາກວ່າໄລຍະຂອງການເກັບນ້ຳ ນ້ຳໜ້ອຍກວ່ານີ້, ຊະນິດປາທີ່ຖືກປ່ອຍລົງໃນແຫລ່ງ

ຮູບທີ່ 8: ຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງເປີເຊັນການປົກຫຸ້ມຂອງພືດ ແລະ ຜົນຜະລິດສະເລ່ຍຂອງປາ ໃນອ່າງເກັບນ້ຳທີ່ມີນ້ຳຕາມລະດູການ ຢູ່ປະເທດສິລິງກາ.

ຮູບທີ່ 9: ອ່າງເກັບນ້ຳ ທີ່ປາສະຈາກສິ່ງກົດຂວາງ ສຳລັບການນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືທາປາ (ຖ່າຍພາບໂດຍ: Asanka Jayasinghe)

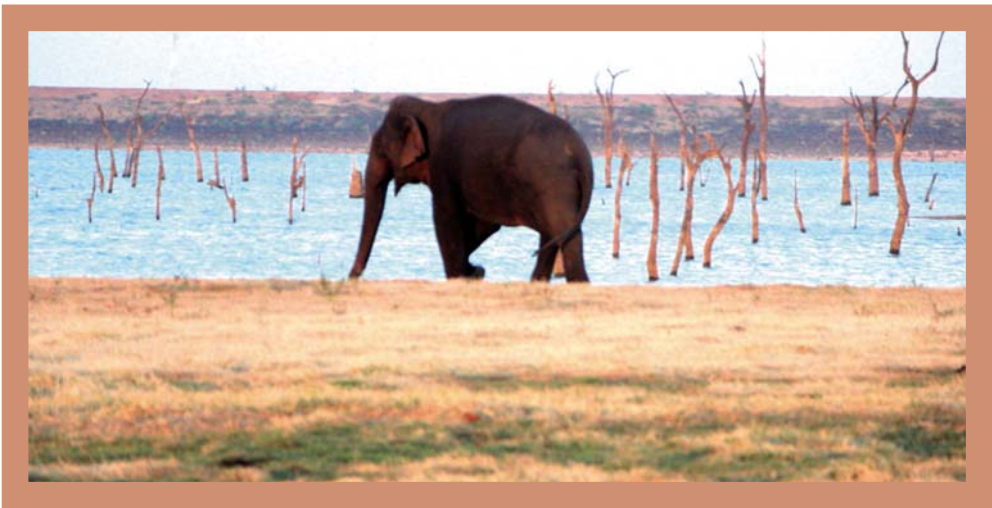
ນ້ຳ ອາດຈະບໍ່ສາມາດ ບັນລຸໄດ້ຕາມຂະໜາດທີ່ຕະຫລາດຕ້ອງການ. ໄລຍະຂອງການເກັບກັກນ້ຳແມ່ນຂຶ້ນກັບປະລິມານຂອງນ້ຳ ຈາກອ່າງຮັບນ້ຳຂອງແຕ່ລະແຫລ່ງນ້ຳ, ບໍລິມາດ ແລະ ຂອບເຂດຄວບຄຸມ (ໝາຍຄວາມວ່າເນື້ອທີ່ດິນ ທີ່ໄດ້ຮັບນ້ຳຊົນລະປະທານໃນເຂດຕອນລຸ່ມຂອງແຫລ່ງນ້ຳ).

ຈຸດປະສົງຕົ້ນຕໍຂອງອ່າງເກັບນ້ຳ ທີ່ມີນ້ຳຕາມລະດູການ ຂອງປະເທດສີ່ລັງກາແມ່ນ ເພື່ອສະໜອງ

ນ້ຳຊົນລະປະທານໃຫ້ແກ່ ເນື້ອທີ່ນ້ຳທີ່ຢູ່ເຂດລຸ່ມ. ຖ້າຫາກວ່າ ຄວາມຕ້ອງການບໍລິມາດນ້ຳສຳລັບເຂດຄວບຄຸມ ສູງກວ່າຄວາມສາມາດເກັບກັກນ້ຳຂອງອ່າງເກັບນ້ຳ, ໄລຍະຂອງການເກັບກັກນ້ຳຂອງອ່າງຈະລຸດລົງ.

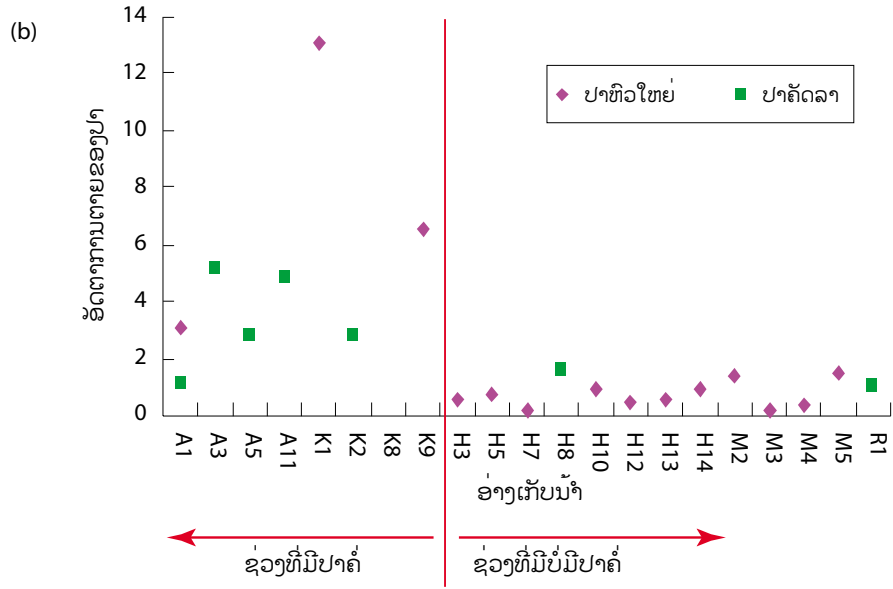
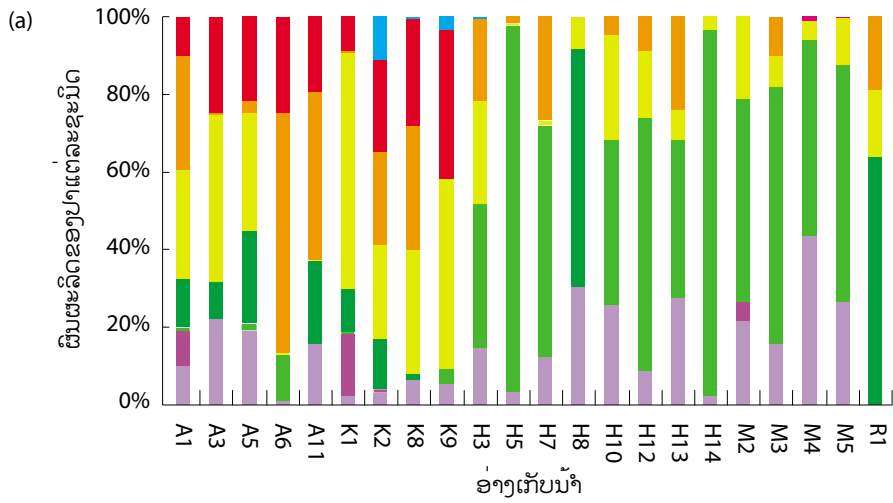
ຄວາມເລິກ ແລະ ເນື້ອທີ່ໜ້ານ້ຳ

ປັດໄຈທັງສອງອັນນີ້ ກໍມີຄວາມສຳຄັນເພື່ອກຳນົດ ໄລຍະຂອງການເກັບກັກນ້ຳ. ເນື້ອທີ່ຂອງໜ້ານ້ຳສ່ວນຫລາຍ ແມ່ນສາມາດສະໜອງຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຈຳນວນລູກປາ ທີ່ຈະຕ້ອງປ່ອຍລົງໃນແຫລ່ງນ້ຳ (ອະທິບາຍ ຢູ່ໃນຫົວຂໍ້ 1.3.5). ນອກຈາກນັ້ນ, ລະດັບຄວາມຕື້ນຂອງນ້ຳ ຍັງສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ການເຕີບໂຕຂອງພືດນ້ຳ ແລະ ມັກເຮັດໃຫ້ນ້ຳຊຸ່ນ ຍ້ອນການເຄື່ອນໄຫວ ຂອງຄືນກະແສນ້ຳ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວ ແມ່ນເຮັດໃຫ້ຜົນຜະຜິດ ຂອງສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ ທີ່ເປັນອາຫານຂອງປາທີ່ຖືກປ່ອຍລົງໃນແຫລ່ງນ້ຳນັ້ນຫລຸດລົງ.

ຮູບທີ່ 10: ອ່າງເກັບນ້ຳທີ່ມີຕໍ່ໄມ້ຈົມນ້ຳ ຊຶ່ງເປັນສິ່ງກົດຂວາງຕໍ່ການທາປາ (ພາບຖ່າຍໂດຍ : F.M. Farook)

ຮູບທີ່ 11: (a) ເປີເຊັນອັດຕາສ່ວນຂອງປາຊະນິດຕ່າງໆ ຕໍ່ຜົນຜະລິດສະເລັ່ງທັງໝົດ ຂອງອ່າງເກັບນ້ຳ; (b) ອັດຕາການຕາຍຂອງປາຫົວໃຫຍ່ ແລະ ປາຄັດລາ ໃນອ່າງເກັບນ້ຳທີ່ມີນ້ຳຕາມລະດູການ ຢູ່ປະເທດ ສິລັງກາ.

ພືດນໍ້າ

ຍ້ອນຜົນໄດ້ຮັບ ຈາກແສງສະຫວ່າງທີ່ສອງລົງ ພື້ນນໍ້າ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ພືດ ນໍ້າຕ່າງໆມີການຈະເລີນ ເຕີມໂຕໄດ້ດີ ໃນແຫລ່ງນໍ້າຕົ້ນ. ການເກີດມີພືດນໍ້າແມ່ນມີຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ຜົນຜະລິດ ແລະ ຮູບແບບຂອງການລ້ຽງປາ ໃນແຫລ່ງນໍ້າດັ່ງກ່າວດ້ວຍຫລາຍ ວິທີຄືດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ຕົ້ນດອກໄມ້ ແລະ ດອກບົວ ຈະປົກຫຸ້ມໜ້ານໍ້າເຮັດໃຫ້ແສງສະຫວ່າງສອງລົງ ພື້ນນໍ້າໜ້ອຍລົງ. ປະລິມານຂອງແສງສະຫວ່າງທີ່ຕໍ່າ ຈະເຮັດໃຫ້ການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍຕົວຂອງໂຄນາ້ແລະ ໂຮນນໍ້າພືດ ທີ່ເປັນອາຫານທໍາມະຊາດຂອງປາບາງຊະນິດຫລຸດລົງ.
- ສານອາຫານທີ່ລະລາຍຢູ່ໃນນໍ້າຈະຖືກດູດຊຶມໂດຍວັດສະພືດນໍ້າ ເຮັດໃຫ້ສານອາຫານທີ່ຈໍາເປັນສໍາລັບການເຕີບໃຫຍ່ຂອງໂຮນນໍ້າພືດຫລຸດລົງ.
- ພືດນໍ້າຕ່າງໆ ສາມາດເປັນບ່ອນຢູ່ອາໄສຂອງນົກທີ່ເປັນສັດຕູຂອງປາ.
- ການປົກຫຸ້ມໜ້ານໍ້າຂອງພືດນໍ້າໃນຂອບເຂດທີ່ກວ້າງ ແມ່ນເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການເກັບກູ້ປາ ຍ້ອນວ່າ ຈະຕ້ອງໄດ້ສັ່ນເບື້ອງແຮງງານ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເພີ່ມເພື່ອກໍາຈັດວັດສະພືດດັ່ງກ່າວ ກ່ອນທີ່ຈະສາມາດເກັບກູ້ປາ.

ຜົນກະທົບຮ່ວມກັນ ຂອງບັນດາປັດໄຈທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ ແມ່ນເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດປາ ໃນແຫລ່ງນໍ້າມີການຫລຸດລົງ (ຮູບ 8)

ຕໍ່ໄມ້ທີ່ຈົມ ແລະ ສິ່ງກົດຂວາງຕ່າງໆ

ຕໍ່ໄມ້ ແລະ ສິ່ງກົດຂວາງຕ່າງໆ ທີ່ຈົມຢູ່ໃນນໍ້າກໍ່ເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການເກັບກູ້ປາ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນການນໍາໃຊ້ອ່ອນ ຫລື ດາງເພື່ອກວາດເອົາປາ. ສິ່ງກົດຂວາງດັ່ງກ່າວ ເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນຜູ້ຫາປາ ມີການນໍາໃຊ້ເຄື່ອງມືຫາປາຫລາຍຊະນິດທີ່

ແຕກຕ່າງກັນ. ສະນັ້ນ, ເຂົາເຈົ້າຈຶ່ງຈໍາເປັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ອອກແຮງງານເພີ່ມ ເພື່ອເກັບກູ້ປາ. ຕໍ່ໄມ້ ແລະ ສິ່ງກົດ ຂວາງຕ່າງໆ ຍັງສາມາດ ເປັນບ່ອນຢູ່ອາໄສຂອງນົກຊະນິດຕ່າງໆທີ່ກິນປາ (ຮູບທີ່ 9 ແລະ 10).

ຊະນິດປາທີ່ກິນຊີ້ນ ແລະ ນົກຕ່າງໆທີ່ເປັນສັດຕູປາ.

ຖ້າຫາກວ່າຊະນິດປາທີ່ກິນຊີ້ນ ຢູ່ໃນແຫລ່ງນໍ້າ ແມ່ນຈະມີຜົນກະທົບຕໍ່ຜົນຜະລິດປາໃນສອງທາງ. ທາງທີ່ນຶ່ງ, ຊະນິດປາທີ່ກິນຊີ້ນ ແລະ ຊະນິດປາທີ່ກິນປາດ້ວຍກັນເອງ ແມ່ນຈະກິນປາລ້ຽງທີ່ປ່ອຍລົງໃນແຫລ່ງ ນໍ້າເປັນອາຫານ; ແລະ ທາງທີ່ສອງແມ່ນພວກມັນເຮັດໃຫ້ການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍໂຕ ຂອງປາທີ່ຖືກປ່ອຍລົງໃນແຫລ່ງນໍ້າ ລຸດລົງຊຶ່ງເປັນຜົນມາຈາກຄວາມກົດດັນຂອງການຖືກບຽດບຽນ. ຊະນິດປາທີ່ເປັນສັດຕູປາ ແລະ ມັກກິນປາດ້ວຍກັນເອງສາມາດເຂົ້າມາຢູ່ໃນແຫລ່ງນໍ້າ ໂດຍຜ່ານຄອງນໍ້າຕ່າງໆ ທີ່ເຊື່ອມຈອດກັບແຫລ່ງນໍ້າ ຫລື ຫ້ວຍ, ຮ່ອງນໍ້າຕ່າງໆ ທີ່ເກີດມີເອງຕາມທໍາມະຊາດ.

ຜົນໄດ້ຮັບຂອງການປະມົງ CBF ໃນອ່າງເກັບນໍ້າທີ່ມີນໍ້າຕາມລະດູການ ທີ່ເຊື່ອມຈອດກັບອ່າງເກັບນໍ້າທີ່ມີນໍ້າຕະຫລອດປີ ໂດຍຜ່ານສາຍນໍ້າໄຫລທີ່ມີລັກສະນະຄືກັບນໍ້າຕົກ ແມ່ນມັກພົບເຫັນຈໍາ ພວກປາຄໍ່ຢ່າງ ຫລວງຫລາຍ (ophicephalus spp ແລະ Channa spp). ຜົນຜະລິດສະເລ່ຍ ແລະ ອັດຕາການຕາຍຂອງປາບາງຊະນິດ ທີ່ປ່ອຍລົງລ້ຽງໃນແຫລ່ງນໍ້າແມ່ນສູງ (ຮູບ 11)

ຜະລິດຕະຜົນຂອງແຫລ່ງນໍ້າ

ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງໂຮນນໍ້າພືດຢູ່ໃນອ່າງເກັບນໍ້າໃດນຶ່ງ ສາມາດກໍານົດ ຜະລິດຕະຜົນຂອງມັນ. ໂດຍພື້ນຖານແລ້ວ ແຫລ່ງນໍ້າຈິດຕ່າງໆສາມາດແບ່ງອອກເປັນ 4 ກຸ່ມ, ໂດຍອີງໃສ່ລະດັບຜົນຜະລິດຂອງພວກມັນຄື: ຈໍາພວກໜ້ອຍ (oligotrophic),

ແຫລ່ງນ້ຳທີ່ມີສານອາຫານພືດນ້ຳ ຈຳນວນປານກາງ (mesotrophic) ແລະ ແຫລ່ງນ້ຳ ທີ່ອຸດົມສົມບູນ ໄປດ້ວຍສານອາຫານແຮ່ທາດຕ່າງໆ (eutrophic), ແຫລ່ງນ້ຳ ທີ່ມີສານອາຫານຫລາຍເກີນໄປ (hyper-eutrophic). ເຖິງແມ່ນວ່າ ແຫລ່ງນ້ຳຕ່າງໆຈະຖືກຈັດ ແບ່ງອອກເປັນກຸ່ມແຫລ່ງນ້ຳ ທີ່ມີສານອາຫານແຕກ ຕ່າງກັນຢູ່ແຫລ່ງນ້ຳທີ່ມີລະດັບສານ Chlorophyll ທີ່ສູງ ແມ່ນເຫມາະສົມເພື່ອເຮັດການປະມົງ CBF. ການສັງເກດເບິ່ງສະພາບທີ່ໄປຂອງແຫລ່ງນ້ຳດ້ວຍ ສາຍຕາ ກໍ່ສາມາດວັດແທກ ຫລື ປະເມີນລະດັບຜົນ ຜະລິດຂອງແຫລ່ງນ້ຳດັ່ງກ່າວໄດ້. ແຫລ່ງນ້ຳທີ່ມີນ້ຳໄສ ແລະ ມີແສງສະຫວ່າງສອງລົງພື້ນນ້ຳໄດ້ດີແມ່ນສະ ແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ແຫລ່ງນ້ຳດັ່ງກ່າວ ຈະມີຜົນຜະລິດຕໍ່ ເຊັ່ນດຽວກັບແຫລ່ງນ້ຳທີ່ມີນ້ຳຊຸ່ນ ແລະ ມີລະດັບຂອງ ຕະກອນດິນໜຽວ, ແຫ່ທາດຕ່າງໆ ທີ່ລອຍປົນຢູ່ໃນ ນ້ຳສູງ. ແຫລ່ງນ້ຳໃດມີສີຂຽວສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ແຫລ່ງນ້ຳດັ່ງກ່າວ ມີທ່າແຮງໃນການເພີ່ມຜົນຜະ ລິດທີ່ດີ ແລະ ມີຄວາມເຫມາະສົມ ເພື່ອພັດທະນາ ການປະມົງ CBF.

ການລ້ຽງສັດໃຫຍ່ ໃນບໍລິເວນຂອງແຫລ່ງນ້ຳ

ການລ້ຽງງົວ, ຄວາຍ ແມ່ນເປັນທີ່ນິຍົມຢູ່ໃນເຂດຊົນ ນະບົດຂອງຂົງເຂດນີ້. ຮູບແບບການລ້ຽງສັດຄືດັ່ງກ່າວ ແມ່ນດີ ຕໍ່ການສະສົມສານອາຫານໃນແຫລ່ງນ້ຳດັ່ງ ກ່າວ. ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນໄລຍະຂອງລະດູແລ້ງ ງົວຄວາຍ ແມ່ນກິນຫຍ້າຢູ່ບໍລິເວນພື້ນທີ່ເປີດຂອງ ແຫລ່ງນ້ຳ. ນ້ຳຢຽວ ແລະ ອາຈົມຂອງພວກມັນແມ່ນ ສະຫນອງສານອາຫານ ຕ່າງໆຫລາຍພໍສົມຄວນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ງົວຄວາຍ ແມ່ນສາມາດມີຜົນ ກະທົບທາງລົບ ໂດຍເຮັດໃຫ້ແຫລ່ງນ້ຳຊຸ່ນ, ຊຶ່ງເປັນ ການຈຳກັດ ແລະ ຂັດຂວາງຕໍ່ການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍ ຕົວຂອງສິ່ງທີ່ມີຊີວິດຕ່າງໆ ທີ່ເປັນອາຫານທຳມະຊາດ ຂອງປາ ທີ່ມີຢູ່ໃນແຫລ່ງນ້ຳ.

ຄຸນລັກສະນະອ່າງເກັບນ້ຳຂອງແຫລ່ງນ້ຳ

ອ່າງເກັບນ້ຳຂອງແຫລ່ງນ້ຳໃດນຶ່ງ ແມ່ນມີຄວາມ ສຳຄັນ ເພາະເປັນແຫລ່ງຂອງສິ່ງເສດເຫຼືອສະສົມ ຕ່າງໆທີ່ໄຫລມາຈາກໜ້າດິນ. ການລົບກວນ ຫລື ປ່ຽນແປງຢູ່ເຂດຕອນເທິງ ຂອງອ່າງເກັບນ້ຳແມ່ນ ສາມາດເຮັດໃຫ້ມີການເຊາະເຈື່ອນ ແລະ ສະສົມ ຂອງຕະກອນ. ສະນັ້ນ, ມັນມີຄວາມສຳຄັນຫລາຍ ທີ່ຈະຫລຸດຜ່ອນການລົບກວນ ແລະ ກິດຈະກຳດ້ານ ກະສິກຳຕ່າງໆ ຢູ່ເຂດອ່າງເກັບນ້ຳ ຂອງອ່າງເກັບນ້ຳ.

ການເຂົ້າເຖິງແຫລ່ງນ້ຳ

ການເຂົ້າເຖິງແຫລ່ງນ້ຳໃດໜຶ່ງແມ່ນມີຄວາມ ສຳຄັນ ໃນຂັ້ນຕອນຂອງການປ່ອຍປາ ແລະ ການ ເກັບກູ້ປາ. ມັນເປັນປະໂຫຍດທີ່ແຫລ່ງນ້ຳຈະຢູ່ໃກ້ ກັບສະຖານີຜະລິດລູກປາ ເພື່ອລຸດຜ່ອນບັນຫາ ຄວາມກົດດັນ ຕໍ່ການເຄື່ອນຍ້າຍລູກປາ ຈາກສະຖາ ນີທາແຫລ່ງນ້ຳທີ່ຕ້ອງການປ່ອຍ. ການເຂົ້າເຖິງສະຖາ ນີທີ່ແຫລ່ງນ້ຳທີ່ງ່າຍດາຍ ຍັງອໍານວຍຄວາມສະດວກ ສຳລັບການຄ້າຂາຍ ແລະ ຊ່ວຍໃຫ້ຜົນຜະລິດມີລາຄາ ດີກວ່າເກົ່າ.

ລັກສະນະດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ

ຄວາມຕ້ອງການໃນການເຂົ້າຮ່ວມ ກິດຈະກຳ ການປະມົງ CBF

ການປະມົງ CBF ແມ່ນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມຂອງ ຊຸມຊົນ. ຖ້າຫາກວ່າ ຊຸມຊົນບໍ່ມີຄວາມຕ້ອງການ ທີ່ ຈະມີສ່ວນຮ່ວມເຂົ້າໃນກິດຈະກຳການປະມົງອາດ ຍ້ອນຫລາຍສາຍເຫດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ການສົ່ງເສີມ ການປະມົງ CBF ແມ່ນຈະບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ປະຊາຊົນສ່ວນໃຫຍ່ທີ່ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການປະ ມົງ CBF ບໍ່ແມ່ນຊາວປະມົງທີ່ລ້ຽງປາໂດຍພື້ນຖານ, ແຕ່ວ່າຄວາມຕ້ອງການ ໃນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມ ຊົນ ແມ່ນເປັນສິ່ງຈຳເປັນ.

ສັງລວມໂດຍຫຍໍ້ ບາດກ້າວທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ດຳເນີນເພື່ອລິເລີ່ມພັດທະນາ ການປະມົງ CBF ໃນແຫລ່ງນຳໃດໜຶ່ງ ທີ່ເປັນຂອງລວມໝູ່

- ດຳເນີນການສຳຫລວດປະເມີນຜົນແບບເລັ່ງດ່ວນ (ERA) ເພື່ອກຳນົດຄວາມຕ້ອງການ ຂອງຊຸມຊົນ ທີ່ຈະເຂົ້າຮ່ວມໃນກິດຈະກຳທີ່ຖືກສະເໜີ.
- ດຳເນີນການປະເມີນຜົນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ (PRA) ເພື່ອສັງລວມເອົາຄວາມຮູ້ພື້ນບ້ານ ກ່ຽວກັບກິດ ຈະກຳທີ່ໄດ້ສະເໜີ.
- ຈັດຕັ້ງກຸ່ມລ້ຽງຢາພາຍໃນຊຸມຊົນ ໂດຍຜ່ານການເຫັນດີ ຈາກຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມທັງໝົດທີ່ຊົມໃຊ້ຊັບພະຍາ ກອນແຫລ່ງນຳຮ່ວມກັນ.
- ກຳນົດຄວາມເໝາະສົມຂອງແຫລ່ງນຳ ເພື່ອພັດທະນາການປະມົງ CBF ໂດຍອີງໃສ່ເງື່ອນໄຂ ດ້ານ ເສດຖະກິດສັງຄົມຂອງຊຸມຊົນທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຄຸ້ມຄອງລັກສະນະທາງດ້ານກາຍະພາບ ແລະ ຊີວະພາບຂອງແຫລ່ງນຳ.

ບົດຮຽນ ແລະ ປະສົບການຜ່ານມາ

ຈາກບົດຮຽນ ແລະ ປະສົບປະການຜ່ານມາການພັດ ທະນາການປະມົງ CBF ອາດຈະມີຜົນ ສະທ້ອນດ້ານ ບວກ ແລະ ລົບ. ຖ້າຫາກວ່າຊຸມຊົນໃດ ໜຶ່ງເຄີຍໄດ້ມີ ບົດຮຽນຜ່ານມາ ໃນການໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຄວາມເພິ່ງພໍໃຈ ຈາກກິດຈະກຳດ້ານການປະມົງກໍຈະ ເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ ມີຄວາມຕ້ອງການ ຢາກສືບຕໍ່ວຽກ ງານດັ່ງກ່າວ. ສ່ວນຊຸມຊົນທີ່ເຄີຍມີບັນຫາ ແລະ ຂໍ້ຂັດ ແຍ່ງ ໃນການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດໃນການທົດລອງ ລ້ຽງຜ່ານມາ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວແມ່ນ ຈະບໍ່ສະໜັບ ສະໜູນ ໃຫ້ມີການສືບຕໍ່ ກິດຈະກຳດັ່ງກ່າວ.

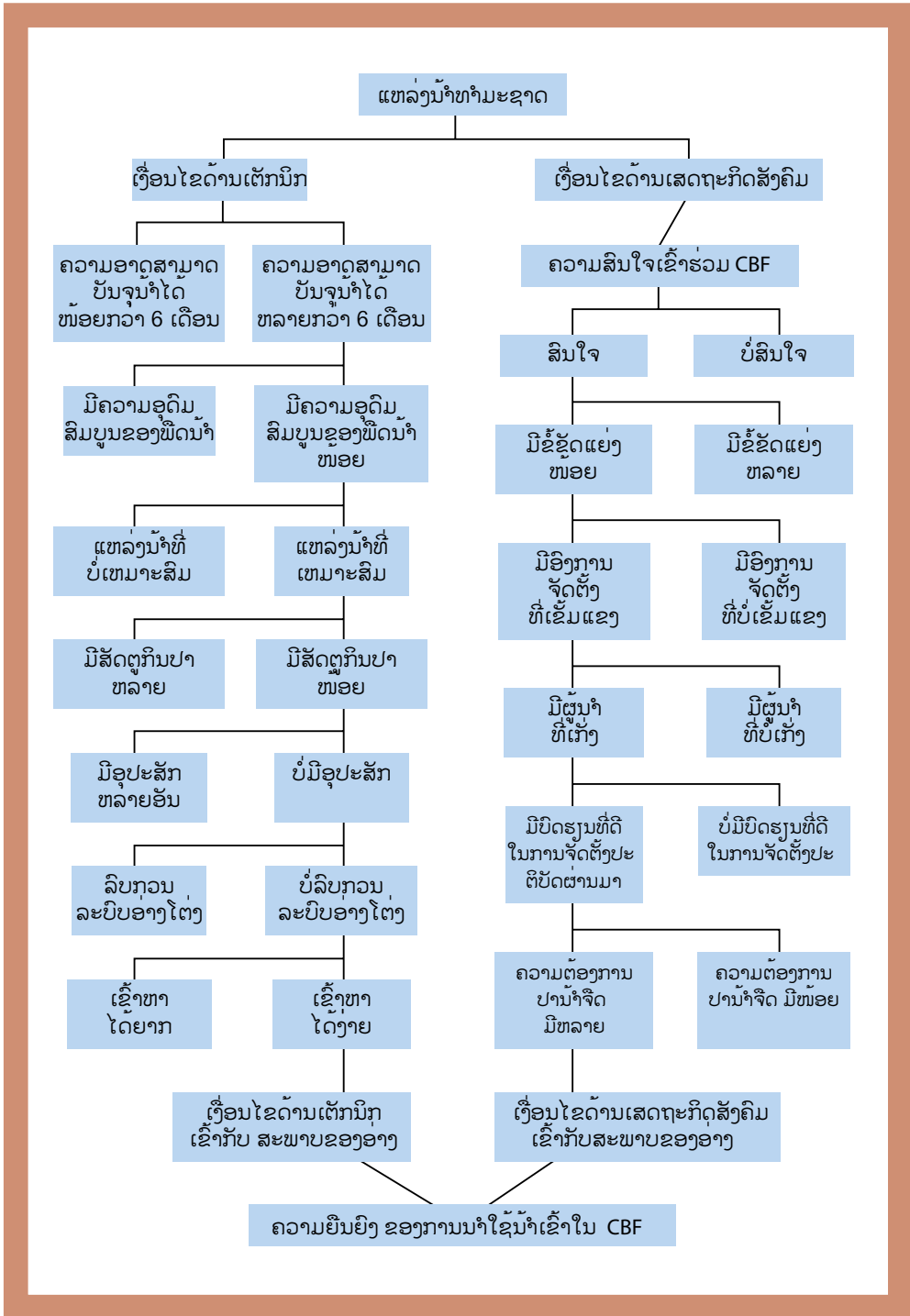
ການນຳໃຊ້ແຫລ່ງນຳຫລາຍຮູບແບບ

ອ່າງເກັບນ້ຳສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນເປັນແຫລ່ງນຳທີ່ມີ ການນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນຫລາຍກິດຈະກຳ. ການປະມົງ CBF ແມ່ນມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ ໃນການກໍ່ໃຫ້ເກີດ ຄວາມຂັດແຍ່ງພາຍໃນຊຸມຊົນ. ຢູ່ບາງເຂດທີ່ແຫ້ງ ແລ້ງ, ອ່າງເກັບນ້ຳແມ່ນເປັນແຫລ່ງນຳຕົ້ນຕໍສຳລັບ

ຊົມໃຊ້ໃນການອາບ ແລະ ທຳຄວາມສະອາດຂອງຄົນ ການເກັບກູ້ຢາໃນໄລຍະເວລາລະດັບນ້ຳຕໍ່ແມ່ນສ້າງ ບັນຫາຂໍ້ຂັດ ແຍ່ງລະຫວ່າງຊຸມຊົນນຳໃຊ້ນ້ຳທົ່ວໄປ ແລະ ຊາວກະສິກອນຜູ້ລ້ຽງຢາ. ນອກຈາກນັ້ນ, ການ ປ່ອຍນ້ຳເພື່ອຮັບໃຊ້ການປູກຝັງ ແມ່ນເຮັດໃຫ້ລະດັບ ນ້ຳໃນອ່າງລຸດລົງ ຊຶ່ງເປັນການສ້າງເງື່ອນໄຂທີ່ບໍ່ເໝາະ ສົມ ສຳລັບການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຢາຢູ່ໃນແຫລ່ງນຳ.

ຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງອົງການຈັດ ຕັ້ງຕ່າງໆພາຍ ໃນຊຸມຊົນ

ຄວາມເຂັ້ມແຂງ ຂອງອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆພາຍ ໃນຊຸມຊົນ ແມ່ນມີຜົນກະທົບເປັນຍ່າງຍິ່ງຕໍ່ຄວາມ ຍືນຍົງ ແລະ ການພັດທະນາການປະມົງ CBF. ຄວາມເປັນຜູ້ນຳ, ຄວາມແຕກຕ່າງທາງດ້ານເສດ ຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ລະດັບການສຶກສາຂອງຊຸມ ຊົນແມ່ນເປັນປັດໄຈທີ່ສຳຄັນ. ລວມກັນແລ້ວ, ປັດ ໄຈດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຊ່ວຍຊຸກຍູ້ປະສິດທິຜົນໃນການຕັດ ສິນບັນຫາ ແລະ ການຮ່ວມມືຂອງຊຸມຊົນ. ການນຳພາ ທີ່ດີ ຢູ່ໃນຊຸມຊົນແມ່ນເປັນສິ່ງສະດວກເຮັດໃຫ້ການສື່

ຮູບທີ່ 12: ການຄັດເລືອກແຫລ່ງນ້ຳທີ່ເໝາະສົມສຳລັບເຮັດການປະມົງ CBF

ສານລະຫວ່າງພະນັກງານລັດ ແລະ ການຈັດຕັ້ງຂອງ ບ້ານດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນມີຄວາມຈຳ ເປັນທີ່ສຸດ ສຳລັບການຖ່າຍທອດຄວາມຮູ້ໃຫ້ແກ່ຊຸມ ຊົນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ການແກ້ໄຂບັນຫາຂັ້ນ ແຍ່ງລະຫວ່າງຊຸມຊົນພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ.

ຄວາມຕ້ອງການປານຈຳຈິດ ຢູ່ໃນຕະຫລາດ

ໃນຫລາຍກໍລະນີ, ຄວາມນິຍົມບໍລິໂພກປານຈຳຈິດແມ່ນ ຂຶ້ນກັບປະລິມານຂອງປາທະເລຢູ່ໃນຕະຫລາດ ແລະ ການສະໜອງປານຈຳຈິດ ທີ່ສາມາດຫາໄດ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ມັນມີບາງຂໍ້ຍົກເວັ້ນຢູ່ຂົງເຂດ ພາກພື້ນນີ້. ນອກຈາກນັ້ນ, ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວຊຸມຊົນ ໃນຊົນນະບົດສ່ວນໃຫຍ່ ທີ່ຢູ່ໃນຂົງເຂດພາກພື້ນນີ້ ແມ່ນມີທ່າອ່ຽງນິຍົມປາພື້ນເມືອງ ຫຼາຍກວ່າປານຈຳເຂົ້າ ຈາກຕ່າງປະເທດ ແລະ ນິຍົມທີ່ຈະຈັບປາທຳມະຊາດ ຫລາຍກວ່າປາລ້ຽງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ຈຳນວນປາ ທີ່ຈັບໄດ້ຈາກທຳມະຊາດ ແມ່ນຂຶ້ນກັບລະດູການ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງມີຄວາມຈຳເປັນ ຈະຕ້ອງໄດ້ວາງແຜນເພື່ອ ເກັບກູ້ປາໃນເວລາທີ່ເໝາະສົມ ໂດຍອີງໃສ່ການເໜັງ ຕິງ ຂອງລາຄາຕາມທ້ອງຕະຫລາດ ແລະ ຈຳນວນປາ ທຳມະຊາດທີ່ຫາໄດ້ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ກຳໄລສູງສຸດ. ແຕ່ມັນ ມີຄວາມສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ສັງເກດວ່າ ການບໍລິໂພກ ປານຈຳຈິດ ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນຫລາຍກວ່າ 10 ເທົ່າໃນລະ ຫວ່າງປີ 1981 ຫາ 1997. ຊຶ່ງປະກອບສ່ວນໃນການ ສະໜອງທາດຊີ້ນ (ໂປເຕອີນ) ປະມານ 20-25% ຂອງປະຊາກອນຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ ຂອງປະເທດທີ່ກຳ ລັງພັດທະນາ (Delgado et al. 2003). ສະນັ້ນ, ການວາງແຜນຍຸດທະສາດ ການເກັບກູ້ປາທີ່ຖືກຕ້ອງ ຈະອຳນວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິ ກອນສາມາດໄດ້ຮັບລາຄາ ທີ່ສົມເຫດສົມຜົນຈາກ ການຂາຍຜົນຜະລິດ ທີ່ໄດ້ຈາກການປະມົງ CBF. ປັດໄຈຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ອະທິບາຍຂ້າງເທິງນັ້ນ ແມ່ນໄດ້ສົ່ງ ລວມຢູ່ໃນຮູບ 12.

ການຄັດເລືອກຊະນິດປາ

ຫລັງຈາກໄດ້ມີການຄັດເລືອກ ແຫລ່ງນ້ຳແລ້ວ, ບາດກ້າວຕໍ່ໄປ ແມ່ນຈະຕ້ອງໄດ້ຕັດສິນໃຈວ່າ ປາຊະ ນິດໃດ ທີ່ຕ້ອງການປ່ອຍລົງແຫລ່ງນ້ຳ ແລະ ຈຳນວນ ເທົ່າໃດ, ເພື່ອຄັດເລືອກ ຊະນິດພັນປາທີ່ເໝາະສຳລັບ ການລ້ຽງນັ້ນ, ການຄຳນຶງ ແລະ ພິຈາລະນາຄວາມຮູ້ ຂອງຊາວກະສິກອນ ແລະ ປະສົບປະການຜ່ານມາໃນ ການເຮັດການປະມົງ CBF ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ. ສິ່ງສຳຄັນອີກດ້ານໜຶ່ງ ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາແມ່ນ ແຫລ່ງສະໜອງລູກປາຊະນິດທີ່ເໝາະສົມ, ຫາໄດ້ງ່າຍ ແລະ ສະດວກໃນເວລາຕ້ອງການ. ຍົກຕົວຢ່າງ ມີອ່າງ ເກັບນ້ຳຕາມລະດູການຈຳນວນຫລວງຫລາຍຢູ່ປະ ເທດສິລັງກາ ທີ່ມີພືດນ້ຳປົກຄຸມທ້າວນ້ຳຢ່າງໜາແໜ້ນ ແຕ່ວ່າສ່ວນຫລາຍແລ້ວ ແມ່ນບໍ່ສາມາດຫາລູກປາກິນ ຫຍ້າ ເພື່ອມາປ່ອຍໃສ່ແຫລ່ງນ້ຳເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້.

ເນື່ອງຈາກວ່າ ການປະມົງ CBF ແມ່ນເປັນຮູບ ແບບຂອງການລ້ຽງສັດນ້ຳແບບທຳມະຊາດ. ສະນັ້ນ, ຊະນິດປາທີ່ນຳໃຊ້ ຈະຕ້ອງເປັນຊະນິດປາ ທີ່ນິຍົມ ລ້ຽງ. ຄຸນລັກສະນະທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການສຳລັບຊະ ນິດປາ ທີ່ຈະນຳໄປລ້ຽງປະກອບມີ:

- ຄວາມຕ້ອງການ ຂອງຕະຫລາດສຳລັບປາ ຊະນິດໃດໜຶ່ງໂດຍສະເພາະ, ຍ້ອນວ່າເປົ້າໝາຍ ຕົ້ນຕໍຂອງການເຮັດການປະມົງ CBF ແມ່ນເພື່ອ ໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນກຳໄລ ຈາກການຂາຍຜົນຜະລິດ ທີ່ເຫລືອຈາກການບໍລິໂພກ.
- ການຍອມຮັບຊະນິດປາດັ່ງກ່າວ ເພື່ອເປັນອາ ຫານສຳລັບບໍລິໂພກ ຈາກຊຸມຊົນຕ່າງໆທີ່ອາໄສຢູ່ ອ້ອມຂ້າງແຫລ່ງນ້ຳ, ສິ່ງນີ້ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ ຫລາຍຖ້າຫາກວ່າ ຊະນິດປາທີ່ລ້ຽງແຕກຕ່າງຈາກ ປະເພດອາຫານພື້ນບ້ານ ທີ່ນິຍົມບໍລິໂພກຢູ່ເຂດນັ້ນ ແລະ ຖ້າຫາກວ່າ ຜູ້ບໍລິໂພກບໍ່ຮູ້ວິທີປຸງແຕ່ງອາຫານ ຈາກປາຊະນິດດັ່ງກ່າວໃນທາງທີ່ເໝາະສົມ.

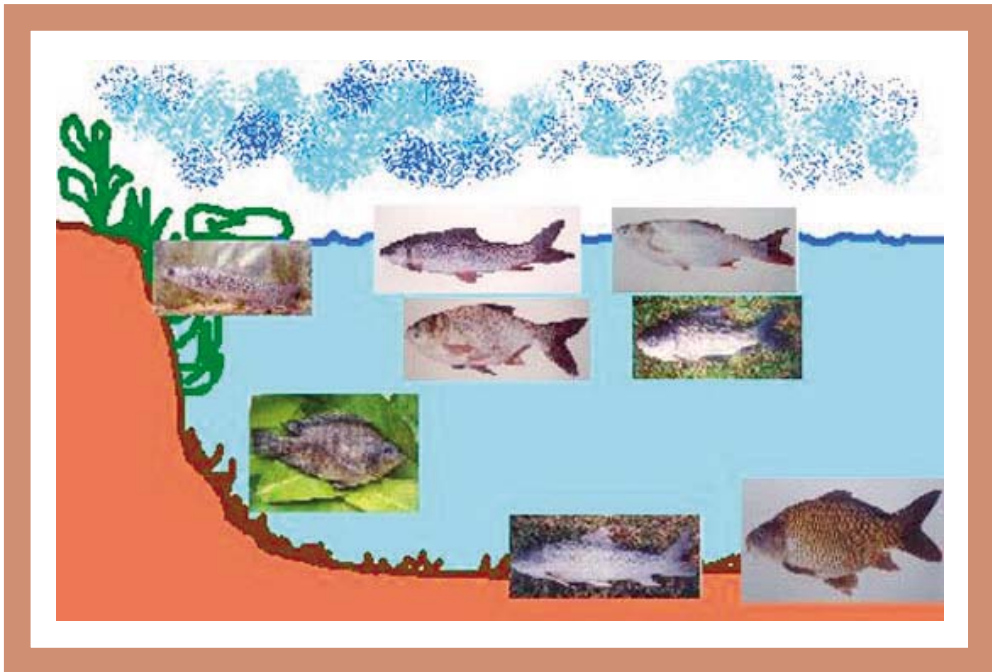
- ຄວາມສາມາດໃນການນຳໃຊ້ອາຫານທຳມະຊາດທີ່ມີຢູ່ໃນລະບົບຕ່ອງໂສ້ອາຫານທີ່ສັ້ນ, ໝາຍຄວາມວ່າ ຈະຕ້ອງໄດ້ນຳເອົາປາທີ່ອາໄສກິນໄຮນຳພືດ, ໄຮນຳສັດ ແລະ ສິ່ງເສດເຫຼືອຕ່າງໆເພື່ອປ່ອຍລົງໃສ່ແຫລ່ງນ້ຳດີກວ່າຊະນິດປາທີ່ກິນຊີ້ນຫລື ກິນປາດ້ວຍກັນ ຊຶ່ງມີຄວາມຕ້ອງການອາຫານຫລາຍໃນລະບົບຕ່ອງໂສ້ອາຫານ.

- ຊະນິດປາ ທີ່ດັດແປງອາຫານກາຍເປັນທາດຊີ້ນທີ່ເຕີບໃຫຍ່ໄວ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນຊຶ່ງສາມາດບັນລຸຊະໜາດ ປາຕາມຕະຫລາດຕ້ອງການໄດ້ໃນໄລຍະເວລາທີ່ສັ້ນ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວໃນໄລຍະເວລາ 6-9 ເດືອນ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວມີຄວາມສຳຄັນເປັນພິເສດ ຖ້າຫາກວ່າແຫລ່ງນ້ຳ ບໍ່ສາມາດເກັບກັນນ້ຳໄດ້ຕະຫລອດປີ.

- ການທີ່ປາ ບໍ່ສາມາດຂະຫຍາຍພັນເອງໄດ້ຕາມທຳມະຊາດໃນລະບົບການລ້ຽງຢູ່ໃນແຫລ່ງນ້ຳ ສິ່ງດັ່ງກ່າວແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ ໃນເວລາທີ່ຊະນິດປາທີ່ໄດ້ຄັດເລືອກເປັນຊະນິດປາທີ່ນຳເຂົ້າຈາກຕ່າງປະເທດ.

ບັນຫາທີ່ໜຶ່ງ, ອາຫານຂອງປາຢູ່ໃນແຫລ່ງນ້ຳຈະຕ້ອງຖືກນຳໃຊ້ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ປາເຕີບໃຫຍ່ເປັນຕົ້ນຕໍບໍ່ແມ່ນເພື່ອໄປຫລໍ່ລ້ຽງຈຸລັງສືບພັນຂອງປາ ແລະ ບັນຫາທີ່ສອງ ການປ້ອງກັນການເກີດຂອງປະຊາກອນປາ ທີ່ມີການປະສົມພັນກັນຢູ່ຄອງນ້ຳອື່ນ ໃກ້ຄຽງຈະເຮັດໃຫ້ສາມາດຫລີກເວັ້ນຜົນກະທົບໄລຍະຍາວ ກ່ຽວກັບຄວາມຫລາກຫລາຍທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ.

- ຄວາມສາມາດ ໃນການອາໄສຢູ່ຮ່ວມກັນກັບປາຊະນິດອື່ນ ຢູ່ໃນແຫລ່ງນ້ຳ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ສາມາດນຳໃຊ້ພື້ນທີ່ ທີ່ມີຢູ່ຢ່າງທົ່ວເຖິງ ແລະ ເຮັດໃຫ້ໄດ້ຜົນຜະລິດທີ່ສູງສຸດ ວິທີດັ່ງກ່າວແມ່ນເປັນທີ່ຮູ້ຈັກກັນດີໂດຍທົ່ວໄປເອີ້ນວ່າ: ການລ້ຽງປາຫລາຍຊະນິດຮ່ວມກັນ, ດ້ວຍ

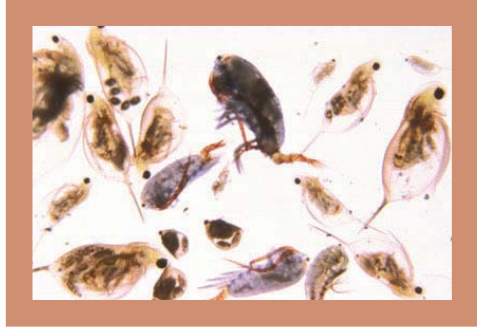
ຮູບທີ່ 13: ຊະນິດປາຕ່າງໆ ທີ່ອາໄສຢູ່ບ່ອນທີ່ແຕກຕ່າງກັນທາງດ້ານນິເວດວິທະຍາຂອງແຫລ່ງນ້ຳ.

ຮູບທີ່ 14: ພືດທີ່ສອງດ້ວຍກ້ອງຈຸລະທັດ ທີ່ເອີ້ນວ່າ ໂຮນຈໍພືດ (ແຫລ່ງຂໍ້ມູນ Department of Zoology, University of Kelaniya)

ເຫດທີ່ວ່າມີຫລາຍຊະນິດ ແລະ ຮູບແບບຂອງອາຫານ ທຳມະຊາດ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນພາຍໃນແຫລ່ງນໍ້າ. ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງສາມາດນຳເອົາປາຊະນິດຕ່າງໆ ທີ່ກິນອາຫານ ແຕກຕ່າງກັນມາລ້ຽງຮ່ວມກັນ ເພື່ອປັດສະຈາກການແຂ່ງຂັນກັນ ຍາດຊຶ່ງອາຫານ ຫລື ພື້ນທີ່ບ່ອນຫວ່າງ (ຮູບ 13). ໂດຍຂຶ້ນກັບຊະນິດອາຫານທຳມະຊາດທີ່ມີຢູ່, ເຮົາສາມາດແບ່ງຊັ້ນຂອງນໍ້າ ອອກເປັນ 3 ຊັ້ນຄື: ຊັ້ນເທິງ ຫລື ໜ້ານໍ້າ, ຊັ້ນກາງນໍ້າ ແລະ ຊັ້ນພື້ນນໍ້າ. ພືດທີ່ສອງເຫັນໄດ້ດ້ວຍກ້ອງຈຸລະທັດ ຊຶ່ງເປັນທີ່ຮູ້ກັນເອີ້ນວ່າ: ໂຮນຈໍພືດ (ຮູບ 14) ໂດຍທີ່ໄປແລ້ວແມ່ນມີຢູ່ຢ່າງຫລວງຫລາຍຢູ່ຊັ້ນເທິງໜ້ານໍ້າ. ສະນັ້ນ, ຊະນິດປາທີ່ກິນ ໂຮນຈໍພືດເປັນອາຫານແມ່ນມັກ ອາໄສຢູ່ຊັ້ນເທິງໄກ້ກັບໜ້ານໍ້າ. ເຊັ່ນດຽວກັນ, ໂຮນຈໍສັດ (ຮູບ 15) ຊຶ່ງສາມາດພົບເຫັນຢູ່ຊັ້ນກາງນໍ້າ ແມ່ນເປັນອາຫານ ສຳລັບປາທີ່ກິນໂຮນຈໍສັດເປັນອາຫານ. ພືດເນົາເປື້ອຍ ແລະ ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດຕ່າງໆ ທີ່ເອີ້ນກັນວ່າສິ່ງເສດເຫຼືອ ແລະ ສັດຕ່າງໆ ທີ່ສາມາດພົບເຫັນຢູ່ຊັ້ນພື້ນນໍ້າ ແມ່ນເປັນອາຫານສຳລັບປາທີ່ມັກຫາກິນຢູ່ຕາມພື້ນນໍ້າ.

ໂດຍອີງໃສ່ບົດຮຽນ ແລະ ປະສົບປະການຈາກສາກົນ ໃນການປະມົງ CBF ທີ່ຜ່ານມາ ເປັນທີ່ຍອມຮັບກັນວ່າ ຈຳພວກປາຈີນ (ປາກິນຫຍ້າ -*Ctenopharyngodon idellus*, ປາຫົວໃຫຍ່-

ຮູບທີ່ 15: ສັດທີ່ສອງເຫັນດ້ວຍກ້ອງຈຸລະທັດ ທີ່ເອີ້ນວ່າ ໂຮນຈໍສັດ (ແຫລ່ງຂໍ້ມູນ: http://www.uga.edu/srel/ESSite/Barbara_taylor.htm)

Arstichthys nobilis, ປາເກັດແລບ-*Hypophthalmichthys molitrix*) ແລະ ປາອິນເດັງ (ປາຄັດລາ-*Catla catla*, ປາມະລິການ - *Cirrhinus mrigala*, ປາໂຮຮູ-*Lebeo rohita*) ແລະ ປາໄນ (*Cyprinus carpio*) ແມ່ນເປັນທີ່ຕ້ອງ ການສຳລັບການນຳໄປລ້ຽງ. ໃນບາງກໍລະນີ ປານິນ (*Tilapia spp*) ກໍສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້. ຮູບພາບ ແລະ ຄຳອະທິບາຍ ຮູບຮ່າງ ລັກສະນະຂອງຊະນິດປາຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ກ່າວມາແມ່ນໄດ້ສະແດງຢູ່ໃນ ຮູບ 16-23.

ໄດ້ມີການເນັ້ນໜັກ ເຖິງຄວາມສຳຄັນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຢູ່ໃນຂົງເຂດພາກພື້ນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຢູ່ໃນປະເທດກຳປູເຈັງ ແລະ ສປປ ລາວ ກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ຊະນິດພັນປາພື້ນເມືອງ ໃນວຽກງານການພັດທະນາຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການລ້ຽງສັດນໍ້າ, ໂດຍອີງໃສ່ຜົນກະທົບດ້ານລົບ ທີ່ສາມາດເປັນໄປໄດ້ຈາກການນຳໃຊ້ຊະນິດປາທີ່ນຳເຂົ້າຈາກຕ່າງປະເທດ ຕໍ່ຄວາມຫລາກຫລາຍທາງດ້ານຊີວະວິທະຍາຂອງສັດນໍ້າ. ມັນອາດຈະບໍ່ເໝາະກັບກາລະໂອກາດ ທີ່ຈະຍົກບັນຫາມາວິຈານກ່ຽວກັບຈຸດດີ ແລະ ຈຸດອ່ອນລະຫວ່າງຊະນິດປາຕ່າງຖິ່ນ ແລະ ຊະນິດປາພື້ນເມືອງໃນຂະນະນີ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ມັນມີຄວາມສຳຄັນທີ່ຈະສັງເກດວ່າ ການນຳໃຊ້ແນວພັນປາທີ່ປະສົມພັນມາຈາກເຮືອນພັກໄຂ່ ຫລື ແນວພັນຈາກທຳມະຊາດທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງເພື່ອ

ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນກິດຈະກຳ ທີ່ກຸ່ວຂ້ອງກັບການລ້ຽງສັດ
ນ້ຳ ແລະ ການນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການປ່ອຍປາ ເພື່ອເພີ່ມ
ຜົນຜະລິດຂອງແຫລ່ງນ້ຳຂະໜາດໃຫຍ່ສາມາດມີ
ຜົນເສັ້ງຫາຍເຊັ່ນດຽວກັນ. ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ບາງ
ປະເທດອາດຈະບໍ່ມີ ຊະນິດປາພື້ນເມືອງທີ່ເໝາະສົມ
ສຳລັບການປະມົງ CBF ຫລືພັດທະນາການລ້ຽງສັດ
ນ້ຳແບບດັ້ງເດີມ ແລະ ດ້ວຍເຫດນີ້ອາດມີຄວາມຈຳ
ເປັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ອາໄສ ການນຳໃຊ້ຊະນິດປາຕ່າງຖິ່ນ
ເພື່ອຂະຫຍາຍການສະໜອງປາເພື່ອການບໍລິໂພກ
ເປັນອາຫານ ຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ.

ສັດຕູປາ.

ປາຊະນິດທີ່ກິນປາດ້ວຍກັນເອງ ສ່ວນຫລາຍ
ແມ່ນກິນປາຂະໜາດນ້ອຍ. ປາຄໍ່, ປາດຸກ, ປາເຂັງ
ປາບູ່, ອຸ່ງນ ແລະ ແມ່ນເປັນພຽງຕົວຢ່າງ ຂອງຊະນິດ
ປາທີ່ກິນສັດອື່ນເປັນອາຫານ ທີ່ມັກພົບເຫັນໂດຍທົ່ວ
ໄປ ຢູ່ໃນແຫລ່ງນ້ຳຈືດ ຂອງທະວີບອາຊີ. ຈະຕ້ອງໄດ້
ເອົາໃຈໃສ່ກຸ່ວກັບບາງຂໍ້ທີ່ຄວນລະວັງ ໃນການປະມົງ
CBF ເພື່ອເພີ່ມອັດຕາການລອດຕາຍ ຂອງປາທີ່
ປ່ອຍລົງແຫລ່ງນ້ຳ. ຂໍ້ທີ່ຄວນລະວັງ ປະກອບມີຄື:

ການກະກຽມກ່ອນການປ່ອຍປາ
ການກຳຈັດສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ ທີ່ບໍ່ຕ້ອງການ ແລະ

ຮູບທີ່ 16: ປາໂຮຮູ້ (*Labeo rohita*) ແມ່ນຈຳພວກປາອິນເດັງ ທີ່ກິນໂຮນນ້ຳພືດ ເປັນອາຫານຕົ້ນຕໍ. ຫາງມີສີເຂັ້ມ,
ຄີຕ່າງໆແມ່ນມີສີຂ້ອນຂ້າງແດງ. ປາກມີຮູບຮ່າງສ່ວຍ ແລະ ມີລີບທີ່ໜາ.

ຮູບທີ່ 17: ປາຫົວໃຫຍ່ (*Aristichthys nobilis*) ແມ່ນຈຳພວກປາຈີນ ຊຶ່ງກິນໂຮນນ້ຳສັດ ເປັນຕົ້ນຕໍ. ຄຸນລັກສະນະ
ພິເສດຂອງປາຊະນິດນີ້ ແມ່ນມີຫົວຂະໜາດໃຫຍ່ ຖ້າລົມທຽບກັບລຳໂຕ. ເກັດຕ່າງໆລຽບຕາມລຳໂຕ ແມ່ນມີຂະ
ໜາດນ້ອຍ.

ຮູບທີ່ 18: ປາຄັດລາ (*Cattle catle*) ແມ່ນປາອິນເດັງ ທີ່ກິນໄຮນຈໍ້ສັດເປັນອາຫານຕົ້ນຕໍ. ຫົວມີຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ມີລໍາໂຕທີ່ກວ້າງ ແລະ ສ່ວຍລົງໄປຫາຄີຫາງ.

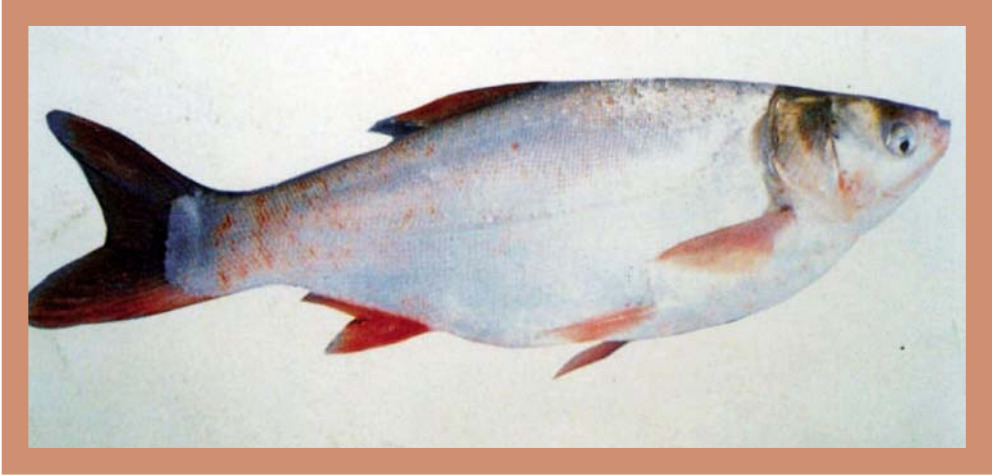
ຮູບທີ່ 19: ປາໂນ (*Cyprinus carpio*) ເປັນປາເກັດທີ່ມີຢູ່ຢ່າງແຜ່ຫລາຍຢູ່ທົ່ວໂລກ. ລໍາໂຕກວ້າງ ແລະ ມີສີຂ້ອນຂ້າງເຫລືອງ. ມັກກິນສິ່ງເສດເຫຼືອງຕ່າງໆເປັນອາຫານຕົ້ນຕໍ.

ຮູບທີ່ 20: ປາກິນຫຍ້າ (*Ctenopharyngodon idella*) ປາຊະນິດນີ້ ມັກກິນພືດນ້ຳ ແລະ ວັດສະພືດຕ່າງໆ ທີ່ຢູ່ແຄມນ້ຳ. ລຳໂຕຍາວ ແລະ ມີສີນ້ຳເງິນ.

ຮູບທີ່ 21: ປາມະລິການ (*Cirrhinus mrigala*) - ປາອິນເດັງຊະນິດນີ້ ກິນສິ່ງເສດເຫຼືອຕ່າງໆເປັນອາຫານຕົ້ນຕໍ. ລຳໂຕຍາວ ແລະ ມີສີນ້ຳເງິນອ່ອນ.

ຮູບທີ່ 22: ປາເກັດແລບ (*Hypophthalmichthys molitrix*) ປາຈີນຊະນິດນີ້ ກິນໂຮນຈໍ້ພືດ ເປັນອາຫານຕົ້ນຕໍ. ຄຸນລັກສະນະພິເສດຂອງປາຊະນິດນີ້ ແມ່ນມີຫົວຂະໜາດນ້ອຍ ຖ້າສົມທຽບກັບລຳໂຕ. ເກັດຕ່າງໆຕາມລຳໂຕ ມີຂະໜາດນ້ອຍ.

ຮູບທີ່ 23: ປານິນ (*Oreochromis niloticus*) ປາຊະນິດນີ້ ແມ່ນມີຖິ່ນກຳເນີດມາຈາກທະວີບອາຟຣິກາ ແລະ ມີຢູ່ຢ່າງແຜ່ຫລາຍຢູ່ທົ່ວໂລກ.

- ການກຳຈັດຊະນິດປາ ທີ່ກິນສັດອື່ນເປັນອາຫານຢູ່ ໃນແຫລ່ງນໍ້າໂດຍປົກກະຕິແລ້ວ ແມ່ນນຳໃຊ້ທາດເບື້ອ ຊີວະພາບທີ່ລະລາຍໃນນໍ້າເຊັ່ນ ນໍ້າຢາພອກຜ້າຂາວ, ກາກຊາ ແລະ ອື່ນໆ.

- ເກັບກູ້ປາທີ່ມີຢູ່ໃນແຫລ່ງນໍ້າອອກໃຫ້ໝົດ.
- ສູບນໍ້າທັງໝົດອອກຈາກແຫລ່ງນໍ້າ, ຖ້າວ່າ ແຫລ່ງ ນໍ້າດັ່ງກ່າວຫາກມີນໍ້າຕາມລະດູການ. ແລະ
- ຕິດຕັ້ງສິ່ງກົດຂວາງ ເພື່ອຂັ້ນສາຍຫວ້ຍ ແລະ ຄອງ ນໍ້າຕ່າງໆ ທີ່ໄຫລລົງສູ່ແຫລ່ງນໍ້າເພື່ອປ້ອງກັນສັດຕູປາ ທີ່ຈະເຂົ້າສູ່ແຫລ່ງນໍ້າ, ສ່ວນຫລາຍແມ່ນໃຊ້ດາງຖີ່ ຫລື ຕາໜ່າງຂະໜາດນ້ອຍ ເພື່ອຕັ້ງປາກຫວ້ຍ ຫລື ຄອງນໍ້າ.

ການສະໜອງລູກປາຮາມ

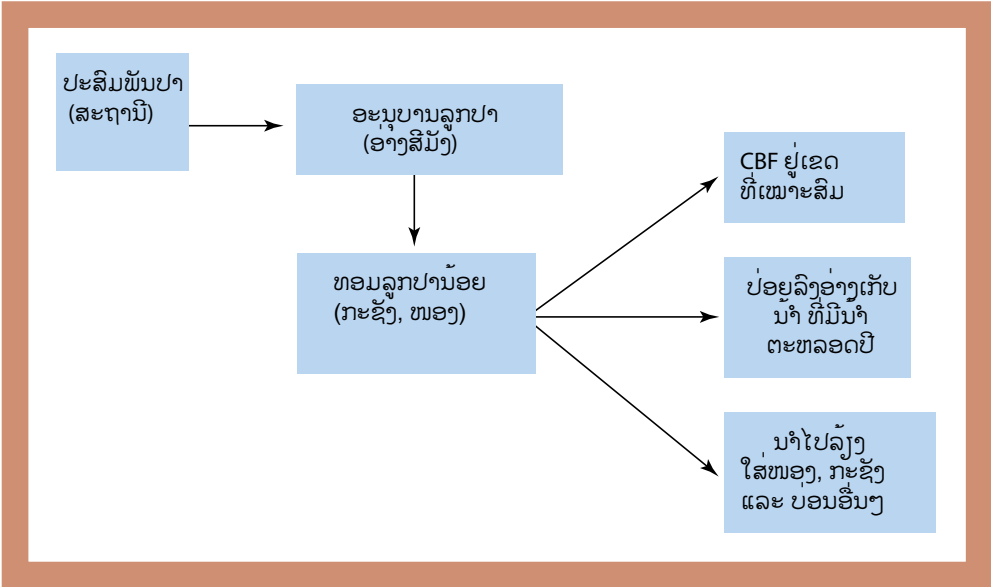
ການສະໜອງລູກປາຮາມ ທີ່ຜະລິດມາຈາກເຮືອນ ພັກໄຂ່ປາໃນເວລາທີ່ຖືກຕ້ອງ ແມ່ນເປັນໜຶ່ງໃນເງື່ອນ ໄຂທຳອິດທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ກິດຈະກຳ

ການປະມົງ CBF ມີຄວາມຍືນຍົງ. ໃນບາງລະບົບ ແຫລ່ງນໍ້າເຊັ່ນ: ອ່າງເກັບນໍ້າທີ່ມີນໍ້າຕາມລະດູການ ຂອງປະເທດສີລັງກາ, ການປ່ອຍປາແມ່ນ ຖືກກຳນົດ ໂດຍອີງໃສ່ປັດໄຈຕ່າງໆ ດ້ານພູມອາກາດ, ໝາຍ ຄວາມວ່າ ມີການປ່ອຍປາໃນຊ່ວງລະດູຝົນມໍລະສຸມ ແຕ່ເດືອນ ພະຈິກ ຫາ ເດືອນ ມັງກອນ ໃນເວລາທີ່ນໍ້າ ໄຫລລົງອ່າງຈົນເຕັມ. ຊາວກະສິກອນເຂດຊົນນະບົດ ແມ່ນດຳເນີນກິດຈະກຳດ້ານການປະມົງ CBF ເປັນ ກິດຈະກຳສຳຮອງ. ສະນັ້ນ, ເຂົາຈຶ່ງບໍ່ສາມາດຜະລິດ ລູກປາຮາມຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງ ແຕ່ລະບຸກຄົນ ຫລື ກຸ່ມຄົນ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງມີຄວາມຈຳ ເປັນທີ່ຈະຕ້ອງມີກິນໄກ ເພື່ອສະໜອງລູກປາຮາມ ໃຫ້ແກ່ລະບົບການປະມົງ CBF.

ໃນບາງລະບົບຂອງການປະມົງ CBF (ຍົກ ຕົວຢ່າງ ອ່າງເກັບນໍ້າທີ່ມີນໍ້າບາງລະດູການຂອງ ປະເທດສີລັງກາ) ເຮົາບໍ່ສາມາດຄາດຄະເນຄວາມ

ສັງລວມໂດຍຫຍໍ້ ບັນດາມາດຖານດ້ານກາຍະພາບ ແລະ ຊີວະພາບ ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ນຳໃຊ້ ເພື່ອກຳນົດຄວາມເໝາະສົມ ຂອງແຫລ່ງນໍ້າ ເພື່ອພັດທະນາການປະມົງ CBF

- ໄລຍະເວລາເກັບກັກນໍ້າ ຢ່າງໜ້ອຍຈະຕ້ອງບໍ່ຕ່ຳກວ່າ 7-9 ເດືອນ.
- ທີ່ຕັ້ງຂອງແຫລ່ງນໍ້າ ແມ່ນຢູ່ໃກ້ກັບຊຸມຊົນຊາວກະສິກອນ ແລະ ຕະຫລາດ.
- ເຂດອ່າງຮັບນໍ້າ ບໍ່ຖືກລົບກວນຫລາຍເກີນໄປ.
- ບໍ່ມີຂີ້ເຮັດແຍ່ງ ລະຫວ່າງຊຸມຊົນຜູ້ໃຊ້ນໍ້າ
- ມີການຂະຫຍາຍຕົວຂອງພືດນໍ້າ ທີ່ມີຮາກ ຫລື ທີ່ລອຍຢູ່ເທິງໜ້ານໍ້າຈຳນວນໜ້ອຍ.
- ບໍ່ມີຕໍ່ໄມ້ ແລະ ສິ່ງກົດຂວາງຕ່າງໆຢູ່ພາຍໃນແຫລ່ງນໍ້າ
- ແຫລ່ງນໍ້າມີຜົນຜະລິດທາງດ້ານຊີວະພາບໃນລະດັບສູງ.

ຮູບທີ່ 24: ບັນດາກິດຈະກຳຕ່າງໆ ຂອງການລ້ຽງປາ ທີ່ຊ່ວຍເສີມສ້າງ ການປະສົມປະສານ ແລະ ເພີ່ມຄວາມຍືນຍົງ ຂອງແຕ່ລະກິດຈະກຳ.

ຕ້ອງການຂອງລູກປາຮາມຍ້ອນວ່າ ມັນຖືກກຳນົດ ໂດຍປັດໄຈຕ່າງໆທາງທຳມະຊາດ. ດັ່ງນັ້ນ, ຊາວ ກະສິກອນຜູ້ທີ່ຜະລິດລູກປາຮາມຈະຕ້ອງມີທາງ ເລືອກອື່ນ ເພື່ອກະກຽມໄວ້ສຳລັບການຂາຍຜົນຜະລິດ ຂອງເຂົາເຈົ້າ.

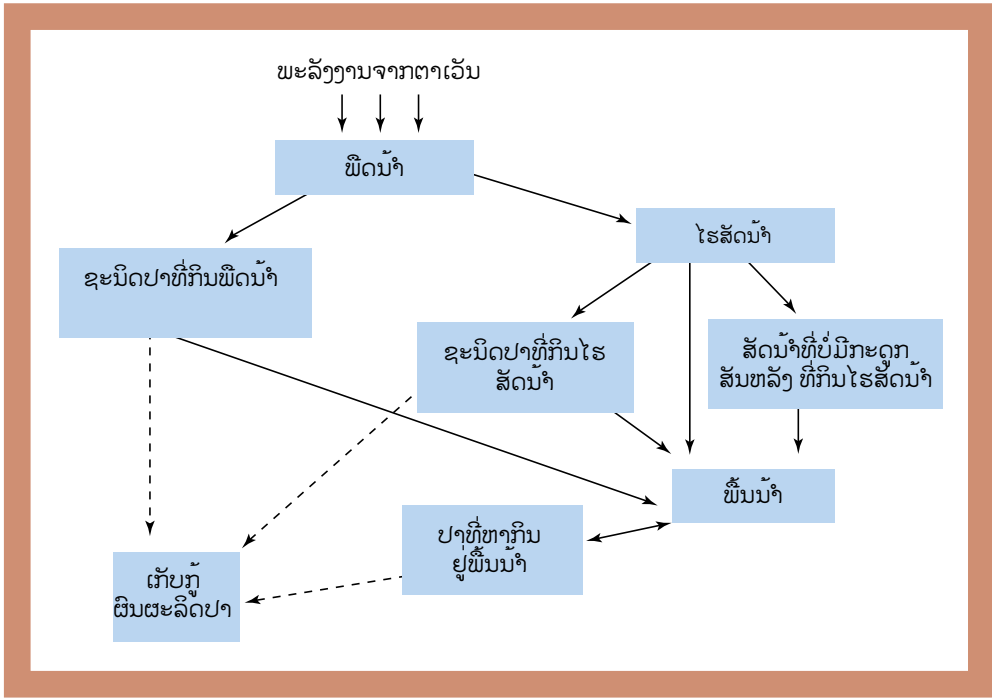
ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ, ກິນໂກທີ່ມີປະສິດທິຜົນເພື່ອ ຮັບປະກັນ ໃນການສະໜອງລູກປາ ໃຫ້ການປະມົງ CBF ແມ່ນຈະຕ້ອງໄດ້ສ້າງກຸ່ມການຈັດຕັ້ງ ຢູ່ຂັ້ນຊົນ ນະບົດ, ຊຶ່ງລວມເອົາກຸ່ມຕ່າງໆ ພາຍໃນຊຸມຊົນເຂດ ຊົນນະບົດ ຄືດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ເຈົ້າຂອງພາມຜະລິດລູກປາ (ລັດ ຫລື ເອກະຊົນ)
- ຊາວກະສິກອນຜູ້ລ້ຽງປາ ທີ່ສາມາດອະນຸບານລູກປາ ຈາກຂະໜາດປາໄວ້ອ່ອນ ຫາປານ້ອຍ (ເຈົ້າຂອງ ໜອງປາ)
- ຊາວກະສິກອນ ຜູ້ລ້ຽງປາທີ່ສາມາດຜະລິດປານ້ອຍ ຫາ ປາຮາມ (ລ້ຽງໃສ່ໜອງ, ກະຊັງ ແລະ ຄອກ);
- ຊຸມຊົນຊາວປະມົງ ຫລື ຊາວກະສິກອນ ທີ່ມີອ່າງເກັບ

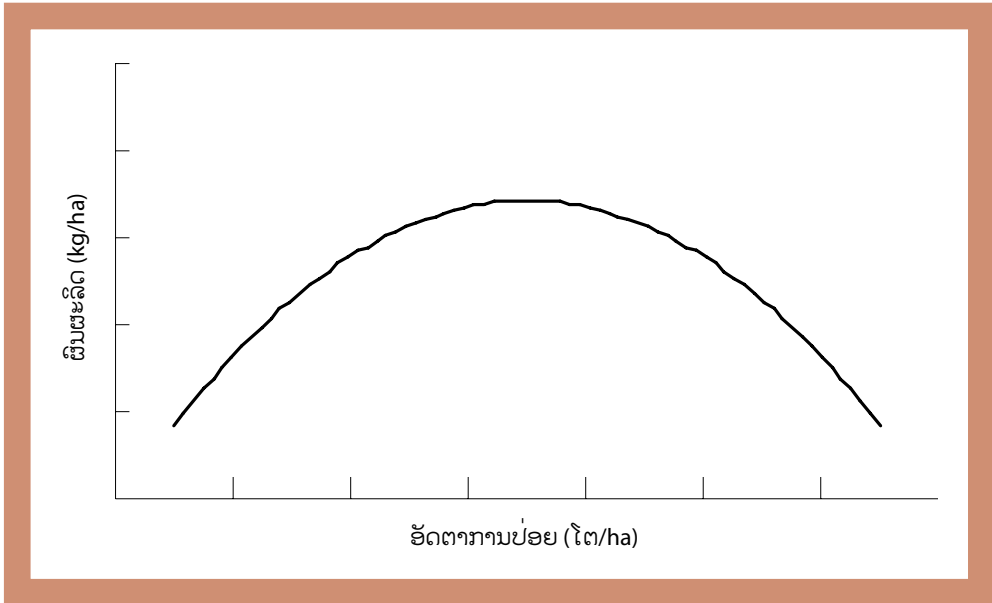
ນ້ຳຂະໜາດນ້ອຍ (<250 ເຮັກຕາ) ທີ່ມີນ້ຳຕະຫລອດ ປີ, ຜູ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກການຄຸ້ມຄອງ ແຫລ່ງນ້ຳ, ຊຶ່ງສະມາຊິກຕ່າງໆ ແມ່ນມີຄວາມຕ້ອງ ການທີ່ຈະປ່ອຍປາໃສ່ແຫລ່ງນ້ຳ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຮູບແບບກິດຈະກຳການປະມົງ ທີ່ມີການປ່ອຍປາ ແລະ ຈັບປາ ແລະ ດຳເນີນກິດຈະກຳຕົວຈິງດ້ານ ການປະມົງ CBF.

ຮູບແບບຂອງກຸ່ມກິດຈະກຳດ້ານການປະມົງ CBF ດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນເຊື່ອມເຂົ້າກັບກິດຈະກຳດ້ານການ ລ້ຽງສັດອື່ນໆ ທີ່ຢູ່ໃນຂົງເຂດ ແລະ ຈະຊ່ວຍເສີມສ້າງ ການປະສົມປະສານ ທີ່ຈະມີປະໂຫຍດສຳລັບພົດ ທຸກຄົນ.

ວິທີການດັ່ງກ່າວນີ້ ຍັງຄົງປະກັນການສະໜອງ ລູກປາ ເພື່ອຮັບໃຊ້ກິດຈະກຳດ້ານການປະມົງ CBF ຢູ່ໃນ ຂົງເຂດ. ໃນເວລາທີ່ລູກປາ ບໍ່ເປັນທີ່ຕ້ອງການເພື່ອໄປ ປ່ອຍໃສ່ແຫລ່ງນ້ຳ, ລູກປາເຫຼົ່ານີ້ສາມາດນຳໄປ ຂາຍໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນຊາວປະມົງ ທີ່ມີອ່າງເກັບນ້ຳຂະ ໜາດນ້ອຍທີ່ມີນ້ຳຕາມລະດູການ ແລະ ຊາວກະສິ

ຮູບທີ່ 25: ຮູບສະແດງຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງ ປະລິມານຂອງໄຮນ້ຳ ແລະ ປ່າໃນແຫລ່ງນ້ຳ.

ຮູບທີ່ 26: ການປ່ຽນແປງຂອງຜົນຜະລິດຈາກການເກັບກູ້ປ່າ ໂດຍສົມທຽບກັບອັດຕາການປ່ອຍລູກປ່າ.

ກອນຜູ້ລ້ຽງປາອື່ນໆ. ລະຫວ່າງບັນດາຊຸມຊົນດັ່ງກ່າວ, ກໍສາມາດເຊັນສັນຍາຄັ້ງປະກັນການຊື້ຂາຍ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຊື່ອຖື ລະຫວ່າງທັງສອງຝ່າຍ. ການພົວພັນທີ່ອາດເປັນໄປໄດ້ ລະຫວ່າງກິດຈະກຳ ຕ່າງໆແມ່ນສະແດງໃຫ້ເຫັນຢູ່ຮູບ 24.

ວິທີການຂົນສົ່ງລູກປາ ແລະ ຂັ້ນຕອນການປ່ອຍປາ ແມ່ນເປັນທີ່ຮູ້ຈັກກັນ ຢ່າງຫລວງຫລາຍແລ້ວ. ບັນຫາ ຕົ້ນຕໍທີ່ຈະຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ມີຄື:

- ກ່ອນຈະມີການຂົນສົ່ງ, ຈະຕ້ອງໄດ້ງົດການໃຫ້ອາຫານ ລູກປາຮາມ 24 ຊົ່ວໂມງ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ບໍ່ມີອາຫານໃດໆ ຄ້າງຢູ່ລຳໄສ້ຂອງລູກປາ.
- ຈະຕ້ອງໄດ້ນຳເອົາລູກປາ ໃສ່ພາຫະນະທີ່ເໝາະສົມ, ຕົວຢ່າງຖົງຢາງ ປະລັດສະຕິກໜາສອງຊັ້ນ, ຊຶ່ງບັນຈຸນ້ຳປະມານ 1/3 ຂອງບໍລິມາດຖົງຢາງ, ພ້ອມທັງໃສ່ຢາສະລົບຊະນິດອ່ອນ ຖ້າຫາກວ່າເປັນໄປໄດ້

ແລະ ອັດອົງຊີແຊນໃສ່ຖົງ ແລະ ມັດປາກຖົງຢາງ ໃຫ້ແໜ້ນດ້ວຍຢາງບັ້ວງ ເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ອົກຊີແຊນມີການຮົ່ວຊຶມ.

- ຈະຕ້ອງໄດ້ເອົາສິ່ງປົກຫຸ້ມ ພາຊະນະທີ່ບັນຈຸລູກປາ ທີ່ຂົນໄປສູ່ສະຖານທີ່ປ່ອຍປາ ເພື່ອປ້ອງກັນຈາກແສງແດດ ແລະ ອາກາດຮ້ອນ.
- ໃນເວລາທີ່ໄປຮອດສະຖານທີ່ປ່ອຍປາ, ກ່ອນຈະປ່ອຍປາ ຈະຕ້ອງໄດ້ເອົາຖົງຢາງ ທີ່ບັນຈຸລູກປາ ໄປແຊ່ໄວ້ ໃນແຫລ່ງນ້ຳເສັ້ງກ່ອນ ປະມານ 1-2 ຊົ່ວໂມງ ແລະ ຄວນຫລີກເວັ້ນ ບໍ່ໃຫ້ຖົງລູກປາຖືກແສງແດດຮ້ອນ, ເພື່ອເຮັດໃຫ້ອຸນຫະພູມຂອງນ້ຳຢູ່ໃນຖົງຢາງ ມີການປັບຕົວເຂົ້າກັບ ອຸຫະພູມຂອງແຫລ່ງນ້ຳ ແລະ ເຮັດໃຫ້ລູກປາມີໂອກາດໄດ້ພັກຜ່ອນຈາກການເດີນທາງ ແລະ ມີຄວາມສະຫງົບລົງ.
- ຈະຕ້ອງໄດ້ຄ່ອຍໆປ່ອຍລູກປາ ອອກຈາກຖົງ

ຮູບທີ່ 27: ການປ້ອງກັນການໂຫລຂອງຫຍ້າດ້ວຍເຊືອກ ຢູ່ຫວຽດນາມ; ປາແມ່ນມີການຮຽນຮູ້ທີ່ຈະມາກິນອາຫານ ໃນເຂດທີ່ຖືກລ້ອມໄວ້ຄື ດັ່ງກ່າວ (ພາບຖ່າຍໂດຍ: Sena De Silva)

ຢາງ ໂດຍການເປີດປາກຖົງ. ເວລາທີ່ເໝາະສົມໃນການປ່ອຍລູກປາລົງໃສ່ ແຫລ່ງນໍ້າແມ່ນເວລາຕອນເຊົ້າ ຫລື ຕອນແລງ ໃນເວລາທີ່ມີແສງແດດອ່ອນ.

ຂະໜາດຂອງປາທີ່ຈະປ່ອຍ

ຂະໜາດຂອງປາທີ່ຈະປ່ອຍໃສ່ແຫລ່ງນໍ້າ ແມ່ນເປັນປັດໄຈຕົ້ນຕໍ ທີ່ສາມາດປະເມີນຜົນຜະລິດຈາກການ ເກັບກູ້ປາ ຂັ້ນສຸດທ້າຍ ຂອງການປະມົງ CBF. ຖ້າຫາກວ່າ ເຮົາປ່ອຍລູກປາທີ່ມີຂະໜາດນ້ອຍ, ຄວາມສ່ຽງ ຂອງອັດຕາການຕາຍຕາມທໍາມະຊາດ ແມ່ນມີສູງ. ເນື່ອງຈາກວ່າລະບົບນິເວດທີ່ເຮົາຈະປ່ອຍລູກປາລົງລ້ຽງ ແມ່ນເປັນແຫລ່ງນໍ້າທໍາມະຊາດ. ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງ ອາດຈະມີຈໍາພວກປາທໍາມະຊາດທີ່ ເປັນສັດຕູປາ ທີ່ກິນປາດ້ວຍກັນເອງລວມທັງນົກຕ່າງໆທີ່ກິນປາ ຢູ່ບໍລິເວນດັ່ງກ່າວ. ລູກປາຮາມທີ່ມີຂະໜາດນ້ອຍ ແມ່ນມີໂອກາດຈະຕົກເປັນເຫຍື່ອອາຫານ ສໍາລັບ

ສັດຕູປາ ທີ່ຢູ່ໃນທໍາມະຊາດ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈະຕ້ອງໄດ້ຄັດເລືອກເອົາລູກປາຮາມ ທີ່ມີຂະໜາດຂ້ອນຂ້າງໃຫຍ່ ແຕ່ ຫລື ລູກປາທີ່ມີຂະໜາດຄວາມຍາວໃຫຍ່ ກວ່າ 10 ຊຕມ ຂຶ້ນໄປ ເພື່ອເພີ່ມອັດຕາການຫລອດ ຕາຍຂອງລູກປາໃນເວລານໍາໄປປ່ອຍລົງແຫລ່ງນໍ້າທໍາມະຊາດ. ນອກຈາກນີ້, ຢູ່ບາງປະເທດກໍ່ອາດມີຄວາມນິຍົມ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນກ່ຽວກັບຂະໜາດຂອງປາໃນເວລາເກັບກູ້, ເພາະສະນັ້ນເຮົາຈຶ່ງຕ້ອງໄດ້ກໍານົດຂະໜາດ ຂອງລູກປາທີ່ຈະປ່ອຍລົງ ແຫລ່ງນໍ້າຢ່າງເໝາະສົມ. ຕົວຢ່າງ ຢູ່ປະເທດຈີນແມ່ນນິຍົມປ່ອຍລູກປາ ແຕ່ 15-17 ຊຕມ ທີ່ມີນ້ຳໜັກແຕ່ 25-30 ກະລາມຕໍ່ໂຕ. ຢູ່ປະເທດ ຫວຽດນາມແມ່ນນິຍົມປ່ອຍລູກປາ ທີ່ມີນ້ຳໜັກ 50 ກະລາມ ຕໍ່ໂຕ, ສ່ວນຢູ່ປະເທດສີລັງກາ ແມ່ນໃນລະ ຫວ່າງ 10-15 ກະລາມ ຕໍ່ໂຕ.

ຮູບທີ່ 28: ການເກັບພືດນໍ້າ ເພື່ອມາເກືອປາກິນຫຍ້າ ຢູ່ຫວຽດນາມ (ພາບຖ່າຍໂດຍ: Sena De Silva)

ການກະກຽມແຫລ່ງນໍ້າເພື່ອເຮັດການປະມົງ CBF

- ຮັບປະກັນວ່າ ສັດຕູປາໂດຍສະເພາະ ແມ່ນປາກິນຊິ້ນ ໄດ້ຖືກກຳຈັດອອກຈາກແຫລ່ງນໍ້າ.
- ໃຫ້ເອົາດາງ ຫລື ຕາໜ່າງກັນສາຍນໍ້າທັງໝົດ ທີ່ໄຫລເຂົ້າສູ່ແຫລ່ງນໍ້າ
- ກຳນົດເວລາທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດ ເພື່ອປ່ອຍລູກປາ ໃນເວລາທີ່ແຫລ່ງນໍ້າ ມີລະດັບນໍ້າສູງສຸດ.
- ກຳນົດອັດຕາ ແລະ ຈຳນວນລູກປາຕ່າງໆ ທີ່ຈະປ່ອຍໃສ່ແຫລ່ງນໍ້າ ຮ່ວມກັນ ໂດຍອີງໃສ່ຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ ແລະ ໂດຍຜ່ານການປຶກສາຫາລື ກັບພະນັກງານສົ່ງເສີມ ການປະມົງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.
- ໃນການກຳນົດປັດໄຈຕ່າງໆ ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວຜ່ານມາຂ້າງເທິງ ແມ່ນໃຫ້ເອົາໃຈໃສ່ກ່ຽວກັບແຫລ່ງສະໜອງລູກປາ ແລະ ທ່າແຮງທາງດ້ານການຕະຫລາດ.
- ກະກຽມຈັດຕັ້ງຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ເພື່ອປ້ອງກັນເວນຍາມ ແລະ ຮັກສາປາທີ່ປ່ອຍລົງໃສ່ແຫລ່ງນໍ້າ.

ໃນເວລາທີ່ມີການປ່ອຍປາ, ອັດຕາສ່ວນຂອງ ຊະນິດປາທີ່ໄດ້ຄັດເລືອກ ເພື່ອປ່ອຍຮ່ວມກັນຈະຕ້ອງປະກອບມີຊະນິດປາ ທີ່ກິນໄຮນຕໍ່ພືດຫລາຍກວ່າຊະນິດປາທີ່ກິນໄຮນຕໍ່ພືດ (ຮູບ 25) ເນື່ອງຈາກວ່າຈຳນວນຂອງໄຮນຕໍ່ພືດໃນແຫລ່ງນໍ້າ ສ່ວນຫລາຍແລ້ວແມ່ນຈະໜ້ອຍກວ່າຈຳນວນຂອງໄຮນຕໍ່ພືດ.

ອັດຕາການປ່ອຍປາ

ອັດຕາການປ່ອຍລູກປາ ສາມາດສະແດງເປັນຈຳນວນ ຫລື ນໍ້າໜັກຂອງລູກປາ ຕໍ່ຫົວໜ່ວຍຂອງເນື້ອທີ່ໜ້ານໍ້າຂອງແຫລ່ງນໍ້າ ທີ່ຈະປ່ອຍປາໃສ່ (ຈຳນວນໂຕ/ເຮັກຕາ ຫລື ກິໂລກະລາມ/ເຮັກຕາ. ເພື່ອກຳນົດອັດຕາການປ່ອຍ ລູກປາທີ່ເໝາະສົມ ສຳຫລັບແຫລ່ງນໍ້າໃດໜຶ່ງ ເຮົາຈະຕ້ອງໄດ້ປະເມີນເນື້ອທີ່ໜ້ານໍ້າຂອງແຫລ່ງນໍ້າ ແລະ ປະລິມານຂອງອາຫານ ທຳມະຊາດທີ່ຈຳເປັນ ເພື່ອເປັນອາຫານສຳລັບລູກປາ. ຕາມບົດຮຽນການປ່ອຍປາ ໃນຫົວໂລກສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າຜົນເກັບກູ້ປາ ຂັ້ນສຸດທ້າຍ ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນໄປພ້ອມໆກັບການເພີ່ມອັດຕາການປ່ອຍປາ ໃນລະດັບທີ່ໄດ້ຮັບຜົນຜະລິດທີ່ສູງສຸດ ແລະ ຖ້າກາຍລະດັບດັ່ງກ່າວຜົນຜະ

ລິດ ກໍ່ຈະເລີ້ມລຸດລົງ (ຮູບ 26). ສິ່ງດັ່ງກ່າວເກີດຂຶ້ນຍ້ອນວ່າມີຂໍ້ຈຳກັດດ້ານພື້ນທີ່ ຫລື ບ່ອນຫາກິນຂອງປາ ແລະ ອາຫານທຳມະຊາດທີ່ຈຳເປັນສຳລັບການເຕີບໃຫຍ່ຂອງປາ. ຕາມປົກກະຕິແລ້ວ, ອັດຕາການປ່ອຍລູກປາທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດ ແມ່ນຢູ່ໃນລະຫວ່າງ 2.000-3.000 ໂຕ ຕໍ່ເຮັກຕາ. ເພາະສະນັ້ນ, ຈະຕ້ອງໄດ້ກຳນົດອັດຕາການປ່ອຍລູກປາ ທີ່ເໝາະສົມສຳລັບລະບົບແຫລ່ງນໍ້າ ຫລັງຈາກໄດ້ມີການສຶກສາເບິ່ງສະພາບເງື່ອນໄຂຕ່າງໆ ຂອງລະບົບຕ່ອງໂສ້ອາຫານຂອງແຫລ່ງນໍ້າດັ່ງກ່າວ.

ອາຫານ ແລະ ການໃຫ້ອາຫານ

ການເຮັດການປະມົງ CBF ຊຶ່ງແຕກຕ່າງກັບການລ້ຽງປາໃສ່ໜອງ ແລະ ກະຊັງແມ່ນບໍ່ຈຳເປັນຈະຕ້ອງໃຫ້ອາຫານແກ່ປາ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຍັງມີຊາວກະສິກອນບາງຄົນທີ່ໃຫ້ອາຫານເສີມແກ່ປາເຊັ່ນ: ແບັງມັນຕົ້ນ, ຮຳ, ຊຶ່ງເປັນສິ່ງທີ່ຫາຊື້ໄດ້ໃນ ຫ້ອງ ຖິ່ນ ແລະ ມີລາຄາຖືກ. ຜົນກະທົບທາງດ້ານ ໄພສະນາການທາງກົງ ຂອງສ່ວນປະກອບອາຫານ ດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຍັງເປັນທີ່ຮູ້ຈັກກັນໜ້ອຍ, ແຕ່ວ່າອາຫານປະເພດເຫຼົ່ານີ້

ອາດຈະມີຜົນດີຕໍ່ແຫລ່ງນໍ້າຄື: ພວກມັນອາດກາຍເປັນປູຍ ທີ່ຊ່ວຍເພີ່ມຜົນຜະລິດຂອງອາຫານທໍາມະຊາດໃນແຫລ່ງນໍ້າ. ຖ້າວ່າມີການປ່ອຍປາກົນຫຍ້າໃສ່ແຫລ່ງນໍ້າ ແລະ ແຫລ່ງນໍ້າດັ່ງກ່າວບໍ່ມີພືດນໍ້າຢ່າງພຽງພໍ ແມ່ນມີຄວາມ ຈຳເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ນໍາເອົາຫຍ້າ ຫລື ພືດນໍ້າຊະນິດອື່ນໆ ເກືອບຢ່າງເປັນປະຈຳທຸກມື້. ໃນເວລາເກືອບອາດຈະໃຊ້ເຊືອກ ຫລື ວັດຖຸອື່ນ ເພື່ອກັ້ນໃຫ້ຫຍ້າຢູ່ເຂດໃດໜຶ່ງຂອງແຫລ່ງນໍ້າ ແລະ ປາກໍ່ຈະຮຽນຮູ້ ແລະ ສັ້ນເຄີຍກັບການກິນອາຫານຢູ່ເຂດດັ່ງກ່າວ (ຮູບ 27-28).

ການທີ່ບໍ່ໄດ້ມີການສັ້ນເບືອງ ໃນການໃຊ້ຈ່າຍຄ່າອາຫານໃນການປະມົງ CBF ແມ່ນ ມີຂໍ້ໄດ້ປຽບຖ້າສົມທຽບກັບຮູບແບບການລ້ຽງປາ ແບບດັ້ງເດີມ. ຈຸດດີດັ່ງກ່າວມີຄື:

- ປະຢັດຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການຊື້ອາຫານລວມທັງຄ່າແຮງງານ; ແລະ
- ຮູບແບບການລ້ຽງດັ່ງກ່າວ ບໍ່ໄດ້ເຮັດໃຫ້ມີການສະສົມຂອງອາຫານເສີມໃສ່ແຫລ່ງນໍ້າ ແລະ ບໍ່ເຮັດໃຫ້ເກີດມີອາຫານທໍາມະຊາດຫລາຍເກີນໄປໃນເຂດແມ່ນໍ້າຕອນລຸ່ມ, ຊຶ່ງແຕກຕ່າງກັບຮູບແບບການລ້ຽງປາດັ້ງເດີມ.

ວິທີເກັບກູ້ປາ

ລັກສະນະທົ່ວໄປ

ໃນການປະມົງ CBF ປາທັງໝົດຈາກແຫລ່ງນໍ້າຈະຖືກເກັບກູ້ ແລະ ຈະຕ້ອງໄດ້ນໍາໃຊ້ວິທີການເກັບກູ້ທີ່ມີປະສິດທິຜົນ. ການເກັບກູ້ປາຕ້ອງສຳເລັດໃນຕອນເຊົ້າ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ພັດຊາຍປາ ສາມາດຊີ້ໃຫ້ທັນເວລາລວມທັງຫຼຸດຜ່ອນໂອກາດເໝ້າຂອງປາ. ຕ້ອງໄດ້ກຳນົດຈຳນວນປາທີ່ຈະເກັບກູ້ຕໍ່ມື້ ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຄວາມຕ້ອງການ. ຖ້າຫາກວ່າປາຊາຍໃຫ້ຜູ້ເກັບຊື້ປາ ຜູ້ຈະນໍາເອົາໄປຂາຍຕໍ່ ຢູ່ຕະຫລາດທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ມັນອາດຈະພຽງພໍທີ່ຈະເກັບກູ້ປາປະ

ມານ 50-100 ກິໂລ. ໃນບາງຄັ້ງຜູ້ເກັບຊື້ປາບາງຄົນ ແມ່ນຈະເກັບຊື້ປາຈະນວນຫລາຍ 1.000-1.500 ກິໂລ ແລະ ກໍານໍາເອົາປາດັ່ງກ່າວໄປແຊ່ໃສ່ນໍ້າກ້ອນກ່ອນທີ່ຈະຂົນສົ່ງໃສ່ລົດບັນທຸກ ເພື່ອໄປຂາຍທີ່ຕະຫລາດໃນຕົວເມືອງ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ກະກຽມ ແລະ ຕົກລົງກັນລ່ວງໜ້າກັບຜູ້ຊື້ປາ ກ່ອນທີ່ຈະມີການເກັບກູ້ປາຈຳນວນຫລາຍ.

ຖ້າວ່າເກັບກູ້ປາຈຳນວນໜ້ອຍ ເພື່ອຂາຍໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ເຮົາສາມາດນໍາໃຊ້ມອງທີ່ມີຂະໜາດຄວາມຖີ່ແຕ່ 10.2-14 ຊຕມ ເພື່ອຈັບປາຫົວໃຫຍ່, ປາເກັດແລບ ແລະ ປາຄັດລາ ຊຶ່ງຂຶ້ນກັບຂະໜາດຂອງປາທີ່ມີຢູ່ໃນແຫລ່ງນໍ້າ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ມັນຈຳເປັນຈະຕ້ອງມີເຮືອຫາປາ ເພື່ອຈຸດປະສົງດັ່ງກ່າວເຮົາສາມາດ ນໍາໃຊ້ດາງກວດປາ ຫລື ອວນແກ່ປາເພື່ອຈັບປາໂຮຮູ, ປາໄນ ແລະ ປາມະລິການ. ຄວາມຖີ່ຂອງດາງຄວນຢູ່ໃນລະຫວ່າງ 5.2-6.4 ຊຕມ ແລະ ສາມາດເກັບຮັກສາປາທີ່ເກັບກູ້ໄດ້ໂດຍນໍາໄປໃສ່ກະຊັງ.

ສິ່ງທີ່ຄວນເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດ

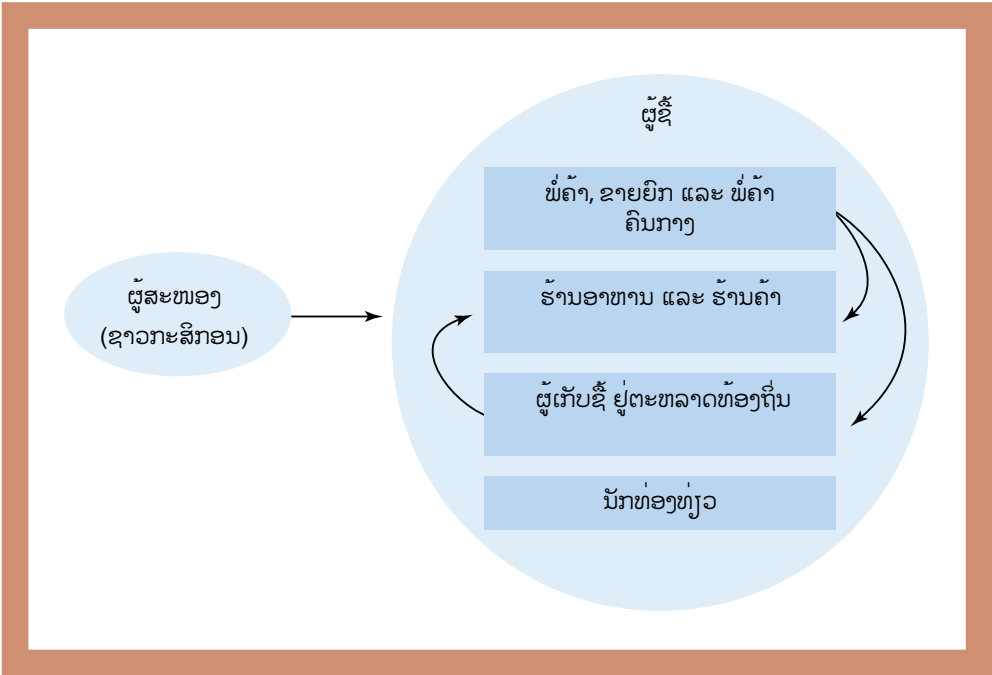
ຊຸມຊົນຕ່າງໆ ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການເຮັດການປະມົງ CBF ສ່ວນຫລາຍແມ່ນຊາວກະສິກອນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ບໍ່ແມ່ນຊາວປະມົງທີ່ຫາປາເປັນອາຊີບ, ມັນເປັນສິ່ງທີ່ຄວນຮຽນຮູ້ເພື່ອທີ່ຈະທົບທວນຄືນເບິ່ງບາງໄລຍະ ຂອງການພັດທະນາການປະມົງ CBF ຢູ່ປະເທດສິລັງກາ ຊຶ່ງອາດເປັນປະໂຫຍດສຳລັບປະເທດອື່ນ. ໃນເບື້ອງຕົ້ນຂອງການລິເລີ່ມກິດຈະກຳການປະມົງ CBF ຢູ່ສິລັງກາ ຊຸມຊົນຊາວກະສິກອນທີ່ມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ ຄຸ້ມຄອງແຫລ່ງນໍ້າຂະໜາດນ້ອຍ ໄດ້ເອົາແຫລ່ງນໍ້າດັ່ງກ່າວໃຫ້ຊາວປະມົງຊາຍຝັ່ງແຄມທະເລ ຊຶ່ງມີເຄື່ອງມືຫາປາຂອງຕົນເອງເປັນຜູ້ເຊົ່າ. ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວປາທີ່ຈັບໄດ້ທັງໝົດແມ່ນຖືກນໍາໄປຂາຍຢູ່ບ່ອນອື່ນ. ເມື່ອເວລາຜ່ານໄປຊາວ

ບ້ານກໍ່ເລີ້ມເຫັນວ່າ ການເຮັດການປະມົງຢູ່ແຫລ່ງ
ນັ້ນຂອງຕົນເອງ ຈະມີຜົນປະໂຫຍດຫລາຍ ກວ່າທີ່
ຈະໃຫ້ຜູ້ອື່ນເຊົ່າ.

ໃນຂັ້ນຕອນທີ່ສອງຂອງ ການປະມົງ CBF ຊາວ
ກະສິກອນ ໄດ້ເກັບກູ້ປາດ້ວຍຕົນເອງ. ເຖິງຢ່າງໃດ
ກໍ່ຕາມ, ໃນຫລາຍກໍລະນີ ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ
ຕ່າງໆ ທີ່ມີຢູ່ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນພຽງພໍສຳລັບເກັບກູ້ປາ.
ໂດຍສະເພາະອ່າງເກັບນ້ຳຕາມລະດູການ ທີ່ອາໄສ
ນ້ຳຝົນແມ່ນມີການບົກແຫ້ງ. ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງມີຄວາມ
ຕ້ອງການສູງໃນການນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືເກັບກູ້ປາໃນໄລ
ຍະອັນສັ້ນໆ ດັ່ງກ່າວ. ຂໍ້ຈຳກັດໃນການຊອກຫາ
ເຄື່ອງມືຫາປາ ເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນ ພາກັນເກັບ
ກູ້ປາຈາກແຫລ່ງນ້ຳພາຍໃນເວລາອັນຈຳກັດພຽງແຕ່
ເທົ່າໃດນີ້. ຍ້ອນສາເຫດດັ່ງກ່າວ ແມ່ນໄດ້ສ້າງບັນຫາ
ການຕະຫລາດທີ່ຮ້າຍແຮງ. ໂດຍສະເພາະແມ່ນບັນ

ຫາປາລື້ນຕະຫລາດ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ມູນຄ່າຂອງຜົນຜະລິດ
ປາ ຫລຸດລົງຢ່າງຫລວງຫລາຍ. ການຂາດເຂີນເຄື່ອງ
ມືຫາປາ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງ
ໄດ້ເຊົ່າເຄື່ອງມືຫາປາຈາກບຸກຄົນພາຍນອກ.

ຢູ່ປະເທດສິລັງກາ ຊາວກະສິກອນໄດ້ສະເໜີສອງທາງ
ເລືອກ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວ. ທາງເລືອກໜຶ່ງ
ແມ່ນ ຕ້ອງໄດ້ສະໜອງເຄື່ອງມືຫາປາ 2-3 ຊຸດ
ໃຫ້ແກ່ທ້ອງ ການສົ່ງເສີມຂັ້ນເມືອງ (Govijana
Kendraya). ທາງ ເລືອກທີ່ສອງແມ່ນຈັດຕັ້ງສິ່ງອຳ
ນວຍຄວາມສະດວກ ເພື່ອໃຫ້ໜ່ວຍງານ ຂັ້ນສູນກາງ
ທີ່ມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ ວຽກງານພັດທະນາການປະມົງ
ຫລື ການລ້ຽງສັດນ້ຳ ເຊັ່ນ: ໜ່ວຍງານພັດທະນາການ
ລ້ຽງສັດນ້ຳແຫ່ງຊາດ (NAQDA) ເປັນຜູ້ໃຫ້ເຊົ່າເຄື່ອງ
ມືຫາປາ. ສິ່ງທີ່ສຳຄັນ ແມ່ນຄວນມີການເກັບກູ້ປາພາຍ
ໃຕ້ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນ. ຕາມທຳມະດາແລ້ວ

ຮູບທີ່ 29: ຮູບສະແດງຕ່ອງໂສ້ການຕະຫລາດ

ຊາວບ້ານຖືວ່າ ເຂົາເຈົ້າມີກຳມະສິດໃນລະດັບໃດນຶ່ງ ຕໍ່ຊັບພະຍາ ກອນແຫລ່ງນ້ຳ. ດັ່ງນັ້ນ, ເຮົາຈະຕ້ອງໄດ້ ມີນະໂຍບາຍ ແບ່ງປັນຈຳນວນໜ້ອຍນຶ່ງ (ປະມານ 1 ກິໂລ ຕໍ່ຄອບ ຄົວ) ໂດຍບໍ່ຄິດມູນຄ່າໃຫ້ຊາວບ້ານຜູ້ທີ່ ໄດ້ປະກອບສ່ວນໃນການເກັບກູ້ປາ.

ຂໍ້ຕົກລົງໃນການແບ່ງປັນລາຍຮັບ

ການປະມົງໃນ CBF ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວແມ່ນເປັນ ຊັບສິນຂອງຊຸມຊົນ ຫລື ເປັນຂອງລວມໝູ່. ຊຶ່ງກຸ່ມຄົນ ໃດນຶ່ງເປັນຜູ້ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ ສຳລັບຈຸດປະສົງທີ່ ແຕກຕ່າງກັນ. ພາຍຫລັງທີ່ໄດ້ມີການປ່ອຍປາລົງໃສ່ ແມ່ນ້ຳດັ່ງກ່າວ ເພື່ອເຮັດການປະມົງ CBF ແລ້ວຈະ ຕ້ອງໄດ້ກຳນົດຮູບແບບກຳມະສິດຍ້ອນວ່າ ຜົນປະ ໂຫຍດທາງດ້ານເສດຖະກິດຈະຕ້ອງໄປສູ່ຄູ່ຮ່ວມມື ຫລື ຜູ້ທີ່ມີທຸນສ່ວນທີ່ໄດ້ມີ ສ່ວນຮ່ວມເຂົ້າໃນການ ພັດທະນາດັ່ງກ່າວ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວ ອາດນຳໄປສູ່ຂໍ້ຂັດ ແຍ່ງ ລະຫວ່າງ ຊາວບ້ານຜູ້ເຄີຍນຳໃຊ້ແຫລ່ງຊັບພະ ຍາກອນດັ່ງກ່າວ ກ່ອນທີ່ຈະມີການປ່ອຍປາໃສ່. ຍົກຕົວຢ່າງ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງອາດຈະເກີດຂຶ້ນລະຫວ່າງ ຜູ້ທີ່ຫາປາເພື່ອການພັກຜ່ອນ ແລະ ຜູ້ທີ່ປະກອບ ສ່ວນໃນການປະມົງ CBF. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ບັນຫາດັ່ງກ່າວ ອາດຈະບໍ່ເກີດຂຶ້ນໃນຊຸມຊົນຂະ ໜາດນ້ອຍ ຖ້າຫາກວ່າສະມາຊິກຂອງຊຸມຊົນທັງ ໝົດ ໄດ້ປະກອບສ່ວນໃນການເຮັດການປະມົງ CBF. ຖ້າວ່າ ກຸ່ມຄົນຂະໜາດນ້ອຍໄດ້ປະກອບ ສ່ວນໃນກິດຈະກຳດັ່ງກ່າວ, ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການເຮັດ ຂໍ້ຕົກລົງກັນ ເພື່ອຈ່າຍຄ່າຊົດເຊີຍ ເພື່ອເປັນສິ່ງຕອບ ແທນແກ່ກຸ່ມຄົນອື່ນໆ ພາຍໃນຊຸມຊົນທີ່ສູນເສັງສິດ ໃນການຊົມໃຊ້ແຫລ່ງນ້ຳ. ຊຸມຊົນສາມາດເຮັດຂໍ້ ຕົກລົງ ໃຫ້ເປັນທີ່ພໍໃຈຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນໃນຂັ້ນຕອນ ຂອງ ການວາງແຜນໃນເວລາທີ່ມີການຕັດສິນໃຈເພື່ອ ຕົກລົງເຮັດການປະມົງ CBF. ເຮົາສາມາດນຳໃຊ້ການ ຈັດກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລື ເພື່ອສ້າງໂຄງຮ່າງການຈັດ ຕັ້ງ ແລະ ລະບຽບ ການຕ່າງໆທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ, ເຊັ່ນ: ໃນເວ ລາ ທີ່ຊຸມຊົນຊາວກະສິກອນ ຕັດສິນຂັ້ນຕອນແບ່ງ ປັນການຊົມໃຊ້ ສຳລັບດິນປູກຝັງ ຫລື ກອງປະຊຸມ

ປຶກສາຫາລື ກ່ຽວກັບສະຫວັດດີການສັງຄົມເຂດຊົນ ນະບົດ ຊຶ່ງກອງປະຊຸມເຫຼົ່ານີ້ ສາມາດນຳໃຊ້ເປັນເວທີ ເພື່ອພັດທະນາກິນໄກທີ່ມີປະສິດທິຜົນ. ຕົວຢ່າງ ຢູ່ປະ ເທດສີລັງກາ, ໄດ້ມີການຈັດກອງປະຊຸມຂອງຊຸມຊົນ ຊາວກະສິກອນ ຢູ່ເຂດລຸ່ມຂອງນ້ຳຢ່າງເປັນປົກກະຕິ ເພື່ອກຳນົດລະບຽບການຕ່າງໆ ໃນການນຳໃຊ້ນ້ຳ ເພື່ອຮັບໃຊ້ເຂົ້າໃນການປູກຝັງ.

ຢູ່ປະເທດສີລັງກາ, ອະນຸກຳມະການທີ່ເປັນຕົວ ແທນຂອງການຈັດຕັ້ງຊາວກະສິກອນ ທີ່ຊົມໃຊ້ອ່າງ ເກັບນ້ຳ ທີ່ມີນ້ຳບາງລະດູການ ທີ່ໄດ້ຖືກມອບໝາຍ ໃຫ້ພັດທະນາການປະມົງ CBF ແມ່ນສາມາດບັນລຸຂໍ້ ຕົກລົງເພື່ອຈ່າຍ 5-100% ຂອງຜົນກຳໄລທັງໝົດໃຫ້ ແກ່ການຈັດຕັ້ງຂອງຊາວກະສິກອນ. ຈຳນວນຂອງ ການແບ່ງຜົນກຳໄລແມ່ນແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ຂຶ້ນກັບ ຂະໜາດຂອງຊຸມຊົນ. ໃນຊຸມຊົນຂະໜາດນ້ອຍ(ໜ້ອຍ ກວ່າ 20 ຄົນ), ໂດຍປົກກະຕິແລ້ວ, ໝົດທຸກຄົນພາຍ ໃນຊຸມຊົນແມ່ນມີ ການປະກອບສ່ວນໃນການເຮັດ ການປະມົງ CBF. ດັ່ງນັ້ນ, ຜົນກຳໄລທັງໝົດຈະຖືກ ແບ່ງປັນໃຫ້ແກ່ສະມາຊິກ ຂອງຊຸມຊົນໝົດທຸກຄົນ. ມີຄວາມຈຳເປັນ ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ສ້າງກອງທຶນໃວ້ຕ່າງ ຫາກ ເພື່ອຈັດຊື້ລູກປາສຳລັບລະດູລຽງປາຮອບຕໍ່ໄປ. ຊຶ່ງເຮົາສາມາດຈັດຕັ້ງກອງທຶນໝູນວຽນ ແລະ ສາມາດ ແບ່ງເປີເຊັນຈຳນວນໜຶ່ງ ຈາກຜົນກຳໄລຖອກເຂົ້າກອງ ທຶນເພື່ອຄຳປະກັນຄວາມຍືນຍົງ ຂອງວຽກງານການ ປະມົງ CBF.

ຢູ່ປະເທດຫວຽດນາມ ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງ ຖິ່ນແມ່ນໄດ້ເປີດປະມູນແຫລ່ງນ້ຳໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນຫລື ກຸ່ມຄົນຕ່າງໆ. ໃນກໍລະນີນີ້, ຊຸມຊົນຈະໄດ້ຮັບຜົນປະ ໂຫຍດທາງອ້ອມ ໂດຍຜ່ານອຳນາດການປົກຄອງ ຂອງລັດຖະບານຢູ່ຂັ້ນແຂວງ ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນໂດຍເປັນ ຜົນມາຈາກການດຳເນີນວຽກງານການປະມົງ CBF.

ການຕະຫລາດປາ

ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວຜ່ານມາ ການເກັບກູ້ປາຈະຕ້ອງໄດ້ສຳເລັດໃນຕອນເຊົ້າ ພາຍຫລັງທີ່ຕາເວັນຂຶ້ນບໍ່ພໍເທົ່າໃດຊົ່ວໂມງ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ພໍ້ຄາປາສາມາດເກັບຊື້ປາໄດ້ທັນເວລາ, ຈະຕ້ອງໄດ້ສ້າງສ່ອງທາງດ້ານການຕະຫລາດ ທີ່ເໝາະສົມສຳລັບການປະມົງ CBF ເນື່ອງຈາກວ່າ ຜ່ານມາແມ່ນມີພຽງ ການຕະຫລາດຈາກການປະມົງ ໃນແຫລ່ງນ້ຳທຳມະຊາດເປັນສ່ວນໃຫຍ່. ເພື່ອໃຫ້ສາມາດບັນລຸຈຸດປະສົງດັ່ງກ່າວ ຈະຕ້ອງໄດ້ດຳເນີນການສຳຫລວດ ດ້ານການຕະຫລາດສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງການສຳຫລວດ ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການຈຳແນກເຄືອຄ່າຍ ການຕະຫລາດທີ່ມີຢູ່ແລ້ວສຳລັບປາທະເລ ແລະ ປານຳຈິດຢູ່ເຂດດັ່ງກ່າວ. ນອກນີ້ຍັງຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາ ການປ່ຽນແປງຕາມລະດູການຂອງຄວາມຕ້ອງການເພື່ອບໍລິໂພກອີກດ້ວຍ. ຕົວຢ່າງ ຢູ່ປະເທດສິລັງກາ ຄວາມຕ້ອງການໃນການບໍລິໂພກປານຳຈິດຈະເພີ່ມຂຶ້ນໃນຊ່ວງເວລາຂອງການໄຖນາ ແລະ ລະດູເກັບກູ້ເຂົ້າ ຍ້ອນວ່າ ມີແຮງງານຈາກເຂດອື່ນທີ່ມາເຮັດວຽກຜະລິດກະສິກຳຕາມລະດູການ. ຜົນຜະລິດຂອງການປະມົງ CBF ໃນຊົນນະບົດສາມາດ ນຳໄປບໍລິໂພກພາຍໃນຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ນຳໄປຈຳໜ່າຍຢູ່ຕະຫລາດທ້ອງຖິ່ນ. ຫົວຂໍ້ນີ້ຈະເວົ້າເຖິງການຕະຫລາດ. ນອກຈາກນັ້ນ, ກໍ່ຈະນຳສະເໜີ ກຽວກັບບັນຫາດ້ານການຕະຫລາດຂອງຜະລິດຕະພັນຈາກການປະມົງເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ຍຸດທະສາດໃນການແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວ.

ຕ່ອງໂສ້ການຕະຫລາດ (Market chains)

ຜະລິດຕະພັນດ້ານການປະມົງຢູ່ ເຂດຊົນນະບົດສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເລັ່ງ ໃສ່ຜູ້ບໍລິໂພກທີ່ຢູ່ໃກ້ກັບເຂດຜະລິດ. ສ່ວນໃຫຍ່ຜະລິດຕະພັນປະມົງເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນຖືກຈຳໜ່າຍ ໃນຕະຫລາດພາຍໃນ 1-2 ຊົ່ວໂມງຊຶ່ງເປັນໄລຍະເວລາໃນການເດີນທາງ ຈາກແຫລ່ງສະໜອງຜົນຜະລິດປາ. ເຮົາຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາເບິ່ງ

ຜູ້ຂາຍ ແລະ ຜູ້ຊື້ເພື່ອສຶກສາເບິ່ງຕ່ອງໂສ້ວົງຈອນການຕະຫລາດ ສຳລັບຜະລິດຕະພັນການປະມົງ CBF ໃນເຂດຊົນນະບົດ.

ຜູ້ສະໜອງ (ຜູ້ຂາຍ) - ໃນເງື່ອນໄຂດັ່ງກ່າວນີ້, ຜູ້ສະໜອງແມ່ນພາຍເຖິງ ຊາວກະສິກອນຜູ້ເຮັດການປະມົງ CBF ຊຶ່ງເປັນຜູ້ສະໜອງຕົ້ນຕໍຂອງຜະລິດຕະພັນປະມົງ ທີ່ໄດ້ມາຈາກການລ້ຽງປາໃນແຫລ່ງນ້ຳເຂດຊົນນະບົດ ຊຶ່ງອາດຈະມີກຸ້ນນ້ຳຈິດ ນ້ຳອີກ.

ຜູ້ຊື້ - ເຖິງແມ່ນວ່າຜູ້ຊື້ ເປັນຄຳສັບທີ່ງ່າຍດາຍແຕ່ມັນ ຖືກນຳໃຊ້ເປັນຄຳສັບ ທີ່ສັງລວມເອົາພຶດທຸກພາກສ່ວນ ທີ່ກຽວຂ້ອງກັບການຄ້າຂາຍຜະລິດຕະພັນປະມົງ ທີ່ໄດ້ມາຈາກການເຮັດການປະມົງ CBF ໃນເຂດຊົນນະບົດ. ຄວາມຕ້ອງການຂັ້ນສູດທ້າຍໃນລະບົບຕ່ອງໂສ້ການຕະຫລາດ (ຮູບ 29) ແມ່ນຂ້ອນຂ້າງສັບສົນ. ໃນເງື່ອນໄຂດັ່ງກ່າວນີ້, ຜູ້ຊື້ແມ່ນລວມເອົາ:

- ຜູ້ຄ້າຂາຍປາ, ຜູ້ຂາຍສິ່ງ ຫລື ພໍ່ຄ້າຄົນກາງຊຶ່ງເປັນຜູ້ເກັບຊື້ປາໂດຍກົງ ຈາກຊາວກະສິກອນຜູ້ລ້ຽງປາ ແລະ ເອົາໄປຂາຍຕໍ່ ຢູ່ຕະຫລາດພາຍໃນຕະຫລາດທ້ອງຖິ່ນ. ຕາມທຳມະດາແລ້ວ ກຸ່ມດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນມີການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານການເງິນທີ່ເຂັ້ມແຂງ.
- ຮ້ານອາຫານ ຫລື ຮ້ານຂາຍເຄື່ອງທີ່ເປັນປະເພດອາຫານ ທີ່ມີຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນທີ່ເປັນບ່ອນຮັບຊື້ປາໂດຍກົງຈາກຊາວກະສິກອນຜູ້ລ້ຽງປາ ແລະ ຈາກຜູ້ຄ້າຂາຍສິ່ງ. ໂດຍຂຶ້ນກັບການເຂົ້າເຖິງ ແຫລ່ງສະໜອງຜະລິດຕະພັນປາ, ເຂົາເຈົ້າແມ່ນນຳເອົາຜະລິດຕະພັນປາໄປປຸງແຕ່ງເປັນອາຫານ ເພື່ອນຳໄປຂາຍໃຫ້ຜູ້ບໍລິໂພກ.
- ຜູ້ຂາຍປາຢູ່ຕະຫລາດສິດພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນຊຶ່ງເປັນຜູ້ຊື້ປາໂດຍກົງ ຈາກຊາວກະສິກອນຜູ້ລ້ຽງປາ ຫລື ຈາກຜູ້ຂາຍສິ່ງ ຊຶ່ງຂຶ້ນກັບການເຂົ້າເຖິງແຫລ່ງສະໜອງປາ. ເຂົາເຈົ້ານຳເອົາປາໄປຂາຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ບໍລິໂພກ ໃນລະດັບຄົວເຮືອນຢູ່ຕະຫລາດພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ບາງຄັ້ງຮ້ານອາຫານນ້ອຍພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ໄດ້ຊື້ປາຈາກຜູ້ຂາຍຕາມຕະຫລາດສິດຕ່າງໆ.

- ແຂກພິເສດ ຫລື ນັກທ່ອງທ່ຽວຊຶ່ງເປັນຜູ້ຊື້ປາ ໂດຍກົງຈາກຊາວກະສິກອນລ້ຽງປາ ໃນເວລາທີ່ເຂົາເຈົ້າໄປຢ້ຽມຢາມສະຖານທີ່ບ່ອນຜະລິດ. ການຊື້ຂາຍ ຮູບແບບນີ້ ສ່ວນຫລາຍແມ່ນມີເປັນສ່ວນໜ້ອຍ.

ບັນຫາຕ່າງໆທີ່ມັກພົບພໍ້ ໃນການຕະຫລາດ ຈາກການປະມົງ CBF ໃນເຂດຊົນນະບົດ

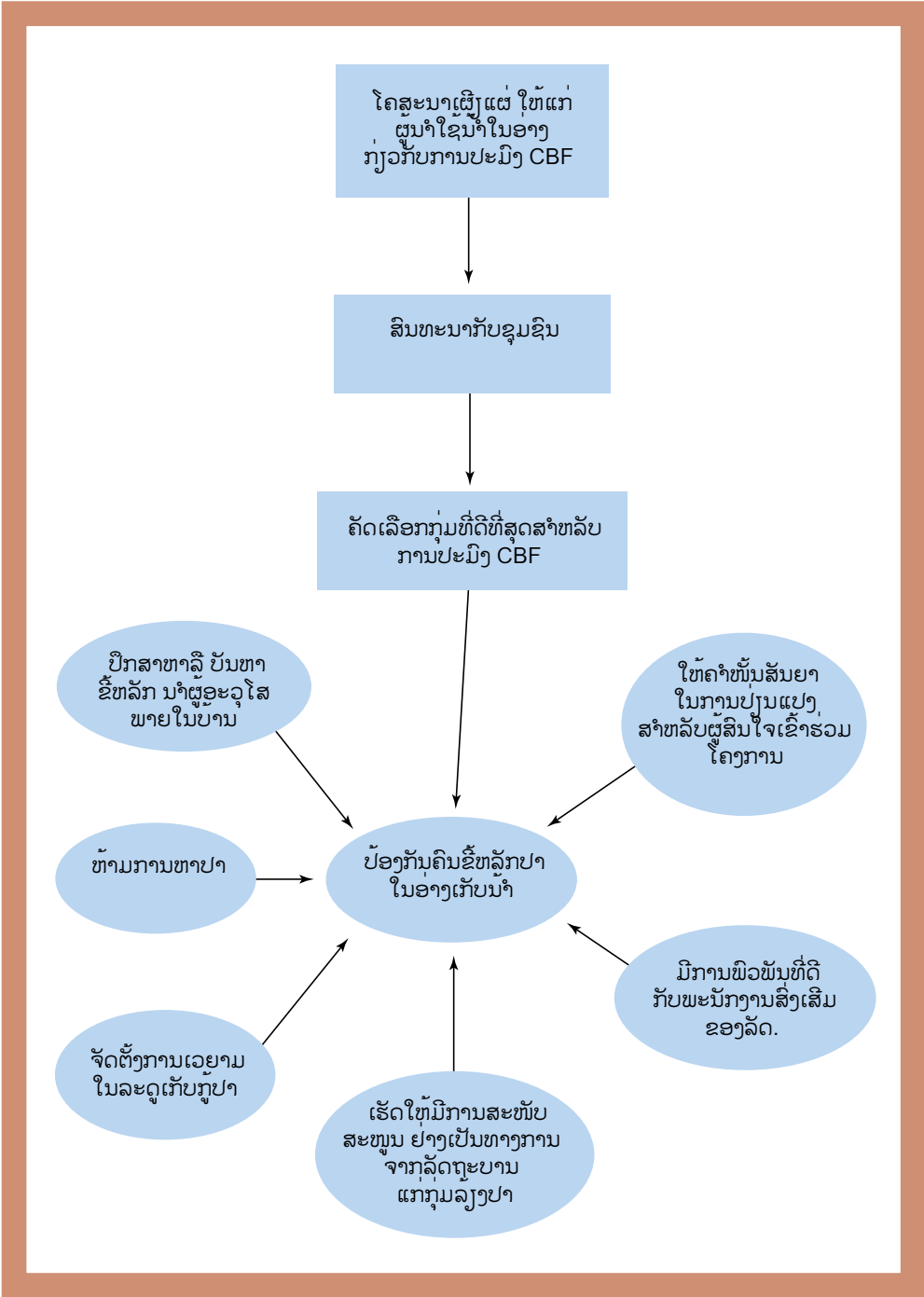
ຊາວກະສິກອນທີ່ເຮັດການປະມົງ CBF ໃນຊົນນະບົດ ແມ່ນມັກມີບັນຫາກັບການຂາຍຜົນຜະລິດ ຂອງເຂົາເຈົ້າ, ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຄ້າຍຄືກັນກັບບັນຫາທີ່ມັກພົບເຫັນ ໃນການຂາຍຜົນຜະລິດ ຈາກການກະສິກຳ ຂະໜາດນ້ອຍອື່ນໆ. ເອກະລັກສະເພາະຂອງ ການປະມົງ CBF ແມ່ນຮູບແບບຂອງການເກັບກູ້ຊຶ່ງອາດນຳໄປສູ່ບັນຫາຕ່າງໆ ທາງດ້ານການຕະຫລາດ. ຕົວຢ່າງ: ການປະມົງ CBF ໃນແຫລ່ງນ້ຳທີ່ມີນ້ຳຕາມລະດູການ ແມ່ນສາມາດເກັບກູ້ປາໄດ້ພຽງແຕ່ໃນລະດູແລ້ງ ໃນເວລາທີ່ລະດັບນ້ຳປົກແຫ້ງ. ການເກັບກູ້ປາ ແມ່ນດຳເນີນພຽງຄັ້ງດຽວ ແລະ ຜົນຜະລິດຕໍ່ເຮັກຕາ ແມ່ນຢູ່ໃນຂອບເຂດ 200-2.000 ກິໂລ. ຮູບແບບການປະມົງ ໃນແຫລ່ງນ້ຳທີ່ມີການລ້ຽງປານ້ອຍທີ່ສຸດ ສາມາດກວມເອົາເນື້ອທີ່ໜ້ານ້ຳ 4 ເຮັກຕາ. ເພາະສະນັ້ນ, ການເກັບກູ້ປາພຽງເທື່ອດຽວກໍ່ສາມາດເຮັດ ໃຫ້ປາລົ້ນຕະຫລາດ ທີ່ມີຂອບເຂດຈຳກັດ. ມັນເປັນເລື່ອງທີ່ໜ້າເປັນຫ່ວງ ສຳລັບຕະຫລາດທ້ອງຖິ່ນທີ່ມີກຳລັງຊື້ຈຳກັດ ແລະ ສ່ວນຫລາຍການເຂົ້າເຖິງຕະຫລາດພາຍນອກ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ສຸດ. ຜະລິດຕະພັນຈາກການປະມົງ CBF ໃນເຂດຊົນນະບົດສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນປາ ແລະ ກຸ້ນນ້ຳຈືດ. ຮູບແບບຂອງການປະມົງ CBF ສ່ວນຫລາຍແມ່ນ ການລ້ຽງປາຫລາຍຊະນິດຮ່ວມກັນ ແລະ ບາງຄັ້ງກໍ່ຍັງມີການລ້ຽງກຸ້ນນ້ຳອີກ. ຕະຫລອດເວລາການລ້ຽງແມ່ນບໍ່ມີການໃຫ້ອາຫານ. ດ້ວຍເຫດນີ້: ຄວາມບໍ່ສະໝໍ່າສະເໝີຂອງຂະໜາດປາ (ການທີ່ບໍ່ສາມາດສະໜອງປາທີ່ມີຂະໜາດດຽວກັນ) ກໍ່ສາມາດສ້າງບັນຫາດ້ານການຕະຫລາດໄດ້ຕື່ມອີກ.

ຮູບທີ່ 30: ບ້ອມຍາມອ່າງລ້ຽງປາ.

ຊະນິດປາລ້ຽງສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນຫາກິນຕຳຢູ່ໃນລະບົບຕ່ອງໂສ້ອາຫານ ແລະ ຈະເປັນຊະນິດປາທີ່ມີມູນຄ່າຕ່ຳ. ດັ່ງນັ້ນ, ເປົ້າໝາຍຕົ້ນຕໍດ້ານການຕະຫລາດ ແມ່ນຜູ້ບໍລິໂພກພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ. ເພາະສະນັ້ນ, ຄວາມອາດສາມາດທາງດ້ານການຕະຫລາດຂອງຜະລິດຕະພັນເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນມີຈຳກັດ.

ຕາມທຳມະດາແລ້ວ, ເຂດການຜະລິດການປະມົງໃນເຂດຊົນນະບົດແມ່ນບໍ່ມີອຸປະກອນດ້ານເຮັດຄວາມເຢັນທີ່ດີເພື່ອເກັບຮັກສາປາ; ບາງເຂດໃນຊົນນະບົດ ແມ່ນອາດບໍ່ມີແມ່ນແຕ່ນ້ຳ ກ້ອນເພື່ອເກັບຮັກສາ ຜົນຜະລິດຈາກການເກັບກູ້ປາໃຫ້ສົດ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ພໍ່ຄ້າຂາຍສິ່ງປາຈະມີລະບົບເຮັດຄວາມເຢັນ ຫລື ມີນ້ຳກ້ອນເພື່ອເຕັງປາໃນເວລາເຂົາເຈົ້າເກັບຊື້ປາ, ແຕ່ວ່າບັນຫາດັ່ງກ່າວແມ່ນເກີດຂຶ້ນກັບຊາວກະສິກອນຫລາຍກວ່າ ເຂົາເຈົ້າ ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ເວລາໃນການເກັບກູ້ປາກ່ອນທີ່ພໍ່ຄ້າປາຈະມາຮອດສະຖານທີ່ເກັບຊື້. ໃນໄລຍະເວລາດັ່ງກ່າວ, ຜົນຜະລິດຈາກການເກັບກູ້ປາ ແມ່ນຖືກຄວາມຮ້ອນ ແລະ ຄຸນນະພາບກໍ່ເຊື່ອມລົງ, ຊຶ່ງເປັນຜົນເຮັດໃຫ້ລາຄາປາ ມີການຫລຸດລົງ ຫລື ຖືກປະຕິເສດບໍ່ຊື້ຜົນຜະລິດປາ.

ຮູບທີ່ 31: ການສ້າງຍຸດທະສາດບ້ອງກັນຕ່າງໆ ທີ່ເປັນໄປໄດ້ໃນລະດັບບ້ານ.

ແຜນຍຸດທະສາດເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາດ້ານການຕະຫລາດ

ການປະມົງ CBF ໃນເຂດຊົນນະບົດແມ່ນເລ່ງໃສ່ແຕ່ການລ້ຽງປາເປັນສ່ວນໃຫຍ່ ການຫັນມາລ້ຽງສັດນ້ຳອື່ນໆທີ່ມີລາຄາສູງບໍ່ວ່າຈະເປັນກຸ່ມກໍ່ແມ່ນຍຸດທະສາດທີ່ດີ ເພື່ອເພີ່ມໂອກາດໃນການຊອກຫາຕະຫລາດໃຫມ່ນອກເໜືອຈາກຜູ້ບໍລິໂພກພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ. ຕົວຢ່າງ: ກຸ່ມນ້ຳຈິດຂະໜາດໃຫຍ່ (Macrobrachium rosenbergii) ແມ່ນມີລາຄາແພງ ແລະ ເປັນທີ່ນິຍົມບໍລິໂພກຢ່າງກວ້າງຂວາງໃນຮ່າງອາຫານ ແລະ ຄົວເຮືອນຕ່າງໆ.

ການສ້າງຄວາມຫລາກຫລາຍ ຂອງສາຍການຜະລິດເພື່ອສ້າງຜະລິດຕະພັນຫລາຍຊະນິດທີ່ແຕກຕ່າງກັນສຳລັບຕະຫລາດຕ່າງໆ ອາດຈະເປັນທາງເລືອກອີກອັນໜຶ່ງ ສຳລັບການຈຳໜ່າຍຜະລິດຕະພັນປາສົດ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນເປັນພິເສດຖ້າຫາກວ່າຢູ່ໃນກໍລະນີປາເກັບກູ້ມານັ້ນ ມີຈຳນວນຫລາຍເກີນໄປ. ນອກຈາກນີ້ຈະຂາຍເປັນປາສົດແລ້ວ ເຮົາຍັງສາມາດນຳໄປປຸງແຕ່ງເປັນປາແຫ້ງ, ປາເຄັມ ແລະ ປາຍ້າງເພື່ອນຳໄປຂາຍເປັນຜະລິດຕະພັນປາປຸງແຕ່ງ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ຜະລິດຕະພັນເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນຈະຕ້ອງໄດ້ຜ່ານຂັ້ນຕອນໃນການປຸງແຕ່ງ ຊຶ່ງຈະຊ່ວຍເພີ່ມມູນຄ່າ ແລະ ລາຄາທີ່ສູງກວ່າເກົ່າໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນຜູ້ລ້ຽງປາ. ການປຸງແຕ່ງປາຍັງຊ່ວຍເພີ່ມອາຍຸການນຳໃຊ້ ຜະລິດຕະພັນເຮັດໃຫ້ສາມາດຂະຫຍາຍຂອບເຂດໃນການຊອກຫາຕະຫລາດ ທີ່ມີທ່າແຮງຫລາຍກວ່າເກົ່າ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ແມ່ນຈະຕ້ອງໄດ້ມີການສຶກສາທ່າແຮງທາງດ້ານເຕັກນິກໃນການປຸງແຕ່ງປາທີ່ເໝາະສົມ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຈຳພວກປາເກັດ ຊຶ່ງເປັນທີ່ນິຍົມລ້ຽງໃນການປະມົງ CBF.

ຄວາມປອດໄພ

ປາທີ່ນຳມາລ້ຽງໃນແຫລ່ງນ້ຳທຳມະຊາດ ຫລື ແຫລ່ງນ້ຳທີ່ມະນຸດສ້າງຂຶ້ນ ແມ່ນອາດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໄພທຳມະຊາດ ແລະ ກິດຈະກຳຕ່າງໆຂອງມະນຸດ, ດ້ວຍເຫດນີ້ ຈຶ່ງມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ກະກຽມເພື່ອປະເຊີນໜ້າກັບເຫດການຕ່າງໆທີ່ບໍ່ໄດ້ຄາດຄະເນໄວ້ລ່ວງໜ້າໃນເວລາທຳການຜະລິດ. ເພື່ອປ້ອງກັນຜົນຜະລິດຂັ້ນສຸດທ້າຍ ແລະ ຮັບປະກັນໃຫ້ແກ່ຄວາມຍືນຍົງຂອງການປະມົງ CBF ຜູ້ຜະລິດແມ່ນຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ດ້ານຄວາມປອດໄພ 4 ປະເພດຄື:

- ປ້ອງກັນຈາກເຫດການທີ່ບໍ່ໄດ້ຄາດຄະເນ ໄວ້ລ່ວງໜ້າ ຫລື ຄວາມສູງຈາກໄພທຳມະຊາດ, ເຊັ່ນ: ນ້ຳຖ້ວມ.
- ປ້ອງກັນການແຊກແຊງ ຫລື ລົບກວນຈາກມະນຸດເຊັ່ນ: ຄົນຂີ້ລັກ.
- ປ້ອງກັນຈາກສັດຕູປາ ລວມທັງນົກທີ່ກິນປາ, ປາທີ່ກິນປາດ້ວຍກັນ, ແລະ ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນົມ.
- ຄວາມປອດໄພທາງດ້ານການຕະຫລາດ.

ການປ້ອງກັນຈາກເຫດການທີ່ບໍ່ໄດ້ຄາດຄະເນໄວ້ລ່ວງໜ້າ

ຄວາມສູງຈາກໄພທຳມະຊາດຕ່າງໆແມ່ນບໍ່ສາມາດຄາດຄະເນໄວ້ລ່ວງໜ້າ ແລະ ກໍ່ສາມາດທຳລາຍການປະມົງ CBF ໄດ້, ໂດຍສະເພາະຝົນທີ່ຕົກໜັກ ແມ່ນສາມາດກໍ່ໃຫ້ເກີດນ້ຳຖ້ວມ ຊຶ່ງເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ນ້ຳລືນອ້າງເກີບນ້ຳ ແລະ ອາດເຮັດໃຫ້ລູກປາທີ່ປ່ອຍສາມາດໜີອອກຈາກອ່າງກໍ່ເປັນໄດ້. ຜູ້ຮັບຜິດຊອບຄຸ້ມຄອງ ການປະມົງ CBF ຄວນຕັ້ງມາດຕະການກະກຽມຕ່າງໆ ເພື່ອປ້ອງກັນການເສັງຫາຍທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນຈາກໄພນ້ຳຖ້ວມ. ຄວນປ່ອຍລູກປາລົງ

ໃນອ່າງຫລັງຈາກລະດູຝົນຕົກໜັກຜ່ານໄປແລ້ວ ແລະ ຄວນເອົາດາງ ຫລື ຕາໜ່າງທີ່ມີຕານ້ອຍ ໄປກັ່ນຮ່ອງ ເຫລືອຄອງບ່ອນນ້ຳໄຫລອອກ. ນອກຈາກນີ້, ຊາວກະ ສິກອນກໍສາມາດເກັບຮັກສາລູກປາໄວ້ໃນກະຊັງຢູ່ໃນ ອ່າງເກັບນ້ຳເພື່ອຫລີກເວັ້ນບໍ່ໃຫ້ລູກປາໜີໃນເວລາ ນ້ຳຖ້ວມ.

ລະດູແລ້ງກໍເປັນໄພທຳມະຊາດຊະນິດໜຶ່ງທີ່ສາ ມາດສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ການປະມົງ CBF. ແຫລ່ງ ນ້ຳຕ່າງໆ ໃນເຂດລະດູແລ້ງ ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນໄດ້ ຮັບນ້ຳຈາກລະດູຝົນມໍລະສຸມ ແມ່ນມີຄວາມອ່ອນ ໄຫວຕໍ່ໄລຍະເວລາຂອງລະດູແລ້ງ. ຄວາມຮູ້ພື້ນບ້ານ ສາມາດເຂົ້າມາມີບົດບາດ ອັນສຳຄັນໃນເງື່ອນໄຂ ດັ່ງກ່າວ. ຊາວກະສິກອນເຂດຊົນນະບົດສາມາດ ທຳນາຍ ຫລື ຄາດຄະເນໄລຍະເວລາຂອງລະດູແລ້ງ ໂດຍສັງເກດເບິ່ງຈຸດພິເສດຕ່າງໆ ໃນການປ່ຽນແປງ ຂອງສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ປະສົບການຄືດັ່ງກ່າວ ສາມາດນຳໃຊ້ເພື່ອສ້າງການຄາດຄະເນໃນເບື້ອງຕົ້ນ.

ການເຮັດການປະກັນໄພ ສຳລັບຜົນເກັບກູ້ແມ່ນ ມີ ບົດບາດອັນສຳຄັນໃນການປ້ອງກັນຜົນເສັງຫາຍ ຈາກໄພທຳມະຊາດ. ການແນະນຳໃຫ້ເຮັດການປະ ກັນສຳລັບຜົນເກັບກູ້ຢູ່ປະເທດສີລັງກາ ແມ່ນສາມາດ ເຮັດໄດ້ສຳລັບຜົນຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ເຮົາກໍສາມາດ ສ້າງນະໂຍບາຍປະກັນໄພທີ່ຄ້າຍຄືກັນ ສຳລັບການປະ ມົງ CBF.

ປ້ອງກັນຈາກການລັກ

ການລັກຈັບປາ ແມ່ນເປັນບັນຫາໃຫຍ່ໃນການປະ ມົງ CBF. ກ່ອນທີ່ຈະເລີ່ມເຮັດການປະມົງ CBF ສະ ມາຊິກຂອງຊຸມຊົນ ແມ່ນເຄີຍມີສິດໃນການຈັບປາໃນ ແຫລ່ງນ້ຳ ຊຶ່ງຖືວ່າເປັນຊັບພະຍາກອນສ່ວນລວມຂອງ ຊຸມຊົນ. ດ້ວຍເຫດນີ້, ຈຶ່ງເລີ່ມມີບັນຫາການລັກຈັບປາ ເນື່ອງຈາກວ່າ ການນຳໃຊ້ລະບຽບການອັນໃໝ່ ເພື່ອ ມາຄວບຄຸມຊັບພະຍາກອນດັ່ງກ່າວ ເມື່ອມີການຈຳ ກັດການຊົມໃຊ້ຊັບພະຍາກອນຄືດັ່ງກ່າວແລ້ວ, ປະຊາ

ຊົນພາຍໃນຊຸມຊົນຜູ້ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ ໃນກິດຈະກຳດັ່ງ ກ່າວ ກໍອາດຈະມີການລະເມີດລະບຽບການດັ່ງກ່າວ. ການລັກທາປາ ແມ່ນໄດ້ສ້າງບັນຫາຂັ້ນຕົ້ນແຍ່ງທາງ ດ້ານສັງຄົມທີ່ຮ້າຍແຮງພາຍໃນຊຸມຊົນ ແລະ ກໍສາ ມາດເປັນຜົນຮ້າຍຕໍ່ການພັດທະນາ ແລະ ຄວາມຍືນ ຍົງ ຂອງວຽກງານການປະມົງ CBF.

ໃນເບື້ອງຕົ້ນສະມາຊິກຂອງຊຸມຊົນ ຄວນມີສິດໃນ ການຄັດເລືອກກຸ່ມຄົນທີ່ດີກວ່າໝູ່ ເພື່ອປະກອບ ສ່ວນເຂົ້າໃນການປະມົງ CBF. ການຄັດເລືອກກຸ່ມ ທາປາຢ່າງຖືກຕ້ອງ ແລະ ໄດ້ຮັບການຍິນຍອມຈາກ ຊຸມຊົນ ແມ່ນເປັນວິທີການທີ່ດີທີ່ສຸດເພື່ອປ້ອງກັນ ຫລື ຫຼຸດຜ່ອນການລະເມີດລະບຽບຄຸ້ມຄອງການທາປາ ໃນແຫລ່ງນ້ຳຂອງຊຸມຊົນ. ຜູ້ນຳຊຸມຊົນຂອງບ້ານ ສາມາດຕັກເຕືອນຜູ້ລ່ວງລະເມີດ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສາ ມາດເຂົ້າເປັນສະມາຊິກຂອງກຸ່ມທາປາ. ການລັກ ຈັບປາມັກເກີດຂຶ້ນໃນຊ່ວງໄລຍະຂອງການເກັບກູ້ປາ, ຊາວກະສິກອນຈຳຕ້ອງໄດ້ເພີ່ມການເວນຍາມແຫລ່ງ ນ້ຳໂດຍສະເພາະແມ່ນຕອນກາງຄືນ.

ຊາວກະສິກອນໄດ້ສ້າງບ້ອມເຮືອນຮ້ານຕາມຕົ້ນ ໄມ້ອ້ອມແຫລ່ງນ້ຳ ເພື່ອປ່ຽນຜຽນກັນປ້ອງກັນເວນ ຍາມ (ຮູບ 30). ສະມາຊິກແຕ່ລະຄົນແມ່ນມີໜ້າທີ່ຮັບ ຜິດຊອບ ເພື່ອປ້ອງກັນການລັກລອບທາປາຢູ່ແຫລ່ງ ນ້ຳ ທີ່ມີການຫວງຫ້າມເພື່ອສາມາດຄວບຄຸມການທາ ປາ ຂອງບຸກຄົນພາຍນອກ ລວມທັງສະມາຊິກຂອງກຸ່ມ ລ້ຽງປາເອງ.

ໃນບາງແຫລ່ງນ້ຳ ແມ່ນມີການຫ້າມໃສ່ມອງ ແລະ ອານຸຍາດໃຫ້ໃສ່ແຕ່ເບັດ. ຢູ່ປະເທດສີລັງກາ ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການແບ່ງປັນທີ່ດິນ, ກິດ ຈະກຳດ້ານການປະມົງ ແມ່ນຖືກນິຍາມເປັນກິດ ຈະກຳທາງດ້ານກະສິກຳ ຊຶ່ງກວມເອົາການຈັດກຸ່ມ ທາປາທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ.

ພາຍໃຕ້ລະບົບການຂັ້ນທະບຽນທີ່ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ໂດຍອົງການພັດທະນາການລ້ຽງສັດນ້ຳແຫ່ງຊາດຂອງປະເທດສິລັງກາ ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງຊາວກະສິກອນແມ່ນມີສິດຈະດຳເນີນມາດຕະການ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍທີ່ຜູ້ລ່ວງລະເມີດລະບຽບການຫາປາ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໃນຫລາຍກໍລະນີພະນັກງານສິ່ງເສີມ ແລະ ຜູ້ນຳຊຸມຊົນກໍສາມາດແກ້ໄຂບັນຫາຂໍ້ຂັດແຍ່ງດັ່ງກ່າວໄດ້. ມາດຕະການດ້ານກົດໝາຍເພື່ອຕ້ານກັບຜູ້ລັກຫາປາແມ່ນສ້າງຄວາມແຕກແຍກລະຫວ່າງກຸ່ມພາຍໃນສັງຄົມ. ອາດຈະເປັນການດຶກວ່າຖ້າຫາກວ່າມີການຈັດຕັ້ງຄະນະກຳມະການ ຊຶ່ງລວມເອົາຜູ້ນຳຊຸມຊົນ, ຜູ້ບໍລິຫານຂັ້ນບ້ານ, ຜູ້ນຳທາງດ້ານສາດສະໜາ ແລະ ພະນັກງານສິ່ງເສີມການລ້ຽງສັດນ້ຳ.

ການປ້ອງກັນຈາກສັດຕູປາ

ສັດຕ່າງໆທີ່ເປັນສັດຕູປາສາມາດເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດປາທັງໝົດລຸດລົງຢ່າງຮ້າຍແຮງ. ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມາໃນຫົວຂໍ້ 1.3.4 ຂໍ້ 3, ຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການປ້ອງກັນ ແລະ ຮັກສາປາທີ່ຖືກປ່ອຍຈາກສັດນ້ຳຊະນິດຕ່າງໆ ທີ່ເປັນສັດຕູປາເຊັ່ນ: ປາຄໍ່, ປາດຸກ, ປາເຂັ້ງ, ປາບູ່ ແລະ ອື່ນໆ.

ຄວາມປອດໄພທາງດ້ານ ການຕະຫລາດ

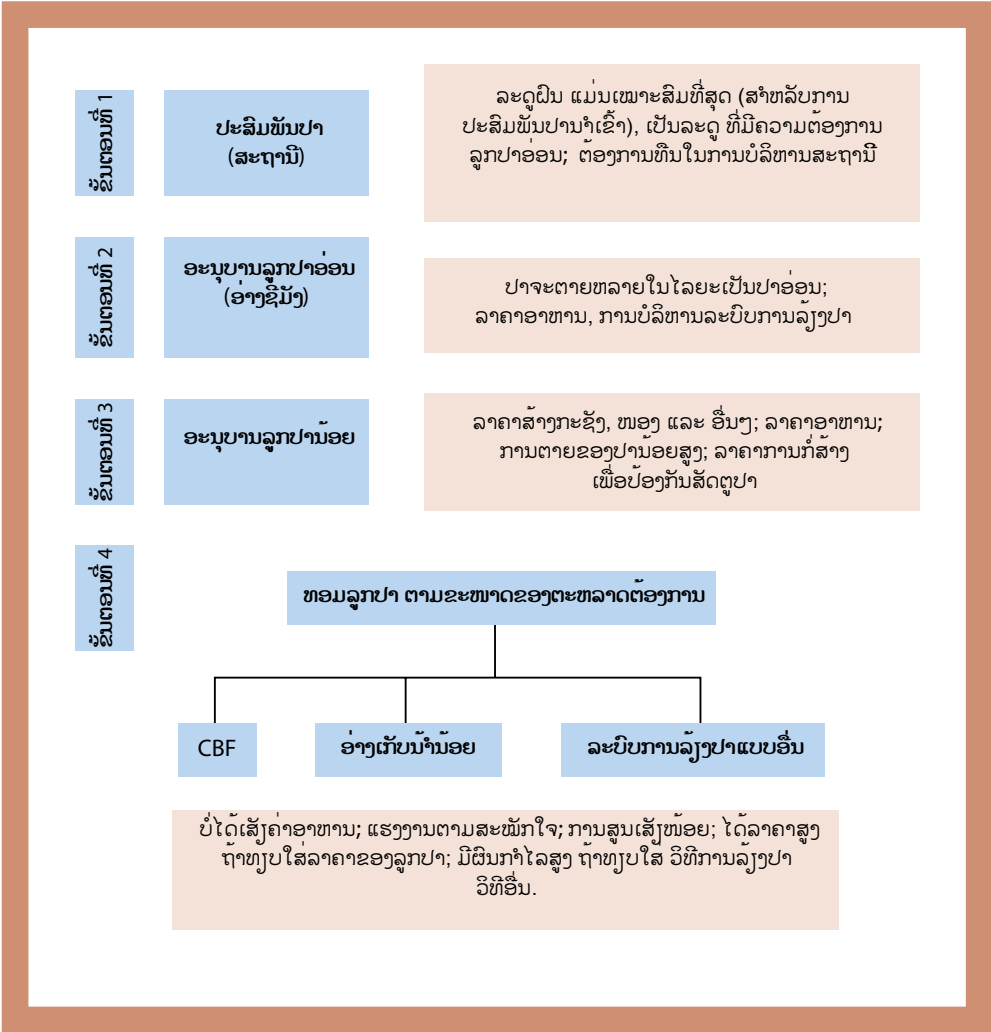
ຄວາມປອດໄພທາງດ້ານການຕະຫລາດສຳລັບຜົນຜະລິດສຸດທ້າຍ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຢ່າງຍິ່ງເພື່ອເຮັດໃຫ້ສາມາດໄດ້ຮັບຜົນກຳໄລສູງສຸດ. ຕົວຢ່າງປາທີ່ມີຂະໜາດທີ່ຕະຫລາດຕ້ອງການ ແລະ ມີຄຸນນະພາບທີ່ດີ, ມີອາຍຸການເກັບຮັກສາໄວ້ໄດ້ດົນແມ່ນຈະເປັນທີ່ຕ້ອງການຫລາຍກວ່າປາປະເພດອື່ນໆ. ຈະຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາເບິ່ງຄວາມ ນິຍົມຂອງຕະຫລາດໃນເວລາທີ່ມີການຄັດເລືອກ ຊະນິດປາຕ່າງໆ ເພື່ອຮັບໃຊ້ເຂົ້າໃນວຽກງານການປະມົງ CBF. ການສຶກສາຢູ່ປະເທດສິລັງກາ ໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າປາຫົວໃຫຍ່ແມ່ນມີຄວາມຕ້ອງການຫລາຍຢູ່ພາກເໜືອ

ຂອງປະເທດແຕ່ກົງກັນຂ້າມ ຢູ່ພາກໃຕ້ແມ່ນມີຄວາມຕ້ອງການໜ້ອຍ. ເນື່ອງຈາກວ່າຢູ່ປະເທດອື່ນໆ ກໍ່ຈະມີຄວາມນິຍົມບໍລິໂພກປາຢູ່ແຕ່ລະ ເຂດແຄ້ວນ ແຕກຕ່າງກັນ. ເພາະສະນັ້ນ, ຈຶ່ງຕ້ອງໄດ້ມີການວາງແຜນຢ່າງລະອຽດ ແລະ ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສຶກສາກຽວກັບ ຊະນິດປາຕ່າງໆ ທີ່ມີທ່າແຮງເພື່ອນຳໄປລ້ຽງໃນແຕ່ລະເຂດ.

ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍຜ່ານມາຂ້າງເທິງ, ຢູ່ຫລາຍໆປະເທດ ທີ່ເຮັດການປະມົງ CBF ແມ່ນມີແນວໂນ້ມທີ່ຈະເກັບກູ້ປາໃນຊ່ວງເວລາທີ່ສັ້ນ. ໂດຍສະເພາະແມ່ນໃນເວລາທີ່ລະດັບນ້ຳພູດລົງ ຊຶ່ງສ່ວນຫລາຍຖືກກຳນົດດ້ວຍປັດໃຈຕ່າງໆທາງດ້ານພູມອາກາດ. ສະນັ້ນ, ມັນຈຶ່ງມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ ທີ່ອາດຈະມີການສະໜອງປາເປັນຈຳນວນຫລວງຫລາຍ ໃນຊ່ວງເວລາ 2-3 ອາທິດ ຈົນກວ່າຈະຮອດໄລຍະສຸດທ້າຍຂອງການລ້ຽງປາ ເວລາທີ່ລະດັບນ້ຳເລີ່ມພູດລົງ, ຊຶ່ງຈະເຮັດໃຫ້ສາມາດຄຳປະກັນຄວາມປອດໄພ ທາງດ້ານການຕະຫລາດ ສຳລັບການປະມົງ CBF ແລະ ກໍສາມາດປ້ອງກັນບັນຫາປາລົ້ນຕະຫລາດໃນໄລຍະຂອງລະດູເກັບກູ້ປາ. ປານຈິດແມ່ນເປັນທີ່ຕ້ອງ ການຂອງຕະຫລາດເປັນຢ່າງດີ ແລະ ຜູ້ບໍລິໂພກແມ່ນຍອມທີ່ຈະຈ່າຍເງິນເພີ່ມ ສຳລັບຜະລິດຕະພັນປຸງແຕ່ງປາ. ການສະໜອງຜະລິດຕະພັນປຸງແຕ່ງປາອາດບໍ່ທັນພຽງພໍແຕ່ວ່າການຮ່ວມມືລະຫວ່າງກຸ່ມຕ່າງໆ ຂອງຊາວກະສິກອນແມ່ນມີທ່າແຮງໃນການຈະລິເລີ່ມ ເພີ່ມມູນຄ່າໃຫ້ປາໂດຍຜ່ານການປຸງແຕ່ງ.

ຂໍ້ຄົງຄ້າງ ແລະ ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ

ການປະມົງ CBF ບໍ່ແມ່ນວຽກງານໃຫມ່ທັງໝົດ. ເຄີຍໄດ້ມີບາງບຸກຄົນ ທີ່ໄດ້ຍອມຮັບຄວາມສຳຄັນ ແລະ ທ່າແຮງຂອງວຽກງານດັ່ງກ່າວນີ້ ໃນອະດີດ

ຮູບທີ່ 32: ຄວາມສ່ຽງຕ່າງໆທາງດ້ານການເງິນ (ຮູບສີ່ລ່ຽມສີແດງ) ໃນແຕ່ລະຂັ້ນຕອນ ແລະ ລະດັບຂອງການລົງທຶນທີ່ຄາດຫວັງວ່າ ຈະນຳໄປສູ່ຜົນສຳເລັດ ຂອງການປະມົງ CBF.

ຜ່ານມາແລ້ວຕັ້ງແຕ່ຕົ້ນທົດສະວັດທີ່ 1960. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ວຽກງານນີ້ກໍບໍ່ໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ຫລາຍເທົ່າທີ່ຄວນ ຈົນມາຮອດປະຈຸບັນ. ໃນຕົ້ນທົດສະວັດທີ່ 1970 ແມ່ນໄດ້ມີການສຸມໃສ່ພັດທະນາຮູບແບບການລ້ຽງສັດນ້ຳແບບເກົ່າ. ເພາະສະນັ້ນ, ຊັບພະຍາກອນຕ່າງໆ ຈຶ່ງຖືກນຳໃຊ້ໄປໃນທິດທາງດັ່ງກ່າວໂດຍມີການ ເລີ່ມນຳໃຊ້ແນວພັນປາ ເພື່ອເປັນຊັບພະຍາກອນທຳອິດ. ຕໍ່ມາການພັດທະນາດ້ານເຕັກນິກຂອງ

ການປະສົມພັນທຽມ ຊະນິດປາຕ່າງໆ ກໍໄດ້ເລີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ແຜ່ອອກຫລາຍທີ່ສຸດ, ອັນເຮັດໃຫ້ຂໍ້ຄົງຄ້າງໃນການສະໜອງແນວພັນປາຫລຸດລົງ ເມື່ອເປັນເຊັ່ນນັ້ນ, ປັນຫາຕົ້ນຕໍກ່ຽວກັບການພັດທະນາການປະມົງ CBF ຈຶ່ງໄດ້ຖືກແກ້ໄຂໃຫ້ໜ້ອຍລົງ. ວຽກງານການປະມົງ CBF ຈຶ່ງມີໂອກາດ ແລະ ໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ຢູ່ຫລາຍໆປະເທດທີ່ກຳລັງພັດທະນາໃນທະວີບອາຊີ ຍ້ອນການພັດທະນາທາງດ້ານເຕັກໂນໂລຊີ ເຫຼົ່ານີ້

ຮ່ວມກັບການເຮັດໃຫ້ຊັບພະຍາກອນຕົ້ນຕໍເຊັ່ນ: ນໍ້າ ໄດ້ມາຮັບໃຊ້ການຜະລິດປາ ຊຶ່ງແມ່ນເປັນການນໍາ ໃຊ້ສໍາຮອງເທົ່ານັ້ນ ແລະ ການພັດທະນາເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນ ຕ້ອງການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນໜ້ອຍກວ່າເກົ່າ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ການພັດທະນາການລ້ຽງປາ ກໍຍັງບໍ່ສາມາດປາສະຈາກໄດ້ ບັນຫາຂໍ້ຄົງຄ້າງຕ່າງໆ ບໍ່ວ່າຈະເປັນດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ. ບັນຫາຂໍ້ຄົງຄ້າງ ອາດຈະເປັນບັນຫາທີ່ມີລັກສະນະ ທົ່ວໄປ ຫລື ສະເພາະສໍາລັບແຕ່ລະຂົງເຂດ ຫລື ປະ ເທດ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ການສະໜອງລູກປາແມ່ນ ເປັນນຶ່ງໃນບັນຫາຂໍ້ຄົງຄ້າງ ທີ່ມັກພົບເຫັນຫລາຍ ກວ່າໝູ່ ເນື່ອງຈາກວ່າການປະມົງ CBF ແມ່ນຂຶ້ນ ກັບວົງຈອນທາງດ້ານອຸທິກກະສາດ. ສະນັ້ນ, ຈະ ຕ້ອງໄດ້ມີການກະກຽມຊະນິດ ແລະ ລູກປາທີ່ມີຂະ ໜາດທີ່ເໝາະສົມ ໃຫ້ມີຈຳນວນພຽງພໍພາຍໃນໄລ ຍະເວລາສັ້ນ ໃນເວລາທີ່ແຫລ່ງນໍ້າມີນໍ້າເຕັມ.

ເວລາຂອງການເກັບກູ້ຍັງມີຄວາມສໍາພັນກັບວົງ ຈອນທາງດ້ານອຸທິກກະສາດ, ແຕ່ສ່ວນຫລາຍແລ້ວ ການເກັບກູ້ແມ່ນສາມາດດໍາເນີນໄດ້ ໃນເວລາທີ່ລະ ດັບນໍ້າຫລຸດລົງ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວ ອາດຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດສອງ ບັນຫາ: ບັນຫາທີ່ນຶ່ງ ແຮງງານທີ່ມີປະສິບປະການ ແລະ ເຄື່ອງມືຫາປາ ອາດບໍ່ພຽງພໍ; ແລະ ບັນຫາ ທີ່ສອງ ແຫລ່ງນໍ້າຫລາຍໆບ່ອນ ແມ່ນເກັບກູ້ປາພ້ອມ ກັນໃນໄລຍະສັ້ນ ອັນເປັນເຫດໃຫ້ປາລົ້ນຕະຫລາດ ແລະ ຖືກກົດລາຄາ. ດັ່ງທີ່ໄດ້ສະເໜີມາຂ້າງເທິງ ບັນ ຫາປາລົ້ນຕະຫລາດແມ່ນສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ໂດຍ ການເກັບກູ້ປາເປັນຊ່ວງໄລຍະ.

ບັນຫາໃຫຍ່ອີກອັນນຶ່ງ ແມ່ນຂໍ້ຂັດແຍ່ງລະຫວ່າງ ຜູ້ຊົມໃຊ້ນໍ້າ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ບັນຫາດັ່ງກ່າວແມ່ນ ສາມາດຫລຸດຜ່ອນໄດ້ ໂດຍການປຶກສາຫາລືຮ່ວມ ກັບຊຸມຊົນ ກ່ອນຈະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ.

ເປັນອັນຈະແຈ້ງແລ້ວວ່າຜ່ານມາ, ສ່ວນຫລາຍແລ້ວ ການປະມົງ CBF ແມ່ນດໍາເນີນໂດຍຊຸມຊົນຊາວກະ ສິກອນ ທີ່ມີປະສິບປະການໜ້ອຍ ໃນການເຮັດກິດ ຈະກໍາດ້ານການປະມົງ. ເພາະສະນັ້ນ, ມັນຈຶ່ງຈໍາເປັນ ຕ້ອງໄດ້ສະໜອງຄວາມຮູ້ຢ່າງພຽງພໍ ໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນ ດັ່ງກ່າວ ກ່ອນທີ່ຈະມີການພັດທະນາການປະມົງ CBF. ນອກນີ້, ເຂົາເຈົ້າຍັງມີຄວາມຕ້ອງການການ ຊຸກຍູ້, ຕິດຕາມ, ກວດກາຢ່າງໄກ່ສິດຈົນກວ່າເຂົາເຈົ້າ ຈະມີຄວາມ ຊຳນານ ແລະ ເກີດມີຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ. ບັນຫາຂໍ້ຄົງຄ້າງເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນສາມາດຫລຸດຜ່ອນໄດ້ ໂດຍການສະໜອງການບໍລິການທາງດ້ານສິ່ງເສີມ ທີ່ມີປະສິດທິຜົນ. ການບໍລິການດ້ານການສິ່ງເສີມທີ່ ມີປະສິດທິຜົນແມ່ນສາມາດສະໜອງໃຫ້ໄດ້ແຕ່ໃນກໍ ລະນີທີ່ມີກິນໄກທາງດ້ານການຈັດຕັ້ງທີ່ດີ ຊຶ່ງສ່ວນ ຫລາຍແລ້ວການບໍລິການດັ່ງກ່າວແມ່ນຂຶ້ນກັບນະໂຍ ບາຍຂອງລັດຖະບານ. ມັນເປັນສິ່ງທີ່ໜ້າພໍໃຈທີ່ບາງ ປະເທດຢູ່ໃນຂົງເຂດ ແມ່ນໄດ້ຍອມຮັບເອົາການພັດ ທະນາການປະມົງ CBF ເຂົ້າຢູ່ໃນນະໂຍບາຍຂອງລັດ ຖະບານ, ເປັນທີ່ຄາດຫວັງວ່າ ຈະມີການສ້າງໂຄງຮ່າງ ການດໍາເນີນງານທີ່ເໝາະສົມໃນການນໍາເອົາວຽກງານ ດັ່ງກ່າວ ໄປຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຈິງ.

ປັ້ມຄູ່ມືຫົວນີ້ ແມ່ນໄດ້ເນັ້ນໜັກໃສ່ ວຽກງານການ ປະມົງ ຢູ່ແຫລ່ງນໍ້າຂະໜາດນ້ອຍ ທີ່ເຫັນວ່າມີຄວາມ ເໝາະສົມທີ່ສຸດ, ຊຶ່ງປາໃນແຫລ່ງນໍ້າດັ່ງກ່າວແມ່ນບໍ່ ຂະຫຍາຍຕົວເອງຕາມທໍາມະຊາດໄດ້. ອົງການ FAO (1999) ໄດ້ປະເມີນວ່າ ມີປະມານ 62 ລ້ານເຮັກຕາ ຂອງແຫລ່ງນໍ້າຂະໜາດນ້ອຍຢູ່ໃນພາກພື້ນອາຊີ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ບໍ່ແມ່ນວ່າໝົດທຸກແຫລ່ງນໍ້າທີ່ ກ່າວມາ ຈະສາມາດພັດທະນາການປະມົງ CBF ໄດ້ໝົດ, ຖ້າວ່າ ໝົດທຸກແຫລ່ງນໍ້າມີຄວາມເໝາະສົມ, ແຕ່ກໍເປັນໄປບໍ່ໄດ້ ທີ່ຈະສະໜອງແນວພັນປາໃຫ້ໄດ້ ຢ່າງພຽງພໍ ເພື່ອມາພັດທະນາການປະມົງ CBF ຢູ່ ແຫລ່ງນໍ້າດັ່ງກ່າວ.

De Silva (2003) ໄດ້ປະເມີນວ່າ ຖ້າຫາກວ່າ ມີພຽງແຕ່ 5% ຂອງແຫລ່ງນ້ຳທີ່ມີຢູ່ຖືກນຳໃຊ້ເຂົ້າ ວຽກງານການປະມົງ CBF ແລະ ຖ້າຫາກວ່າໄດ້ມີ ການພັດທະນາກິດຈະກຳຕ່າງໆ ໄປເຖິງລະດັບທີ່ສາ ມາດສະໜອງ ຜົນຜະລິດສະເລັ່ງ 750 ກິໂລ ຕໍ່ເຮັກ ຕາ (ຕົວເລກດັ່ງກ່າວແມ່ນສາມາດຜະລິດໄດ້) ຜົນຜະ ລິດຂອງປາຈາກຊີນນະບົດ ຢູ່ທະວີບອາຊີກໍ່ອາດເພີ່ມ ຂຶ້ນເປັນ 2.5 ລ້ານໂຕນຕໍ່ປີ. ເພາະສະນັ້ນ, ການປະມົງ CBF ແມ່ນມີທ່າແຮງຢ່າງໃຫຍ່ຫລວງໃນການເພີ່ມຜົນ ຜະລິດປາເພື່ອເປັນອາຫານຢູ່ຂົງເຂດພາກພື້ນນີ້.

ສ່ວນຫລາຍແລ້ວ ແມ່ນນ້ຳຂະໜາດນ້ອຍຢູ່ຂົງເຂດນີ້ ແມ່ນມີຢູ່ໃນເຂດຊີນນະບົດ. ເພາະສະນັ້ນ, ການເພີ່ມ ຂຶ້ນຂອງຜົນຜະລິດປາ ເພື່ອສະໜອງເປັນອາຫານ ແມ່ນຈະມີຜົນປະໂຫຍດ ຕໍ່ເຂດຊຸມຊົນຊີນນະບົດເປັນ ສ່ວນໃຫຍ່ ແລະ ກໍ່ຍັງເປັນການປະກອບສ່ວນຫລຸດ ຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ຂອງເຂົາເຈົ້າອີກດ້ວຍ. ເຖິງຢ່າງ ໃດກໍ່ຕາມ, ເພື່ອໃຫ້ສາມາດໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດສູງ ສຸດຈາກການປະມົງ CBF ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນຈະ ໄດ້ພູດຜ່ອນ ບັນຫາຂໍ້ຄົງຄ້າງຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ກ່າວມາ ແລະ ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການ ປະສານງານກັບກິດຈະກຳ ຕ່າງໆ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຊຸມຊົນ ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມໄດ້ຮັບຜົນ ປະໂຫຍດໃນລະດັບທີ່ຄ້າຍຄືກັນ.

ຄວາມຍືນຍົງ

ຄວາມຍືນຍົງຂອງການປະມົງ CBF ຢູ່ໃນບັນດາປະ ເທດຂອງທະວີບອາຊີ ແມ່ນຂຶ້ນກັບຄວາມເປັນໄປໄດ້ ທາງດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ເສດຖະກິດສັງຄົມລວມທັງ ການຄັດເລືອກແຫລ່ງນ້ຳ ທີ່ເໝາະສົມທີ່ຈະເປັນຂໍ້ກຸນ ແຈສູ່ຄວາມສຳເລັດ. ຄວາມເໝາະສົມຂອງແຫລ່ງນ້ຳ ເພື່ອພັດທະນາການປະມົງ CBF ແມ່ນຂຶ້ນກັບລັກສະ ນະ ແລະ ຈຸດພິເສດຂອງແຫລ່ງນ້ຳດັ່ງກ່າວ.

ໄລຍະຂອງການເກັບກັກນ້ຳ ຂອງແຫລ່ງນ້ຳ 8-9 ເດືອນ ແລະ ຄວາມເລິກ 2.0-2.5 ແມັດ ແມ່ນເໝາະ ສົມທີ່ສຸດ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ປາສາມາດເຕີບໃຫຍ່ໃຫ້ໄດ້ຂະ ໜາດທີ່ຕະຫລາດຕ້ອງການ ຊຶ່ງປັດໃຈດັ່ງກ່າວ ແມ່ນ ເປັນຂໍ້ມູນພື້ນຖານທີ່ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່. ຄວາມອຸ ດົມສົມບູນຂອງແຫລ່ງນ້ຳ ແມ່ນສາມາດກຳນົດໄດ້ ແບບງ່າຍໆ ດ້ວຍວິທີສັງເກດເບິ່ງສີຂອງນ້ຳ (ນ້ຳທີ່ ມີສີ ຊຽວ ແມ່ນມີຄວາມອຸດົມສົມບູນສູງ; ສີນ້ຳຕານອ່ອນ ແລະ ໃສແມ່ນມີຄວາມອຸດົມ ສົມບູນໜ້ອຍກວ່າ). ນອກນີ້ກໍ່ຍັງຕ້ອງໄດ້ສັງເກດເບິ່ງອາ ຫານທຳມະຊາດ ທີ່ມີຢູ່ເຊັ່ນ: ບ່ອນກິນຫຍ້າຂອງ ງົວ, ຄວາຍ, ນອກ ຈາກນັ້ນ, ແຫລ່ງນ້ຳທີ່ຕັ້ງຢູ່ໄກກັບບ້ານແມ່ນມີຄວາມ ເໝາະສົມກວ່າຍ້ອນວ່າ ສາມາດປ້ອງກັນການ ລັກປາໄດ້ດີກວ່າ ແລະ ການຂົນ ສົ່ງທາຕະຫລາດ ແມ່ນມີຄວາມສະດວກ. ການທີ່ແຫລ່ງນ້ຳມີວັດສະພິດ ປົກຫຸ້ມ ຫລາຍກວ່າ 75% ແມ່ນບໍ່ເໝາະສົມ ແລະ ລະ ດັບມົນລະຜິດຂອງນ້ຳກໍ່ເປັນປັດໃຈທີ່ສຳຄັນ ທີ່ຕ້ອງ ໄດ້ມີການພິຈາລະນາໃນການຄັດເລືອກແຫລ່ງນ້ຳ.

ການປຸກລະດົມສັງຄົມ ກໍ່ເປັນຮູບການໜຶ່ງທີ່ສຳ ຄັນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການປະມົງ CBF ບັນລຸຕາມເປົ້າ ໝາຍ ແລະ ຍືນຍົງ. ຂໍ້ທຳມະຕາງໆ ທາງດ້ານປະເພນີ, ຄວາມເຊື່ອຖື ແລະ ວັດທະນະທຳຕ່າງໆ ແມ່ນມີຜົນ ກະທົບຕໍ່ຂະບວນການ ຕັດສິນບັນຫາການປະມົງ CBF. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ໂດຍຜ່ານວິທີການທີ່ມີ ສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນ ເຊັ່ນ: ວິທີການປະເມີນຜົນ ແບບເລງດ່ວນ (ERA) ແລະ ການປະເມີນຜົນແບບ ເລງດ່ວນທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ (PRA) ຊຶ່ງມີຄວາມເປັນໄປ ໄດ້ທີ່ຈະລະດົມຊຸມຊົນຊີນນະບົດໃຫ້ຍອມຮັບເອົາການ ປະມົງ CBF.

ການປະເມີນຜົນທາງດ້ານການເງິນ ໃນເບື້ອງຕົ້ນ ຂອງການສະເໜີເຮັດການປະມົງ CBF ແມ່ນເປັນສິ່ງ ທີ່ມີປະໂຫຍດ ເພື່ອສະແດງໃຫ້ເຫັນທ່າແຮງທາງດ້ານ ເສດຖະກິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອື່ນໆທີ່ຈະໄດ້ຮັບຈາກ ການດຳເນີນກິດຈະກຳດັ່ງກ່າວ. ການວິເຄາະດັ່ງກ່າວ

ແມ່ນຈະມີອິດທິພົນຢ່າງໃຫຍ່ຫລວງຕໍ່ທັດສະນະຂອງສະມາຊິກຕ່າງໆຂອງຊຸມຊົນ ທີ່ມີຕໍ່ການລ້ຽງປາ ແລະ ລະດັບຂອງການປະກອບສ່ວນ.

ຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງຊຸມຊົນ ກ່ຽວກັບກຳມະສິດຂອງແຫລ່ງນ້ຳ ແລະ ການແຂ່ງຂັນກັນລະຫວ່າງຜູ້ ຊົມໃຊ້ຕ່າງໆ ກໍ່ເປັນບັນຫາທີ່ສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການພິຈາລະນາ ໃນເວລາທີ່ຄັດເລືອກແຫລ່ງນ້ຳ ເພື່ອເຮັດການປະມົງ CBF. ເນື່ອງຈາກວ່າໜ່ວຍງານຕ່າງໆຂອງລັດຖະບານ ແມ່ນຂາດງົບປະມານ ແລະ ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ເພື່ອປະຕິບັດຕາມຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການດັ່ງກ່າວ ຈຶ່ງມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ນຳໃຊ້ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງທ້ອງຖິ່ນທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມຕ່າງໆ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນພະນັກງານສົ່ງເສີມໃນຂັ້ນຕອນວາງແຜນ, ການປະເມີນຜົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການລ້ຽງປາ.

ໃນເກືອບໝົດທຸກຂັ້ນຕອນຂອງການພັດທະນາການປະມົງ CBF ແມ່ນມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ຊຶ່ງເລີ້ມແຕ່ຂັ້ນຕອນການຜະລິດລູກປາຢູ່ເຮືອນ ພັກໄຂ່, ຂັ້ນຕອນການປ່ອຍປາ ໄປເຖິງຂັ້ນຕອນເກັບກູ້ ແລະ ຈຳໜ່າຍ ຫລື ການຕະຫລາດ. ຄວາມສຳເລັດໃນການປະສົມພັນທຽມຈຳພວກປາເກັດຕ່າງໆ ແມ່ນຂຶ້ນກັບຄຸນະພາບ ຂອງພໍ່ແມ່ພັນປາ, ຄຸນນະພາບນ້ຳ ແລະ ປະລິມານນ້ຳຝົນ. ໃນໄລຍະຂັ້ນຕອນ ອະນຸບານລູກປາແມ່ນເກີດມີຫລາຍບັນຫາ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນສັດຕູປາ, ການຕາຍຍ້ອນ ມົນລະພິດຂອງນ້ຳ ແລະ ການໜີອອກຈາກລະບົບການລ້ຽງຂອງປາເປັນຕົ້ນ, ຊຶ່ງຈະນຳເອົາຄວາມເສັ່ງຫາຍດ້ານການເງິນມາສູ່ຊາວກະສິກອນ. ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການຊອກຫາຕະຫຼາດ ເພື່ອຈຳໜ່າຍລູກປາ ເນື່ອງມາຈາກ ສະພາບພູມອາກາດທີ່ບໍ່ເໝາະສົມໃນການລ້ຽງອາດເປັນບັນຫາສຳລັບຊາວກະສິກອນ ຜູ້ຜະລິດລູກປາ. ຍ້ອນວ່າ ການປະມົງ CBF ແມ່ນເປັນຮູບແບບການລ້ຽງສັດນ້ຳແບບທາງກ້ວາງ. ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງບໍ່ມີການແຊກແຊງໂດຍຊາວກະສິ

ກອນຜູ້ລ້ຽງປາ, ເພື່ອຮັກສາອັດຕາການລອດຕາຍໃຫ້ສູງ ບັນດາປັດໃຈທັງໝົດເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນນຳມາເຊິ່ງຄວາມ ບໍ່ແນ່ນອນທາງດ້ານການເງິນ ສຳລັບບຸກຄົນຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ທຳການຜະລິດການປະມົງ CBF ດ້ວຍເຫດນີ້ ມັນຈຶ່ງເປັນສິ່ງທຳມະດາທີ່ວ່າ ຊາວບ້ານບາງຄົນ ແມ່ນບໍ່ມີຄວາມເຕັມໃຈທີ່ຈະເອົາເງິນມາລົງທຶນເຂົ້າໃນການເຮັດການປະມົງ CBF.

ເພື່ອເປັນການຄຳປະກັນ ໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນຜູ້ລ້ຽງປາ ແລະ ເພື່ອບ້ອງກັນໄພຂົ່ມຂູ່ ຈາກຜົນເສັ່ງຫາຍທາງດ້ານການເງິນແມ່ນສາມາດນຳເອົາຮູບແບບການປະກັນໄພຄັ້ງໄດ້ປະຕິບັດ ຢູ່ຂະແໜງກະສິກຳທີ່ມີການປະກັນໄພຜົນຜະລິດພືດ. ຮູບແບບປະກັນໄພດັ່ງກ່າວ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ສາມາດໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດໃນການເຮັດການປະມົງ CBF ໃຫ້ຍືນຍົງ.

ດ້ວຍສາຍເຫດທີ່ວ່າ ຄວາມຍືນຍົງຂອງການປະມົງ CBF ແມ່ນລວມເອົາຂັ້ນຕອນຕ່າງໆ ທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ສຸດ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດມັນຈຶ່ງມີຄວາມຈຳເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ກຳນົດຂອບເຂດຂອງຜົນກຳໄລສູງສຸດຂອງກິດຈະກຳຕ່າງໆທີ່ພົວພັນກັນໃນລະບົບການຜະລິດ. ດັ່ງທີ່ສາມາດເຫັນໄດ້ໃນຮູບ 32 ຄວາມສ່ຽງດ້ານການເງິນທີ່ສູງແມ່ນມີຄວາມສຳພັນ ກັບການຜະລິດລູກປາຫລັງໄວອອນ, ການອະນຸບານລູກປານ້ອຍ ແລະ ການອະນຸບານລູກປາຮາມ. ເມື່ອສົມທຽບແລ້ວຄວາມສ່ຽງດ້ານການເງິນແມ່ນຕ່ຳ ໃນການອະນຸບານລູກປາຮາມ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຕາມຕະຫລາດຕ້ອງການ ຫລື ຜົນກຳໄລທາງເສດຖະກິດ ທີ່ສູງກວ່າແມ່ນ ຢູ່ໃນລະດັບທີ່ 4 ຖ້າສົມທຽບກັບລະດັບອື່ນໆ. ດ້ວຍເຫດນີ້, ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການປັບປຸງທາງດ້ານການເງິນ ເພື່ອໃຫ້ມີກຳໄລ ທີ່ສົມເຫດສົມຜົນໃນລະດັບຕ່ຳທີ່ສຸດຂອງຍຸດທະສາດການປະມົງ CBF. ສິ່ງດັ່ງກ່າວ ແມ່ນສາມາດໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດໂດຍກຳນົດ “ລາຄາຄວບຄຸມ” ທີ່ສົມເຫດສົມຜົນສຳລັບລູກ

ປາໄວ່ອອນ, ລູກປານ້ອຍ ແລະ ປາຮາມ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວ ແມ່ນສາມາດເປັນໄປໄດ້ ຍ້ອນວ່າຂອບເຂດຜົນກຳ ໄລ ຂອງລະດັບ 4 ແມ່ນສູງກວ່າລະດັບອື່ນໆ.

ຕາມທຳມະດາແລ້ວ ການເຮັດການປະມົງ CBF ແມ່ນປະກອບດ້ວຍ ໜຶ່ງຮອບວຽນຕໍ່ປີຍ້ອນວ່າຊະນິດ ປາທີ່ເໝາະສົມສຳລັບໄປປ່ອຍໃສ່ແຫລ່ງນ້ຳ (ປາຈີນ ແລະ ປາອິນເດັງ) ແມ່ນຕ້ອງໃຊ້ເວລາ 7-9 ເດືອນ ເພື່ອເຕີບໃຫຍ່ ໃຫ້ໄດ້ຕາມຂະໜາດຂອງຕະຫລາດ. ໃນກໍລະນີ ຂອງອ່າງເກັບນ້ຳທີ່ມີນ້ຳບາງລະດູການ ຂອງສີລັງກາ, ປັດໃຈຕ່າງໆ ທາງດ້ານພູມອາກາດ ແມ່ນເປັນຕົວກຳນົດຮອບວຽນ ຂອງການເຕີບໃຫຍ່ ຂອງປາ ຍ້ອນວ່າ ໄລຍະກັກເກັບນ້ຳແມ່ນ 7-9 ເດືອນ ໃນແຕ່ລະປີ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ແມ່ນສາມາດເຮັດ ການປະສົມພັນທຽມຢູ່ເຮືອນພັກໄຂ່ປາໄດ້ຫລາຍຄັ້ງ ຕໍ່ປີ ຊຶ່ງຈະມີໄລຍະການວາງໄຂ່ທີ່ໄດ້ຜົນສູງສຸດຈຳ ນວນສອງຄັ້ງ ໃນໄລຍະຂອງລະດູຝົນມໍລະສຸມ. ດັ່ງນັ້ນ, ການອານຸບານລູກປາອ່ອນ, ປານ້ອຍ ແລະ ປາຮາມ ແມ່ນດຳເນີນໄດ້ເກືອບຕະຫລອດປີ.

ເນື່ອງຈາກວ່າ ຄວາມຕ້ອງການລູກປາຮາມ ເພື່ອ ຮັບໃຊ້ການປະມົງ CBF ແມ່ນມີພຽງຄັ້ງດຽວຕໍ່ປີ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຊອກຫາຕະຫລາດ ເພື່ອ ຈຳໜ່າຍລູກປາຮາມ. ດ້ວຍເຫດນີ້, ການເຕົ້າໂຮມ ທຸກລະບົບການລ້ຽງປາເຊັ່ນ: ການລ້ຽງປາໃນແຫລ່ງ ນ້ຳຂະໜາດນ້ອຍ ທີ່ມີນ້ຳຕະຫລອດປີ, ການລ້ຽງປາ ໃນໜອງ, ໃສ່ກະຊັງ ແລະ ໃສ່ຄອກ ຮ່ວມກັບສິ່ງອຳ ນວຍຄວາມສະດວກຕ່າງໆ ສຳລັບອະນຸບານລູກປາ ໄວ່ອອນ, ລູກປານ້ອຍ ແລະ ປາຮາມ ຈຶ່ງຄຳປະກັນວ່າ ມີຄວາມຕ້ອງການລູກປາຮາມຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ມີຄວາມຍືນຍົງ.

ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມາ, ກົນໄກທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການ ການເກັບກູ້ປາ, ການຈຳໜ່າຍຜົນຜະລິດປາ ແລະ ການປ້ອງກັນປາລື້ນຕະຫລາດ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ ທີ່ສຸດໃນການຮັບປະກັນເຮັດໃຫ້ການປະມົງ CBF ມີຄວາມຍືນຍົງ.

